8554 A 60100200
OSREDNJA KNJIŽNICA
P.P.126
66001 KOPER

PRIMORSKI DNEVNIK

Poštnina plačana v gotovini Abb. postale I gruppo
Cena 200 lir
Leto XXXIV. Št. 118 (10.030)
TRST, sobota, 20. maja 1978

PRIMORSKI DNEVNIK je začel izhajati v Trstu 13. maja 1945, njegov predhodnik PARTIZANSKI DNEVNIK pa 26. novembra 1943 v vasi Zakriž nad Cerknim, razmnožen na ciklostil. Od 5. do 17. septembra 1944 se je tiskal v tiskarni «Doberdob» v Govcu pri Gorenji Trebuši, od 18. septembra 1944 do 1. maja 1945 v tiskarni «Slovenija» pod Vojskim pri Idriji, do 8. maja 1945 pa v osvobojenem Trstu, kjer je izšla zadnja številka. Bil je edini tiskani partizanski DNEVNIK v zasužnjeni Evropi.

KLJUB RAZOČARANJU ZARADI POMANJKLJIVOSTI ANDREOTTIJEVEGA POROČILA

Zbornica z večino glasov potrdila odločnost vlade v «primeru Moro»

Levičarske stranke poudarjajo nujnost reforme organov državne varnosti

RIM — Po dvodnevni razpravi je poslanska zbornica z večino glasov potrdila «linijo odločnosti», ki je označevala zadržanje vlade v primeru Moro». Za skupni dokument strank vladne večine je glasovalo 317 poslancev, proti pa 36. Za dokument so glasovali poslanci KPI, neodvisne levice, PSI, PSDI, PRI, KD in demonacionali, medtem ko ga mu nasprotovali liberalci, misovci, radikalci in demoproletarci.

Če je tako bilo doseženo soglasje o skupnem dokumentu in ob «liniji odločnosti» ni mogoče zapisati isteca za Andreottijevo skopo in po mnenju marsikaterega suhoparno poročilo.

«Bilo je zelo omejeno,» je komentiral komunist Spagnolli, medtem ko je socialist Di Vagno bil mnenja, da je bilo «le suhoparno in hladno nakazovanje že znanih dejstev, ki pa nikakor razpršila temnih oblakov su.na.» Republikancu Mammiju pa se je zdelo bolje, da je enostavno prezrl v svojem posegu Andreottijevo poročilo, medtem ko so se vanj zapisali misovci, radikalci in demoproletarci, ki so na koncu predložili svoje dokumente. Poslanci PdUP so, na primer predlagali zbornici, naj vzame zavrne poročilo predsednika vlade.

O zaključnem dokumentu so poslanci glasovali zelo pozno, po devetih, ker so v določenem trenutku spoznali, da v avli manjka zadostno število poslancev. Načelnik skupine KD Flaminio Piccoli je bil naravnost besen, ko je spoznal, da največ manjka demokristjanov, medtem ko je še prejšnjega dne pismeno prosil vse demokristjane, naj se seje udeležijo polnoštevilno «v znak podpore vladni politiki in kot izraz spoštovanja do spomina pokojnega Alda Mora». Očitno tudi Piccolijeva pismena okrožnica ni zalegla. Na koncu se je avla vendarle napolnila preko polovice in je bilo glasovanje mogoče, ker je bilo prisotnih 353 poslancev, se pravi absolutna večina.

Gotovo je, da je zbornica tokrat razpravljala predvsem o ozadju ugrabitve Alda Mora in vsem, kar se je dogajalo v tistih 55 dneh. Mnogi so želeli jasnejših pojasnil o mednarodnih povezavah rdečih brigad. Zaskrbljenost zaradi neučinkovitosti policije (ki pa skuša z rezultati zadnjih preiskav demantirati to mnenje) je izrazil socialist Di Vagno, medtem ko je njegov kolega Accame opozoril predvsem na nevarnost mednarodnega prekupčevanja z orožjem.

«Policijo zanima vedeti, kje so teroristi spali, ni pa še odgovorila od kod prihaja zanje orožje,» je vzkliknil Accame.

Di Vagno je zanikal, da bi PSI bila «stranka pogajanj z brigadisti», pač pa je samo iskala način, kako bi bilo mogoče rešiti Moru življenje.

Komunist Spagnolli pa je menil, da so razlike obstajale, vendar niso bile tolikšne, da bi vplivale na trdnost vladne večine. Tudi predstavnik KPI ni skrival razočaranja zaradi Andreottijevega poročila: «Želeli bi vedeti kaj več, predvsem o tem, kako se misli vlada sedaj lotiti političnega vprašanja terorizma». V zvezi z zamenjavo Cossige je Spagnolli poudaril, da je treba zagotoviti silam javnega reda učinkovitost vodstva, koordinacijo operativnega značaja in decentralizacijo funkcij. V ta namen je potrebna takojšnja reforma javne varnosti, ki jo KPI in vsa levica že dalj časa zahtevata, kakor tudi globoka preosnova varnostnih služb.

Predvsem pa je potrebno ohraniti klimo enotnosti vseh demokratičnih sil, ob kateri se lahko razpršijo utvare teroristov.

V imenu krščanske demokracije je presenetljivo spregovoril Giuseppe Zamberletti, o katerem se govori, da je možen kandidat za vodstvo notranjega ministrstva. Predvsem se za njegovo kandidaturo ogrevajo visoki funkcionarji notranjega ministrstva in policijski časniški zbor.

Zamberletti je najprej dejal, da je policija vodila «nesrečno bitko», nato pa ožigosal «restavracijske težnje», ki jih nosijo s seboj teroristi in s tem dokazal, da ne verjame preveč v tezo, da so rdeče brigade izolirane in delujejo brez širše politične in mednarodne zaslombe.

V njegovem govoru je bilo mogoče zaslutiti neizrečeno željo, da bi njegova kandidatura za Viminal, prodrla, saj je med drugim dejal, da «imamo dobro policijo», le da je «potreben pravi človek na pravem mestu.»

MINO FUCCILLO

Referenduma o zakonu Reale ne bo mogoče preprečiti

RIM — Načelniki parlamentarnih skupin petih strank večine so se včeraj sestali na Montecitoriu, da bi pred pravosodno komisijo poslanske zbornice proučili težko pot popravkov in dopolnil k zakonu Reale in tako obšli zahtevo radikalcev o referendumu. Po seji je socialdemokrat Preti izjavil, da bodo Italijani primerno odgovorili Pannellj in prijateljem, za njihovo neodgovorno ravnanje. Misovski in radikalni poslanci so s svojim obstrukcionizmom onemogočili izboljšanje zakona, zato je referendum skoraj neodložljiv. Ni pa dvoma, je dejal posl. Preti, da bodo radikalci in misovci poraženi.

V kratkem bencin po 600 lir liter?

RIM — V dobro informiranih krogih vztrajno kroži govorica, da namerava vlada zvišati ceno bencina od 500 na 600 lir. To odločno zanikajo v krogih ministrstva za finance.

Odločno proti povišku cene bencina so sindikalisti kovinarske stroke, ki poudarjajo, da bi se povečali prevozni stroški in s tem cena cele vrste proizvodov, medtem ko bi padla proizvodnja avtomobilov, ki ravnokar narašča.

Pač pa so za povišek voditelji petrolejskih družb, ki so izračunali, da bi v takem primeru potrošnja bencina ostala na isti ravni kot lani.

Vsekakor se bo moral o tem problemu izreči medministrski odbor za cene, ki bo v kratkem preučil ceno petrolejskih derivatov zaradi spremenjene menjave med dolarjem in liro.

BUDIMPEŠTA — Včeraj je prispel na uradni obisk na Madžarsko iranski šah Reza Pahlavi v spremstvu cesarice Farah Dibe.

BELGIJSKE OBOROŽENE SILE NAJ BI MEDTEM ZASEDLE LETALIŠČE

Desant 400 francoskih padalcev na Kolvezi uvod v internacionalizacijo vojne v Šabi

Trenje med pariško in bruseljsko vlado - Mobutu odpoklical veleposlanika iz SZ

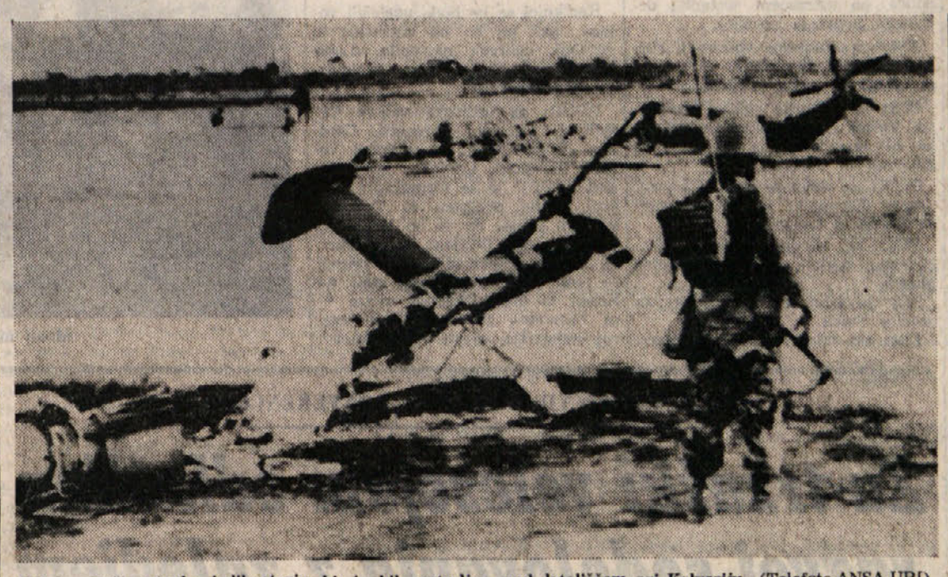

Vojak straži ostanke helikopterja, ki je bil sestreljen nad letališčem pri Kolveziju (Telefoto ANSA-UPI)

KINŠASA — V Franciji so torej prevladali jastrebi nad golobicami. Kljub upravičeno zaskrbljenim in treznim opozorilom opozicije se je pariška vlada odločila za neposreden vojaški poseg v zairski pokrajini Šabi, kjer se od minulega tedna odvijajo srditi boji med pripadniki kongoške nacionalne osvobodilne fronte in Mobutujevimi četami.

Giscard D'Estaing je pojasnil domači in tuji javnosti, da je ukrep neizogiben, «če hočemo rešiti življenje prizadetim Evropejcem», že kmalu nato pa je prišla vest, da se je s herculesov spustilo v neposredno bližino Kolvezija najmanj 400 padalcev, sicer do zob oboroženih, torej vojakov, ki jim je glavni posel bojevanje nož na nož, nikakor pa ne zgolj pomoč civilistom, da se izselijo s prizorišča spopadov. Francoski predsednik je pripomnil, da imajo trdno zaslombo taktične narave v zairskih letalih mirage III (evfemizem pač). Z druge strani je obrambno ministrstvo sporočilo, da gre omenjenim prišteti še 200 oboroženih mož, s čimer se francoski napadalni potencial dvigne na 600, a temu gre dodati še 40 ton «vojaškega materiala».

V pariških vladnih krogih so obrazložili, da se bodo francoski vojaki umaknili iz Zaira šele, ko bo Mobutuju zagotovljeno popolno nadzorstvo nad Šabo in seveda vso državo. To pa pomeni, da ni mogoče videti v francoski vojaščini zgolj nekakšne mirovne sile, temveč zadobiva izrazito političen pomen; takšen pomen, kakršnega je imel lanski francosko - maroški poseg v Šabi, ki je dovolil diktatorskemu vodji Zaira uspešen odpor nasproti «katanškim razkolnikom» oziroma štirinajst mesecev oddiha, preden se je te dni ponovno spopadel s pekočim secesionističnim problemom. Tretjič se verjetno ne bo več mogel. Pri tem je značilno, da je maroški kralj Hasan vnovič izrazil pripravljenost k posegu v zairska dogajanja, čeravno samo v pogledu sodelovanja pri organizaciji prevoza «afriških sil» na zadevno območje, kakor je ponazoril vodstvu OAE. Tovrstno pripravljenost sta naglasili doslej tudi še Aminova Uganda in Senegal, ki je pač zaveznik Francije.

Pošiljatev vojaških sil na afriško celino je izzvala ogorčene proteste na francoskih tleh, tako zlasti v vrstah opozicije. Socialistični vodja Mitterrand je zahteval, naj vprašanje obravnava parlament v prihodnjih dneh, sicer pa potrdil nezakonitost ukrepa, kajti slednji bi bil lahko sprejet le v sklopu francosko - zairskega sporazuma o tehniško - vojaški podpori iz l. 1974, katerega pa parlament sploh še ni ratificiral. Prokomunistično naravnani sindikat CGT je jasno zahteval takojšnjo prekinitev zdajšnje operacije, ki lahko hudo (negativno) vpliva na politično ravnovesje na afriški celini.

Zanimivo je, da je spričo vsega tega nastalo precejšnje trenje med pariško in bruseljsko vlado. Belgijci so, kot znano, ravno tako poslali v Zaire padalce (1750), toda zunanji minister Simonet je izrecno naglasil, da bo njihova naloga zgolj pomoč pri izselitvi Evropejcev iz Šabe. Včeraj je vlada to stališče potrdila s pripombo, da nima njena akcija prav nič skupnega s francosko. Dokaz o polemiki med vladama prihaja tudi iz ust glasnika kongoškega nacionalnega osvobodilnega gibanja v Bruslju, ki je pritrdil Simonetovi tezi z jedko pripombo: «Belgijci so v zunanji politiki bili vselej odgovorni, Francozi pa neodgovorni...»

Navzlic temu je predsednik belgijske vlade Tindemans sinoči naročil svojim enotam v Zairu, naj zasedejo kolvezijsko letališče — uradno zato, da bi olajšale izselitev Evropejcev iz mesta, medtem ko je Giscard D'Estaing sporočil, da so njegove sile prodrle v osrčje rudarskega centra in prejele kakih 20 talcev. Več ni znano, razen okoliščine, naj bi med dosedanjimi boji izgubilo življenje okrog 45 civilistov različnih narodnosti.

Z druge strani je vodstvo FNLC sporočilo, da so uporniki ubili oziroma zajeli 800 francoskih padalcev, ki so nosili uniforme zairskih vojakov in da popolnoma nadzorujejo tako mesto kot letališče. Obenem skušajo pomagati prebivalstvu, da se izogne sovražnostim. Vodja osvobodilnega gibanja je uradno povabil predstavnike zahodnih držav, naj pošljejo v Kolvezi svoje opazovalce in tako preverijo položaj.

Nazadnje je prišla vest, da je Mobutu poklical v domovino svojega veleposlanika v Moskvi «zaradi sovjetske podpore napadalcem v Šabi». Hkrati se je zvedelo, da so ZDA dale na razpolago Belgiji in Franciji 18 tovornih letal in da nimajo v načrtu neposrednega posega v Zairu. (dg)

WASHINGTON — Ameriški državni tajnik Cyrus Vance se bo 27. maja sestal v Washingtonu s sovjetskim zunanjim ministrom Andrejem Gromikom. Predmet pogovorov bodo medsebojni skupni interesi in pogajanja o omejevanju strateške oborožitve (SALT).

DVODNEVNA SEJA VODSTVA KPI

Komunisti o vzrokih neuspeha na volitvah

Poudarjena nujnost večjega pritiska v okviru vladne večine

RIM — Dva dni je trajala v vodstvu KPI razprava o vzrokih nazadovanja na nedeljskih upravnih volitvah. O tem je poročal Armando Cossutta, na koncu pa so izdali daljše sporočilo, ki ga je časnikarjem orisal Luca Pavolini.

«Naša linija ostaja nespremenjena», je poudaril Pavolini, «čeprav smo storili napake pri njenem uresničevanju. Katere napake? KPI ni znala dovolj jasno nastopiti s svojimi specifičnimi predlogi v okviru vladne večine, se pri tem ni karakterizirala, skratka, ni mobilizirala množic v potrebnem boju in pritisku za odpravo mišlja o tem, kako popraviti napake pri izvajanju svoje linije in okrepiti pritisk na zaviralne sile (in tudi KD) znotraj vladne večine, da bo slednja vendarle pokazala stvarne rezultate in opravičila svoj obstoj.

Dvostranska srečanja za izbiro novega notranjega ministra

RIM — Vse kaže, da se tajniki petih strank vladne večine ne bodo sestali v ponedeljek, da bi odlocali o izbiri novega notranjega ministra. Stvari so se spremenile, potem ko so socialdemokrati dali razumeti, da prepuščajo izbiro KD, oziroma predsedniku vlade, po zaporedju «dvostranskih sestankov». Politično pomeni že korak nazaj glede na sistem «koalicijskega reševanja» problemov. S tem so v PSDI očitno hoteli poudariti še enkrat, da želijo imeti diferencirane odnose do vlade in večine, oziroma, da slednja ni politična koalicija, pač pa parlamentarna večina.

Kar zadeva imena za morebitno kandidaturo v Viminal, se socialdemokrati ogrevajo za Bartolomeja. Pri tem je zanimiva utemeljitev Pretija, ki načeluje poslanski skupini PSDI: Bartolomei, tako pravi, ni bil doslej minister, vendar kot najzvestejši Fanfanijev sodelavec lahko zasede mesto notranjega ministra.

Vsekakor pa je še vedno najverjetnejši kandidat za Cossigovega naslednika podtajnik KD Gaspari.

Zaradi zamenjav v vodilni skupini KD bomo morali verjetno zamenjati tudi dosedanjega odgovornega za krajevne uprave. S tem v zvezi se govori o Gavi, medtem ko se govori, da bo na Morovo mesto predsednika vsedržavnega sveta KD imenovan sen. Gonnella, kot najstarejši član.

---

desetletnih usedlin zgrešenega načina vladanja KD.

Komunisti seveda ne dramatizirajo teh zadnjih upravnih volitev, vendar bodo kritično in samokritično oceniti svoj dejavnost. Zato bodo v kratkem razvili splošno razpravo v partiji, od centra do periferije, da se popravijo storjene napake. Pri tem pa ne nameravajo opustiti edino pravilne linije demokratične enotnosti in solidarnosti za premoščanje obstoječe krize.

Pri analizi volilnega rezultata KPI poudarja predvsem neobičajne pogoje, v katerih je potekala volilna kampanja, kakor tudi pritiske, ki so prihajali z vseh strani, začenši z 20. junijem.

Treba pa je poudariti, pravi dokument vodstva KPI, da so tudi v vladni večini zaviralne sile, ki ne morajo obnove, kakršno predvideva dogovorjeni program. Zato KPI raz-

KOORDINACIJSKI BIRO NEUVRŠČENIH V HAVANI

Zaskrbljenost neuvrščenega gibanja zaradi konfliktov med članicami

Jugoslovanski zunanji minister Vrhovec o dosežkih in nalogah organizacije

HAVANA — Na ministrskem zasedanju koordinacijskega biroja neuvrščenih držav je včeraj v splošno razpravo posegel tudi šef jugoslovanske delegacije, novi zvezni tajnik za zunanje zadeve Josip Vrhovec. Uvodoma je poudaril, da morajo udeleženci sestanka obravnavati aktualna mednarodna vprašanja, ki so posebnega pomena za neuvrščene države, poleg tega pa morajo sprejeti tudi sklepe in priporočila za čimboljše priprave konference zunanjih ministrov v Beogradu. Jugoslovanska delegacija, bo, kot je napovedal Vrhovec, podala o tem posebno poročilo in predlog sklepov, saj je Jugoslavija dežela gostiteljica letošnjega srečanja vseh neuvrščenih držav na ministrski ravni.

Jugoslovanski zunanji minister je orisal dosežke neuvrščenega gibanja v zadnjem času in pri tem med drugim podčrtal, da so neuvrščene dežele v svoji pozitivni bilanci pripeljale do konca tudi zgodovinsko pobudo za sklicanje in pripravo posebnega zasedanja generalne skupščine združenih narodov o razorožitvi. Potem ko je orisal še nekaj pozitivnih dosežkov neuvrščenih držav, je Vrhovec opozoril, da je proces popuščanja napetosti že dalj časa v zastoju, kar zelo neugodno vpliva na celotne mednarodne odnose. V zvezi z aktualnim mednarodnim položajem je Vrhovec tudi opozoril „da se nadaljujejo razne odkrite ali pa prikrite metode uporabe sile, vmešavanje v notranje zadeve in delovanje od zunaj, da bi razmajali neodvisne države.

Josip Vrhovec je v svojem posegu orisal tudi vlogo in naloge neuvrščenega gibanja v sodobnih mednarodnih odnosih, zatem pa se je dotaknil posebej še poskusov razdvajanja neuvrščenih držav, pri tem je poudaril:

«Konflikti med posameznimi neuvrščenimi državami, ki se sprem minjajo celo v medsebojne oborožene spopade, postajajo naša neposredna skrb. Ne smemo zapirati oči pred tem problemom, ker lahko to resno obremeni enotnost in akcijsko sposobnost gibanja. Prepričani smo, da naše gibanje zmore in mora najti moč za učinkovito delovanje v smeri miroljubnega reševanja takšnih sporov in spopadov in za aktivno obravnavo vseh možnosti, da bi prispevalo k njihovemu reševanju. Potekati mora v pogajanjih predvsem v okviru regionalnih organizacij, kot je na primer organizacija afriške enotnosti, in po potrebi v okviru združenih narodov. Svetu, ki ga želimo spreminjati, moramo dati zgled».

Vodja jugoslovanske delegacije na ministrskem zasedanju koordinacijskega biroja Josip Vrhovec je v splošni razpravi poleg navedenih vprašanj obravnaval še vse pogostejše pojave vmešavanja v notranje zadeve, svetovne gospodarske razmere in uresničevanje sklepov, ki so jih nuvrščene države sprejele na svojih dosedanjih zborovanjih, predvsem na peti vrhunski konferenci v Colombu.

Sestanek koordinacijskega biroja neuvrščenih držav v Havani se bo predvidoma končal nocoj po kubanskem času s sprejetjem dokumenta o obravnavanih vprašanjih. (vb)

Poslopje v Ul. Palombini, kjer naj bi teroristi imeli svoje skrivališče (označeno je s puščico) (Telefoto ANSA)

Z ODKRITJEM DVEH SKRIVALIŠČ IN ARETACIJO DESETIH DOMNEVNIH TERORISTOV

PREISKOVALCI NAJ BI POVSEM ONESPOSOBILI ENO OD TREH BRIGADISTIČNIH JEDER V RIMU

Drugi dve jedri rimskega voda naj bi delovali na univerzi in v telefonski službi
SIP - Sodnik podpisal zaporni nalog za šest aretirancev - Možni pomembni razpleti

RIM — Z odkritjem dveh ali treh skrivališč in z aretacijo desetih domnevnih teroristov je policija onesposobila vsaj eno od treh jeder, ki naj bi sestavljala rimski vod rdečih brigad. Tako vsaj trdijo na kvesturi, kjer so preiskovalni sodniki in javni tožilec dr. Guido Guasco ves dan zasliševali priprte ter ob koncu za šest od njih podpisali zaporni nalog z obtožbo sodelovanja pri pokolu v Ul. Fani, sodelovanja pri ugrabitvi in umoru predsednika krščanske demokracije Alda Mora, uboja sodnika Riccarda Palme ter atentatov na demokrščanskega svetovalca Publia Fiorija, profesorja Cacciafesto in odgovornega urednika televizijskega dnevnika TG-1 Emilia Rossija.

Vse kaže torej, da so po dveh zaporednih udarcih v slepo (množične aretacije pripadnikov izvenparlamentarne levice, ki so bili v nekaj urah izpuščeni na prostost) preiskovalci tokrat zadeli v črno. Resnici na ljubo se v Rimu širijo govorice, da je zaplenjeno dokazno gradivo veliko pomembnejše, kot bi lahko sklepali iz sicer dokaj optimističnih izjav policijskih funkcionarjev. Vprašanje, ki si ga marsikdo zastavlja, pa je, ali ni policija posegla prepozno? Ali ne bi lahko prišla domnevnim teroristom na sled že pred dnevi? Skratka ali niso zavirali preiskavo zaradi ujetništva Alda Mora?

Toda pojdimo po vrsti. Če naj verjamemo skopim vestem, ki so pronicnile skozi zid molčečnosti, naj bi aretirani (za njihova imena se je zvedelo šele včeraj) pripadniki jedra «Roma - Sud» rimskega voda rdečih brigad. Če izvzamemo solastnika tiskarne - skrivališča Maria Morettija, ki je izginil takoj po vdoru policije in aretaciji Enrica Triaca, naj bi se v mrežo ujeli vsi člani jedra. Obenem pa naj bi agenti prišli do indicev, ki naj bi jim omogočili odkritje istovetnosti pripadnikov ostalih dveh jeder. Imen, kot je samo po sebi umevno, niso povedali, šlo pa naj bi vsekakor za nesumljive ljudi. Jedri, ali vsaj njihova naziva (univerzitetno jedro in jedro - SIP) pa potrjujeta domneve, o katerih smo že pred časom poročali. Še predvsem pa vzbujajo sum, da okvare na telefonski napeljavi takoj po pokolu v Ul. Fani niso bile naključne pač pa namenske. Končno gre v tem okviru še omeniti, da naj bi zbrano dokazno gradivo potrjevalo vez med omenjenimi jedri in skrivališčem v Ul. Gradoli.

Zaenkrat ni znano, kakšne so bile te vezi, kot se tudi ne ve, kako so preiskovalci prišli domnevnim teroristom na sled. Govorilo se je, in nekateri listi so domnevo objavili, da je policija zbrala informacije s pomočjo rimskega podzemlja, ki so ga brigadisti s svojim terorističnim rovarjenjem močno oškodovali (poleg vsega so tudi «poslovni» tekmeci), vendar na kvesturi so vest odločno demantirali. «Ne bi se trudili več mesecev — je poudaril neki funkcionar — če bi lahko prišli do informacij po krajši poti.» Kot je v četrtek izjavil kvestor De Francesco in kot so včeraj znova poudarili na kvesturi, naj bi se preiskava začela že pred nekaj meseci

Pri tem pa gre poudariti, da odkrita skrivališča niso končna postaja preiskovalnega dela, pač pa le vmesna stopnja, ki bi lahko obrodila pomembne razplete. Naj v tem okviru omenimo le nekaj beležnic, polnih imen in telefonskih številk ter ključe, ki so jih našli v stanovanju Gabrielle Mariani v Ul. Palombini 19. Med drugim naj bi se v stanovanju redno zbirali ravno pripadniki jedra «Roma-sud».

Marianijeva, ki je bila kot sociopedagoška delavka v službi pri rimski občini, je ostožena kaznivih dejanj kot Trica (navedli smo jih v začetku) in sodnik dr. Gallucci naj bi že podpisal zanjo zaporni nalog. Ista usoda je doletela še Antonia Marinija, ki je delil stanovanje z dekletom in ki so ga v četrti poznali z vzdevkom «profesor», Giovannija Lugninija, uslužbenca državne kovnice, ki naj bi pripravljal matrice terorističnih sporočil, Teodora Spadaccinija, študenta, ki je nekajkrat imel opravka s policijo, ker je vodil zasedbe stanovanjskih blokov in že omenjenega Maria Morettija. Vloge ostalih aretirancev naj ne bi še točno ugotovili, kaže pa vsekakor, da jih trenutno dolžijo le članstva v oboroženi tolpi.

Končno so na kvesturi še potrdili, da so med drugim gradivom zaplenili sedem vrtljivih krogel za pisalne stroje IBM, od katerih nekatere s kurzivnimi črkami vrste «light italic», torej z istimi črkami, s katerimi so bila napisana izvirna sporočila teroristične skupine. K temu gre dodati še najdbo orožja «za osebno obrambo», morda samokresov, ki naj bi jih lastniki redno prijavili policiji. (vt)

MILAN — Vsedržavna enotna federacija lekarnarjev je napovedala, da bodo izstavili zavarovancem od 25. maja le zdravila, ki so v posebnem seznamu nenadomestljivih zdravil. Od prvega junija dalje pa bodo morali zavarovanci plačati vsa zdravila, če ne bo vlada rešila perečega gospodarskega položaja lekarn.

MANIFESTACIJA KEMIJSKIH DELAVCEV

Lama: Demokracijo branimo tudi z odpravljanjem krivic

Osnovna cilja sindikata sta Jug in zaposlitev

RIM — Skoraj sto tisoč delavcev iz vseh krajev Italije se je včeraj udeležilo mogočne manifestacije, ki jo je v Brindisiju organizirala enotna federacija delavcev kemijske stroke v okviru stavke kemičnih obratov.

Skoraj dvomesečno zatišje sindikalnih bojev, ki ga je povzročila tragična ugrabitev Alda Mora, se je končalo. Delavstvo je pred obnovo delovnih pogodb, zato je že v preteklih dneh organiziralo seminar, ki je nakazal strategijo pri bodočem obnavljanju delovnih pogodb.

Med drugimi sindikalnimi voditelji je včeraj spregovoril delavcem tudi generalni tajnik CGIL Luciano Lama, ki je uvodoma dejal, da smo končno pred možnostjo, da se razvozla klopčič rdečih brigad. «Braniti državne organizme in rešiti demokracijo, ne pomeni, da je treba puščati stvari kot so, temveč je treba odpraviti krivice, dati delo mladini in brezposelnim ter rešiti Jug zapostavljanja.»

Generalni tajnik CGIL je nato napadel predsednika Confindustrie. «Carli bi hotel za velike obrate svobodo odločanja. Hoteli bi naš denar, da bi ga porabili kakor bi se jim zahotelo, a tridesetletne izkušnje nas učijo, kako bi ga trošili. Posegi z javnim denarjem morajo biti osnovani na natančnih načrtih. Confindustria in Montedison morata vedeti, da je italijanska družba pripravljena nuditi sredstva obratom v krizi samo pod pogojem, da bodo te odpovedi skupnosti služile za načrtovanje gospodarskega vzpona z vsemi potrebnimi jamstvi.» Lama je tudi poročal o rezultatih seminarja o strukturi mezd, ki niso še enotni, kljub temu so se vsi delegati strinjali, da morata biti osnovni zahtevi Jug in zaposlitev. «Za te cilje je potrebna, a ne še zadostna, politika brzdanja plač in zaviranja avtomatizmov.»

Svoj govor je Lama zaključil s komentarjem o nedavnih upravnih volitvah. «Obetamo si, da ne bo, kdor je zmagal, izbral poti nedejavnosti, ker bi se mu to izplačalo, kakor tudi ne, da bi se zaprl v demagogijo in cehovstvo, kdor je nazadoval. Država potrebuje razvoj politike demokratične solidarnosti, ker izjemnost ni prenehala, in da nadaljujemo pot reform z novim elanom.»

Pri domnevni kurirki rdečih brigadistov odkrili zanimiv notes

TURIN — Poleg sumljivega pisalnega stroja so preiskovalci odkrili v stanovanju aretirane domnevne kurirke rdečih brigadistov Renate Michieletto še zanimiv notes in obleke. Med tem pa so se oglasili starši, ki dvomijo, da bi bila njihova hči povezana z rdečimi brigadami. Dekle naj bi se že nekaj mesecev ženilo z delavcem obrata Lancia, ki je takoj po aretaciji izginil neznano kam. Renatin oče je opisal fanta kot tihega in vase zaprtega mladeniča.

PRIPRAVE NA SKORAJŠNJE VOLITVE

Danes in jutri na sodišču predložitev volilnih znakov

Stranke med tem časom pripravljajo kandidatne liste za občinske in deželne volitve, ki bodo kakor znano 25. in 26. junija

Kakor smo zabeležili že v včerajšnji številki našega dnevnika, je organizacijsko delo za skorajšnje deželne in občinske volitve te dni prešlo v živahnejšo fazo. Na tržaškem prizivnem sodišču je bil imenovan osrednji deželni volilni urad, ki je pristojen za sprejemanje znakov strank, na vseh petih sodiščih v naši deželi pa so bili ustanovljeni okrožni volilni uradi, ki bodo sprejemali kandidatne liste za deželne volitve. Ti uradi bodo delovali od 8. ure dne 27. maja do 20. ure dne 30. maja. V okviru tržaškega volilnega okrožja bo kakor znano izvoljenih 15 deželnih svetovalcev.

Osrednji deželni volilni urad, ki mu načeluje svetnik kasacijskega sodišča dr. Aldo Salis, bo začel delovati danes zjutraj ob 8. uri in bo odprt do 20. ure, po istem urniku pa bo deloval tudi jutri, v nedeljo.

Kar zadeva sestavo kandidatnih list, bodo slednje znane v celoti šele prihodnji teden, nekatere pa morda že danes. Tako naj bi dokončne liste objavili danes komunisti in socialisti, v ponedeljek pa liberalci. Kolikor se je dalo doslej zvedeti, in sicer iz neuradnih virov, naj bi liste posameznih strank vsebovale (poleg drugih, o katerih še tečejo pogajanja) naslednja imena:

KD: za občinske volitve Stopper (ki naj bi zamenjal Spaccinija na županovem mestu), Abate, Ricchetti, Zanini, De Luca, Bartoli, Orlando, Ponis, Pietri, Sauli, De Toni ter Dei Rossi in Dorligo kot neodvisna; za deželne volitve Coloni, Rinaldi, Vigini, Del Conte in Colautti.

KPI: za občinske volitve Costa (nosilec liste), Del Campo, Monfalcon, Braida ter Hack, Miccoli, Assanti in Roli kot neodvisni, za deželne volitve Rossetti (nosilec liste), Colli, Tonel, J. Burlo, Iskra in baje še dva Slovenca. (Dokončna sestava list bo najbrž znana že danes, po ustreznem sestanku deželnega komiteja partije).

PSI: za občinske volitve Carbone, Pesante, Benedetič, D'Amore; za deželne volitve Pittoni.

PLI: za občinske volitve Morpurgo, Varini in Franzutti, za deželne še ni bila določena izbira med Zimolom in Traunerjem.

PSDI: za občinske volitve Lanza, Cesare, Giovanni; za deželne volitve Bercè in Lanza.

PRI: za občinske volitve Fragiacomo, Suklan, Rossi; za deželne Mauro.

SSk: za občinske volitve Lokar; za deželne Stoka.

Lista «za integralno prosto cono»: v občinskem in deželnem merilu naj bi nastopili člani «odbora 10» in odv. Cecovini.

Lista «civica», ki jo bo predložila «democrazia nazionale», naj bi vsebovala naslednja imena: de' Vidovich, Cividin, Cusin, Vivan, Sbisà, Manganaro, Guarniero, Granata, Bufo, Bonzi, Marzarino, Gabrielli, Badalotti, Cante, Cacciatori in Blason.

Radikalci se ne bodo udeležili volitev, pač pa bo na občinskih in deželnih volitvah nastopila «Lotta continua» z enotno listo «Proletarske demokracije».

PDUP: za občinske volitve Castellina, Decarli, Baracetti, Caniglia, Quadrifoglio; za deželne volitve Baracetti, Caniglia, Quadrifoglio. (PDUP je že formulirala tudi svoj volilni program za Tržaško. V njem pravi, da se bo borila za bratstvo med Italijani in Slovenci, za razvoj sodelovanja med narodi — toda proti industrijski coni na Krasu in onesnaževanju mesta — za ohranitev zaposlenosti in razvoj industrije, zlasti ladjedelstva).

DANES OB 20. URI V KINODVORANI VERDI

V Miljah tradicionalna Veselica

Društvo Slovencev miljske občine se bo predstavilo z lastnimi silami

Mladi miljski amaterji med včerajšnjo generalno vajo

Po razmejitvi leta 1954 je v miljski občini ostalo samo prosvetno društvo «Božidar Kolarič» pri Koroščih. Po vseh povojnih dogodkih so razmere bile zelo težke za kakršnokoli socialno-prosvetno delovanje. Edina povezava ljudi s slovensko besedo je bila šola, in še ta neuzakonjena z začasnim osebjem. Počasi so se razmere ustalile in potreba po kulturnem in socialnem izživljanju je bila vedno bolj občutena. Ko se je bližal čas osimskega sporazuma, je prišel povoljni trenutek tudi z vidika novih moči, ki bi se tega dela lotile z vnemo in kompetenco. Tako je bilo 22. februarja 1976. leta ustanovljeno Društvo Slovencev miljske občine. Dela je bilo na pretek za tako društvo: slovenske šole, kulturno, upravno, socialno in politično delovanje Slovencev so bili nujni problemi, ki jih ni bilo mogoče več odlašati.

V upravno političnem pogledu je vse šlo dokaj dobro tudi brez večjega sodelovanja slovenskega prebivalstva. Za kulturno-socialno življenje je bilo nujno najti nekaj novega, kar bi zdramilo in zajelo vse Slovence raztepene po celem ozemlju miljske občine. S tem v zvezi je bila tudi nujno potrebna večja povezava same šole z vso resničnostjo slovenskega življa. Članom odbora Društva Slovencev se je zdela najbolj primerna zamisel o oživljanju starih ljudskih «veselic», prireditev seveda s sodobnim sporedom. Prva taka Veselica je bila že 22. maja istega leta v dvorani kina Roma. Razen domače godbe in učencev celodnevne šole, so ves ostali del sporeda izpolnili gostje: tržaška folklorna skupina «Stu ledi», pevski zbor «Valentin Vodnik» iz Doline, mlada igralca slovanskega amaterskega odra Sergij Verč in Boris Kobal.

Naslednjega leta smo za Veselico morali najeti večji prostor, ker je odziv prebivalcev bil zares nepričakovano številen. Tako smo drugo Veselico pripravili v dvorani kina «Verdi» 14. maja 1977. Tudi na tej Veselici so nam spored izpolnili gostje: narečni pesnik Atilij Kralj, pevski zbor «Slovenec» in dramska skupina iz Boršta, števerjanski orkester «Hlede» in mladinska folklorna skupina iz Kopra. Učenci osnovne celodnevne šole in novoustanovljenega občinskega vrtca so prijetno dodali svoj delež domačinov k uspehu Veselice.

Potreba po večjih in bolj pogostih stikin in pestrejšem delovanju je bila očitna, zato je DSMO pripravilo še istega leta, 17. decembra, Gregorčičevo proslavo v dvorani «Lo Squero» z recitacijami domačih študentov v režiji Staneta Raztresena in gostovanjem Komornega zbora iz Trsta, pod vodstvom Janka Bana. Februarja tega leta smo prvič z lastnimi močmi priredili Prešernovo proslavo v dvorani kina Roma. Domače študente je spet pripravil neutrudni Stane Raztresen. Na tej proslavi se je prvič predstavil domači pevski zbor pod vodstvom pevovodje Cveta Marca, ki si je prav ob tej priložnosti nadel ime Jadran.

Kot smo začeli z majsko Veselico, smo dolžni to tradicijo nadaljevati, zato smo za letošnjo veselico mobilizirali vse domače moči: vrtec in osnovno šolo, študente in pevski zbor. Seveda ne smemo pri tem pozabiti na požrtvovalnega Staneta Raztresena, ki nam je pripravil naše študente z mladinsko veseloigro «Spletkar Niko». O tržaški folklorni skupini «Stu ledi» pa ni potrebno mnogo besed, saj je znana ne samo v naših krajih, temveč tudi drugod. Tudi to skupino štejemo nekoliko že med domačine, saj sta dva ali celo trije člani naši občani. Za domačina imamo tudi našega vztrajnega in do kraja predanega pevovodjo Cveta Marca.

Tako pohvalnemu sodelovanju botruje požrtvovalnost in dobra volja vseh sodelavcev od učiteljic vrtca ter učiteljev in učiteljic celodnevne osnovne šole do staršev, pa do pevcev in vseh Slovencev miljske občine, ki nas pri tem delu podpirajo.

KILJAN FERLUGA

DRUŠTVO SLOVENCEV MILJSKE OBČINE

VESELICA

S KULTURNO - ZABAVNIM SPOREDOM

danes, 20. maja, ob 20. uri v kinodvorani Verdi v Miljah

SODELUJEJO

— Otroci slovenske sekcije občinskega otroškega vrtca
— Otroci osnovne šole Korošci - Žavlje
— Domači srednješolci z veseloigro pod režijo Staneta Raztresena
— Domači pevski zbor JADRAN
— Tržaška folklorna skupina «STU LEDI».

STALNO SLOVENSKO GLEDALIŠČE V TRSTU

Kulturni dom

ALEKSEJ ARBUZOV

IRKUTSKA ZGODBA

drama v dveh delih

Prevod MILE KLOPČIČ
Scena in kostumi EDVARD ZAJEC
Glasbeni izbor in priredba ALEKSANDER VODOPIVEC
Koreografija JANEZ MEJAČ
Asistent režije BORIS KOBAL
Režija MARIO URŠIČ

Danes, 20. maja, ob 19.30 — izven abonmaja.

ŠOLA GLASBENE MATICE - TRST

V ponedeljek, 22. maja, ob 20.30 v mali dvorani Kulturnega doma.

TRETJA ZAKLJUČNA AKADEMIJA

Sodelujejo gojenci glasbene šole iz Zagorja ob Savi ter konservatorija «G. Tartini» iz Trsta.

Vljudno vabljeni!

Stalno slovensko gledališče v Trstu

DANES, 20. maja, ob 20.30
in
JUTRI, 21. maja, ob 17. uri

v gledališču «France Prešeren» v BOLJUNCU

PREDSTAVA V ABONMAJU

KOLE ČAŠULE

VRTINEC

Izvirni naslov: VITEL
Eksperimentalni oder

Prevod JANKO MODER
Kostumi MARIJA VIDAU
Režija in scena LJUBIŠA GEORGIEVSKI

Šolske vesti

Osnovna šola «O. Župančič» pri Sv. Ivanu priredi jutri, 21. maja, ob 17. uri v Marijinem domu v Ul. Brandesia Župančičevo proslavo. Vljudno vabljeni starši, znanci in prijatelji mladine.

Gledališča

ROSSETTI

Danes, 20. maja, ob 20.30 bo nastopil Vittorio Gassman s Pasolinijevim delom «Affabulazione». Rezervacije pri osrednji blagajni Pasade Protti. Abonentom se prizna popust 20 odst. Jutri zadnja ponovitev.

VERDI

Danes ob 18. uri ponovitev koncerta pod vodstvom dirigenta Gabriela Chmure in z nastopom violinista Uta Ughija. Vstopnice pri gledališki blagajni (tel. 31948).

Kino

Ariston 16.30, 18.20, 20.10, 22.00 «Ecce bombo». Nanni Moretti, Luisa Rossi, Fabio Traversa. Barvni film.
Mignon 16.00—22.00 «Cyclone». Arthur Kennedy, Carrol Baker, Lionel Stander, Hugo Stiglitz. Barvni film.
Nazionale 16.30 «Von Buttlitz: sturmtruppenführer». Jacques Dufilho. Barvni film.
Grattacielo 17.00—22.00 «Alasca Ferro di ghiaccio, una lotta feroce per un'immensa conquista».
Excelsior 16.30 «Marlowe indaga». Robert Mitchum, Sarah Miles, James Stewart. Barvni film.
Fenice 16.30 «L'uomo ragno». Nicolas Hammond. Barvni film.
Eden 15.30, 17.40, 19.50, 22.15 «Betsy». Laurence Olivier, Katherine Ross. Prepovedan mladini pod 14. letom.
Ritz 15.30, 17.40, 19.50, 22.15 «Duello al sole». J. Jones, Gregory Peck, J. Cotten. Barvni film.
Cristallo 15.30 «La bella addormentata nel bosco», risanka in film «Il mio amico Beniamino».
Filodrammatico 16.00 — 22.00. «Rosa bon-bon fiore del sesso». Prepovedan mladini pod 18. letom.
Aurora 16.15 «West side story». Barvni film.
Capitol 16.30 «Quel maledetto treno blindato». Barvni film.
Moderno 15.30 «Il tesoro di Matecumbe». Barvni film.
Ideale 16.00 «Quello sporco disertore». Denis Safren. Barvni film.
Vittorio Veneto 16.15 «Vizi privati pubbliche virtù». Prepovedan mladini pod 18. letom. Barvni film.
Astra 16.30 «Pane, burro e marmellata», Enrico Montesano, Rosanna Podestà. Barvni film.
Radio 16.00 «Taxi driver». Prepovedan mladini pod 14. letom.
Volta 17.15 «Culastrisce anonimo veneziano». Adriano Celentano. Barvni film.

Izleti

SPDT obvešča, da je odhod avtobusa na izlet na Matajur jutri, 21. maja, ob 8. uri izpred sodnije (Foro Ulpiano).

Odbor bivših aktivistov osvobodilnega gibanja na Tržaškem vabi aktiviste, da se udeležijo izleta na Koroško ob priliki odkritja spomenika padlim za svobodo, ki bo 28. maja 1978 v Pliberku. Vpisovanje od 8. do 13. ure v Ul. Montecchi 6/III, soba št. 40, še danes, 20. t.m.

SPDT prireja v nedeljo, 28. maja, avtobusni izlet na Ratitovec. Hoje bo predvidoma tri ure. Vpisovanje na sedežu ZSŠDI (Ul. sv. Frančiška 20) v dopoldanskih urah.

Prispevki

V spomin na pok. Marijo Dolja vd. Rebula, ki bi danes slavila 92. rojstni dan, daruje hči Justa 5000 lir za ŠD Kras.

Včeraj-danes

Danes, SOBOTA, 20. maja
BERNARD

Sonce vzide ob 4.29 in zatone ob 19.34 — Dolžina dneva 15.05 — Luna vzide ob 17.07 in zatone ob 3.19.

Jutri, NEDELJA, 21. maja
IVON

Vreme včeraj: najvišja temperatura 16,9 stopinje, najnižja 14,7, ob 13. uri 14,9 stopinje, zračni tlak 1015,7 mb ustaljen, vlaga 97 odstotna, nebo oblačno, dežja je padlo 5,9 mm, veter 7 km na uro zahodnik, morje skoraj mirno, temperatura morja 14,8 stopinje.

ROJSTVA IN SMRTI

V Trstu se je rodilo 7 otrok, umrlo pa je 14 oseb.

RODILI SO SE: Ivo Mozetic, Riccardo Macuglia, Matteo Fornasaro, Elisa Hervatin, Valentina Cociancich, Tommaso Perini, Luca Bukavec.

UMRLI SO: 38-letna Marta Puntar por. Terčič, 89-letna Maria Zele vd. Cesenicco, 76-letni Marcello Hrovatin 78-letna Rosa Ferligoi vd. Michieli, 73-letni Eugenio Roeszker, 81-letna Giovanna Cossutta, 79-letni Cesare Crotti, 64-letni Antonio Skutarich, 73-letna Teodora Katalan vd. Troiani, 92-letna Marija Mavrič vd. Zorzut, 56-letni Duilio Del Bono, 69-letni Fausto Pirani, 79-letna Margherita Zannier vd. Rizzian - Ricci, 93-letna Carolina Quaiser por. Lonzar.

DNEVNA SLUŽBA LEKARN
(od 8.30 do 20.30)

Trg Goldoni 8, Ul. Belpoggio 4, Ul. L. Stock 9 (Rojan), Trg Valmaura 11.
(od 8.30 do 13. in od 16. do 20.30)
Ul. Rossetti 33 in Ul. Roma 16.

NOČNA SLUŽBA LEKARN
(od 20.30 dalje)
Ul. Rossetti 33 in Ul. Roma 16.

LEKARNE V OKOLICI

Boljunec: tel. 228-124; Bazovica: tel. 226-165; Opčine: tel. 211-001; Prosek: tel. 225141; Božje polje Zgonik: tel. 225-596; Nabrežina: tel. 200-121; Sesljan: tel. 209-197; Žavlje: tel. 213-137; Milje: tel. 271-124.

Mali oglasi

CARLI VIRGILIO sporoča vsem prijateljem in znancem, da je odprl novo prodajalno vseh vrst starih in novih avtomobilov. Na zalogi 500 68 72, 850 68, A 112 72, NSU 1200 72, mercedes 200 D 70, 124 coupè 1600 74, AR 1300 75, 1500 C 66, taunus 1300 73, 128 71, 124 68 in še druge na izbiro. Obiščite nov salon v Ulici Brigata Casale št. 7, tel. 826084.

PRODAM jugoslovanske ovčarske psičke, pasma šarplaninac, predniki prvaki. Izvrstni psi varuhi, obrambo in borbo. Sami z rodovnikom 300.000 lir. Tel 727843 — Trst, Ul. Sinico 50.

Z VČERAJŠNJE TISKOVNE KONFERENCE

Za tržaški velesejem odločilen razvoj sodelovanja z zaledjem

Uspešni zaključki lanskega poslovanja - V prihodnje izrazitejša specializacija - Nove pobude v zvezi z izvajanjem osimskih sporazumov

Predsednik in ravnatelj sejemske ustanove dr. Toresella in dr. Linassi sta včeraj na posebni tiskovni konferenci orisala lansko dejavnost na sejmišču pri Montebellu in seznanila časnikarje s programi za nadaljnje delo.

V zvezi z lanskim poslovanjem velja poudariti, da se je na sejmišču zvrstilo kar sedem različnih prireditev, med katerimi pripada glavno mesto seveda naši osrednji gospodarski prireditvi, mednarodnemu velesejmu. Formula širše razprte pahljače in postopne specializacije se je pokazala za uspešno: s finančnega vidika je bilo namreč lansko leto zelo ugodno, tako da je prirediteljem uspelo zaključiti bilanco brez izgube, poleg tega pa so z letnimi dohodki pokrili 40 odst. primanjkljaja iz prejšnjih poslovnih let. Lanske razstave si je skupno ogledalo okrog 250.000 obiskovalcev, od tega je 100.000 stopilo na razstavišče v času mednarodnega velesejma.

Letošnji program prireditev je precej podoben lanskemu, poslovni uspeh pa bo prav gotovo večji, saj si je na primer samo dosedanje razstave (Nauticamp, Florshow, itd.), ogledalo več kot 90.000 ljudi, od tega precej obiskovalcev tudi iz tujine in predvsem iz sosedne Jugoslavije. Prihodnji mesec bo na razstavišču mednarodni velesejem, za katerega so že oddali praktično ves razpoložljiv prostor. Zagotovljena je prisotnost najzvestejših in najpomembnejših spremljevalk naše gospodarske prireditve, Jugoslavije in Avstrije, ponovno pa bodo to pot nastopila podjetja iz Zahodne Nemčije. Glede prisotnosti drugih držav so pogajanja še v teku. Pred začetkom sejma bodo dokončali nov paviljon ob Rossettijevi ulici, v njem pa bo urejena razstava z naslovom «Vse za dom». V programu so običajna srečanja o lesu in kavi, tradicionalni dnevi posvečeni tujim državam in druge dejavnosti, ki spremljajo vsakoletne mednarodne prikaze.

Kar zadeva programe za prihodnja leta, sta dr. Toresella in dr. Linassi poudarila, da bo njihov obseg v glavnem odvisen od postopnega obnavljanja sejemskih struktur. Vsekakor pa je predvidena nadaljnja specializacija posameznih prireditev — mednarodni sejem se bo čedalje bolj usmerjal k prikazovanjem blaga za široko potrošnjo — in njihova izpopolnitev s pobudami, ki bodo povezane z novo tržaško stvarnostjo, se pravi z izvajanjem osimskih sporazumov, z uresničevanjem raziskovalnega in tehnološkega središča ter z razvojem gospodarskega sodelovanja s tujim zaledjem, predvsem z Jugoslavijo. V tem smislu so že stekli tudi prvi dogovori o sodelovanju s sorodnimi inštitucijami v Zagrebu in Ljubljani ter, kar zadeva pomorske dejavnosti, z gospodarsko zbornico na Reki.

Zamisel o preselitvi sejmišča v Barkovlje je še vedno na dnevnem redu, vendar bo v veliki meri odvisna od finančnih razpoložljivosti sejemske ustanove. Vsekakor je to problem, katerega rešitev bo zahtevala daljšo dobo. Odtod prizadevanja sejemske ustanove, da bi čim prej obnovila sedanje sejemske strukture, in predvsem da bi si zagotovila primeren kongresni center. Tega bodo skušali uresničiti v novem paviljonu, ki bo v okviru III. faze predvidenih obnovitvenih del vzrastel na mestu, kjer je sedaj Palača narodov.

● **Sekcija KPI** «Curiel» in «Porto» prirejata jutri ob 10. uri v Domu pristaniških delavcev na Trgu degli Abruzzi javno manifestacijo, na kateri bo pokrajinski tajnik Giorgio Rossetti govoril o «prizadevanju komunistov za obrambo demokracije v državi. Predlogi KPI za Trst in deželo».

PRIPRAVLJALNI ODBOR ZA POIMENOVANJE ŠOLE PRI SV. ANI

vabi na

SLOVESNOST POIMENOVANJA OSNOVNE ŠOLE

po učiteljici domačinki, publicistki, pisateljici

MARICI GREGORIČ-STEPANČIČ

ki bo danes, 20. maja, ob 17. uri.

SPORED:

govora ravnatelja in predstavnika staršev, nastop otroškega vrtca, petje in deklamacije učencev osnovne šole ter nastop škedenjskega pevskega zbora.

VČERAJ NA SEJI DOLINSKEGA OBČINSKEGA SVETA

Svetovalci soglasno odobrili občinski obračun za 1977. leto

Trije predstavniki občine v koordinacijskem odboru za slovenski šolski okraj

Sinoči se je sestal v Dolini občinski svet. Po priporočilih svetovalcev Tula (SSk) o potrebi po razširitvi pokrajinske ceste pod Mačkoljami in Mahnica (KD) po odpravi onesnaženja ozračja in smradu tovarne ITLOC so prisotni soglasno odobrili obračun za finančno leto 1977, ki prikazuje 145 milijonov lir upravnega preostanka. Ponovno se je na seji govorilo o problemu refekcije v otroških vrtcih. Župan Švab je seznanil, da je končno po neštetih sestankih prišlo do kompromisne rešitve. Vrtnarice so se namreč obvezale, da bodo s prihodnjim letom prispevale za stroške refekcije, za letošnje leto pa bodo prispevale forfetarno za zadnja dva meseca. Načelniki skupin so izrazili zadovoljstvo za to rešitev, ki gre v izključno korist otrok. Svetovalci so nato izvolili Sancina (KPI), Bandija (PSI) in Gombača (SSk) v koordinacijski odbor za slovenski šolski okraj, pri čemer je župan poudaril, da s tem aktom hočejo potrditi zahtevo po samostojnosti slovenske šole in pripravljenost za obojestransko sodelovanje v tem odboru. Župan je podal še nekatere informacije med katerimi gre omeniti opozorilo, da na starem pokopališču v Boljuncu ni več prostora. Obvestil je prisotne, da je predsednik senata Fanfani odgovoril na resolucijo občinskega sveta o globalni zaščiti slovenske manjšine s pripombo, da je poslal posebni komisiji, ki pripravlja zakon o zaščiti. Na seji so še soglasno določili odškodnino za razlaščeno zemljišče kjer stoji občinsko gledališče in sprejeli spremembo pravilnika za dodelitev oblek občinskemu osebju. (vl)

ZKMI odločno obsoja fašistične provokacije in poziva na budnost

Komunistična mladina Italije poziva vso demokratično mladino naj odločno zavrne in naj ne naseda provokacijam fašističnih pretepačev, ki skušajo v mestu vzpostaviti ozračje nasilja in napetosti ob priliki prihoda v Trst fašističnega krvnika Almiranteja. Četrtkovi dogodki, ko so fašistični pretepači delili pred šolami in univerzo provokatorske letake z natisnjenim simbolom rdečih brigad, so jasni in opozorilni znaki fašistične strategije napetosti in nasilja. Potem ko so fašisti po mestu nalepili žaljive lepake, s katerimi opravičujejo ugrabitev in uboj Alda Mora in so z žaljivimi napisi pomazali lepake, ki so jih dale nalepiti demokratične stranke v počastitev spomina predsednika KD, se sedaj ne sramujejo uporabljati simbola terorističnih ubijalcev. Mladi komunisti poudarjajo, da je demokratični Trst že večkrat zavrnil prisotnost zloglasnega fašističnega voditelja, zaradi česar so oblasti prepovedale njegove provokatorske govore; to je fašiste prisililo, da so Almiranteja kandidirali v tržaški občinski svet in mu s tem omogočili, da lahko govori v našem mestu. Zato ZKMI še enkrat poziva mladino na budnost in da potrdi voljo za ohranitev demokratičnega in civilnega soočenja v našem mestu.

SEDMI KONCERT SPOMLADANSKE SIMFONIČNE SEZONE

BLESTEČI VIRTUOZIZEM VIOLINISTA UTA UGHIJA

Prva tržaška izvedba Viozzijeve «Muzike za Itala Sveva»
Dinamično vodstvo dirigenta Gabriela Chmure

Mladi virtuoz piranskega porekla Uto Ughi je na najboljši poti, da postane eden največjih violinskih mojstrov, kar jih je kdaj nastopalo na svetovnih koncertnih odrih. To trditev nam brez bojazni, da bi pretiravali, dovoljuje njegov sinočnji nastop pred tržaškim občinstvom v Čajkovskega Koncertu v D-duru za violino in orkester op. 35 z orkestrom gledališča Verdi in pod taktirko prav tako mladega dirigenta Gabriela Chmure.

Čajkovskega Koncert v D-duru postavlja pred solista zahteve največje težavnostne stopnje in z uspehom se ga lahko lotijo le violinisti z izbrušeno tehniko in izjemno muzikaličnostjo. Uto Ughi ti dve lastnosti nedvomno premore v izobilju. Njegova izvedba je dosegla skoraj neslutene virtuozizme v neštetih težkih pasažah, zlasti v prvem in tretjem stavku (Allegro moderato in Allegro vivacissimo), v srednjem (Canzonetta) pa je znal izvabiti iz godala (neglede na to ,da igra na Stradivarijevi violini iz leta 1701) čudovito spevnost boleče lirične melanholije, tako značilne za ves opus Čajkovskega. Redko se dogaja, da bi tržaško občinstvo zaploskalo tudi med stavki. Tokrat je in povsem upravičeno. Treba pa je takoj dodati, da je bil tudi orkester pod skrbnim in natančnim vodstvom dirigenta Chmure povsem kos solistu v svoji izrazito podrejeni spremljevalni vlogi, le v tretjem stavku je bila opazna kakšna manjša ritmična neskladnost. Ughi se je navdušenim aplavzom oddolžil še z dvema kratkima virtuozističnima odlomkoma, v katerih je potrdil svojo absolutno obvladanje najtežjih prvin violinske igre.

V uvodu smo prvič v Trstu slišali skladbo tržaškega komponista Giulia Viozzija «Muzika za Itala Sveva», čeprav je bila napisana že pred 17 leti. Skladba odraža zanesljivo avtorjevo obvladanje simfonične strukture in njegovo težnjo po graditvi glasbene misli na vodilnem motivu, ki se veže skozi stavke v izmenjajočem se tempu ob uporabi velikih zvočnih gmot, ki pa nikoli ne izstopajo iz jasno zastavljenega koncepta. Po silovitem uvodnem stavku Deciso - Mosso) in po srednjem spevnem z razgibanim drugim delom (Piuttosto lento e cantabile - Assai mosso), se kompozicija kot ponikalnica izgubi v počasnem pianissimu boleče pripovedi. Orkestru in dirigentu je treba priznati, da sta nudila v potankostih dognano izvedbo. Zaslužen aplavz je požel tudi avtor Viozzi.

V drugem delu koncerta sta bili na sporedu Debussyjevi skladbi «Preludij k favnovemu popoldnevu» in «Morje» v stavkih Od zore do poldneva na morju, Igra senc in Dvogovor vetra in morja. Prva skladba je v nekem smislu «manifest» glasbenega impresionizma poetičnih čustev na istoimensko Mallarmejevo poezijo, drugo pa sestavljajo tri simfonične skice, nekakšne glasbene freske na motiv morja, igre valov in vetra z njim. Kljub navidezni fragmentarnosti kompozicije in pomanjkanju povezanega tematskega razvijanja gre za enotno zasnovano delo v katerem prihaja do veljave izredna skladateljeva inventivnost in strukturna doslednost. Orkester jo je izvedel zelo nazorno z ustreznimi pastelno tonskimi poudarki. (j.k.)

RAZBURLJIV DAN NA PROCESU PROTI ROPARSKI TOLPI

Aretirana ena izmed ključnih prič

Gre za «prijateljico» obtoženca Luigija Zangranda, ki se ji je med zaslišavanjem večkrat zareklo - Proces se nadaljuje danes popoldne

Z aretacijo ene izmed ključnih prič je proces proti tolpi, ki je osumljena ropov v tržaških bančnih zavodih in ki se na tej obravnavi zagovarja le zaradi posesti orožja in ropa v zlatarni Venier, nedvomno dosegel višek napetosti. Tatiana Casali por. Lotti je bila v obdobju ropov stalna «prijateljica» sedanjega obtoženca Luigija Zangranda, ene izmed ključnih osebnosti vsega dogajanja, ki igra v okviru obtožnice vlogo «bazista», človeka, ki je pripravljal teren roparjem s Sicilije. Casalijeva je že policiji marsikaj povedala o Zangrandovi dejavnosti, prav tako pa so preiskovalci precej zvedeli s telefonskim prisluškovanjem. Povsem razumljivo je torej, da je predsednik Serbo včeraj spraševal žensko o raznih podrobnostih in zahteval natančna pojasnila o vseh okoliščinah. Casalijeva je sprva govorila, v zadrego pa jo je spravilo vprašanje o telefonskem pogovoru z Zangrandom, v katerem je bil govor o «orodju». Casalijeva je vztrajala pri trditvi, da je mislila na morebitno vlomilsko orodje, dejansko pa je takrat, kot je navedeno v obtožnici, Zangrando razpolagal z orožjem. Vendar je Casalijeva, kljub večkratnemu opominu, vztrajala pri svojem. Ko se je kasneje pri drugem, navidezno manj pomembnem vprašanju o potovanju v Červinjan ponovno oddaljila od dejstev, ki so razvidna iz registracije telefonskega prisluškovanja, je predsednik sodišča dr. Serbo odredil njeno aretacijo. Tedaj je tudi prekinil proces, ki se nadaljuje danes ob 14. uri s ponovnim zaslišanjem Casalijeve, ki je prespala noč v koronejskih zaporih.

Sicer pa je bila včerajšnja razprava precej razgibana. Že v jutranjih urah so pričevali lastnik zlatarne Venier in obe osebi, ki sta bili za prodajalno mizo. Lastnik Mario Silvestri je potrdil, da je bil prstan, ki so ga preiskovalci našli v Zangrandovem kovčku, res ukraden v njegovi zlatarni. Njegov svakinja Maria Novella Venier in tast Domenico Venier, ki sta bila tedaj v zlatarni (Silvestri je bil v Benetkah, kjer je bila njegova žena na zdravljenju v bolnišnici) pa sta med obtoženci prepoznala Sebastiana Sortina. Prepoznanje bilo popolno: «Gotova sem, da gre za isto osebo!», je dejala. Venierjeva je tudi natančno opisala, kako je do ropa prišlo: dva roparja sta stopila v zlatarno (tretji je verjetno čakal pred vrati), si nadela krinko in z orožjem v roki velela Venierjevima, naj jima izročita vse dragocenosti. Nato sta ju zvezala ter zbežala s plenom, zlatnino in nakitom v skupni vrednosti približno 30 milijonov

Sicer pa je na včerajšnji razpravi prišlo večkrat do kričanja in prerekanja med odvetniki, predsednikom in tožilcem. Ozračje je bilo vseskozi zelo napeto, kajti obtoženci tvegajo visoke kazni, poleg tega pa so njihove vloge precej povezane in zagovorniki si niso enotni v obrambni taktiki. V takem ozračju je bil potek procesa zelo otežkočen. Spori se bodo verjetno še bolj zaostrili danes, ko bodo po zaslišanju zadnjih prič govorili tožilec in zagovorniki. Sodišče bo izreklo razsodbo predvidoma v večernih urah.

V podružnici «Simce» ukradli 4 avtomobile

Še neznani tatovi so v noči od srede na četrtek «obiskali» podružnico avtomobilske tovarne Simca Padovan & De Carli. Ukradli so kar štiri avtomobile, ki so bili na parkirišču rabljenih vozil: citroen 1200 CX rumene barve (TS 150534), simco 1000 svetlo modre barve (TS 112327), fiat 125 sive barve (TS 123622) in giulio 1600 ki pa jo je še istega dopoldneva našel uslužbenec podružnice. Parkirana je bila nekje v bližini.

● **Conski odbor** sekcij KPI za Rocol in Sv. Alojzij priredi danes ob 17. uri na sedežu Cesta za Rocol 72, članski sestanek. Razpravljali bodo o političnem položaju po volitvah 14. maja in o prizadevanjih KPI, da bi prihodnje volitve res pomenile prenovitev in napredek tako v Trstu kot v celotni deželi. Sestanka se bo udeležil član tajništva tržaške federacije.

V umetnostni galeriji «Tribbio» bodo danes ob 18. uri odprli razstavo slikarja patra Ignazia Daminija iz Benetk. Razstava bo odprta do 2. junija.

Tržaški velesejem
13.-21. maj
TRG DE GASPERI 1 (Tel. 040/733201)
URNIK: 9.00 — 12.30 in 16.00 — 20.00
(sobota in nedelja 9.00 — 20.00)

EXPORAMA 78

ŽIVALSKI STRUP V SLUŽBI ČLOVEKA
PREKO 200 ŽIVALI VSEGA SVETA
VSTOPNINA: 1.500 lir (znižana 800 lir)

OBČINSKI ODDELEK ZA ZDRAVSTVO IN PROFILAKSO

Več kot 2.000 pregledov v obratih z jestvinami

V marcu prijavili šest primerov goljufije

V marcu je občinsko osebje oddelka za higieno in zdravstvo opravilo več kot 2 tisoč pregledov v industrijskih obratih in v razpečevalnih centrih z jestvinami. Odvzeli so 103 vzorce, ki so jih poslali za ustrezne analize na kemijski in mikrografski oddelek laboratorija za zdravstvo in profilakso. V okviru celotne akcije so posebno pozornost posvetili hitro kvarljivim, a obenem najbolj razširjenim jestvinam.

V okviru higiensko-sanitarne kontrole poslopij, je tehnično osebje oddelka opravilo 383 pregledov. Tu je vštetih tudi 52 stanovanj, ki ne ustrezajo najosnovnejšim pogojem za bivanje.

V marcu so nadalje poslali tri poročila pristojnim oblastem, v katerih so prijavili preureditev nekega stanovanja brez ustreznega dovoljenja, prodajo svežih klobas ne da bi navedli sestavine in pa kršitve odredbe zdravstvenega funkcionarja.

Pokrajinski laboratorij za higieno in profilakso je po pregledu predstavljenih vzorcev prijavil šest primerov goljufije.

Občinsko osebje ja nadalje posebno pozornost posvetilo nadzorstvu morskih voda predvsem kar zadeva stopnjo mikrobiološkega onesnaženja.

● **Na državni srednji šoli I. Svevo** v Trstu bodo jutri od 10. do 12. in od 16. do 19. razstavljali svoja dela obiskovalci večernih tečajev za profesionalno usposabljanje. Razstavili bodo keramične izdelke, fotografije, jadkanice in drugo.

Meseca avgusta v Vili Manin

Mednarodni festival opernih pevcev

V Vili Manin pri Passarianu se bodo čez poletje vrstile razne prireditve kulturnega značaja. Druga polovica meseca avgusta bo na primer v celoti posvečena operi in njenim izvajalcem. Mladi operni pevci se bodo namreč predstavili vsem ljubiteljem te glasbene zvrsti, nakar se bodo pomerili na tridnevnem mednarodnem festivalu. Od 19. pa do konca meseca se bo odvijal v istih prostorih izpopolnjevalni tečaj za operne pevce.

PROSTO MESTO TAJNIKA V INDUSTRIJSKI CONI

Vodstvo Ustanove za industrijsko cono v Trstu razpisuje natečaj z izpiti in naslovi za zasedbo prostega mesta tajnika v upravnem staležu ustanove. Zahteva se starost 18 - 35 let ter opravljen klasični ali znanstveni licej. Za kandidate v službi pri javnih upravah, se zgornja starostna meja dvigne za ustrezno število let, vendar ne čez 55 let. Podrobnejše informacije daje tajništvo EZIT, Ul. Caboto 14, Trst.

svetovno znani Mario Del Monaco.

OBVESTILO

Obveščamo naročnike Primorskega dnevnika iz Nabrežine - Kamnolomni, da bodo dobili jutri, 21. maja, svoj časopis v trgovini SAUL. Prosimo za razumevanje, upamo pa, da bomo v najkrajšem času vse uredili.

UPRAVA P.D.

DANES OB 9.30

V Zgoniku odprtje botaničnega vrta

Ob priliki letnega občnega zbora Mednarodnega združenja gorskih botaničnih vrtov bo danes ob 9.30 v Zgoniku uradna otvoritev botaničnega vrta «Carsiana», ki leži ob pokrajinski cesti Gabrovec - Zgonik nekaj stotin metrov pred vasjo Zgonik. Ljubitelji rastlinstva si bodo vrt lahko ogledali vsako nedeljo.

Naša dežela tudi letos na celovškem velesejmu

Dežela Furlanija - Julijska krajina bo tudi letos uradno nastopila na celovškem mednarodnem lesnem sejmu, ki bo na sporedu od 12. do 20. avgusta. Paviljon naše dežele bo uredilo odborništvo za industrijo in trgovino v sodelovanju s trgovinsko zbornico iz Vidma. Na lesnem sejmu v Celovcu, ki bo letos dosegel svojo 27. ponovitev, bo nastopilo okrog 15.000 razstavljavcev iz vsega sveta. Sejem bo razdeljen na pet glavnih razstavnih odsekov, in sicer a) tehnika gozdarskega dela, b) žagarska industrija, c) prevoz lesa, č) stroji za obdelovanje lesa in d) razstava pohištva in montažnih hiš. Med spremnimi prireditvami naj omenimo 10. italijansko - avstrijski dan o mednarodni lesni trgovini, Dan dežele Furlanije - Julijske krajine

OBRAČUN LANSKE TURISTIČNE SEZONE

Lani ni bilo porasta v številu nočitev v turističnih objektih goriške pokrajine

Število tujih turistov v Gradežu iz leta v leto manjše - Veča se število turistov v zasebnih stanovanjih v vseh obmorskih krajih

Lanska turistična bera v goriški pokrajini je bila sicer zadovoljiva, ni pa izpolnila pričakovanj turističnih operaterjev, ki so tudi zaradi devalvacije italijanske lire pričakovali večji dotok tujih turistov, zlasti iz dežel z močno valuto. Podatke posnemamo iz poročila predsednika pokrajinske turistične ustanove Maria Del Bena Lani so v celoti na Goriškem zabeležili 1.730.000 nočitev v hotelih, penzionih, zasebnih sobah, kampih, otroških kolonijah, v prejšnjem letu pa 1.740.077 nočitev. Imeli smo torej malenkostno nazadovanje, ki je še občutnejše če vemo, da so zabeležili v letih 1971 in 1975 več kot 1.800.000 nočitev. Podatki se nanašajo v glavnem na Gradež. Kvaliteta turistov se je spremenila. Pred desetimi leti so zabeležili nekaj nad 800.000 Italijanov in 700 tisoč tujcev, lani pa nekaj nad 1.200.000 Italijanov in komaj 516.000 tujcev. Če se omejimo še na lanske podatke naj povemo, da so v hotelih in penzionih zabeležili lani 647.378 nočitev, v ostalih objektih pa 1.082.842 nočitev. Iztržili so skupno 26.661.074.600 lir, kar je za nekaj manj od pet milijard več kot v prejšnjem letu, vendarle gre tako občuten porast izključno na račun višjih penzionskih in izvenpenzionskih cen.

Turizem torej stagnira. V Gradežu niso zabeleženi v gornjih številkah lastniki zasebnih stanovanj, ki gredo v to obmorske letovišče le za časa počitnic. Teh pa je vedno več in tudi marsikateri hotel lastniki preuredijo v stanovanjsko hišo. Veča se torej število tistih, ki bivajo v lastnem stanovanju, manjša pa število tistih, ki preživijo počitnice v hotelu. To tudi zaradi vedno višjih cen.

Tudi lani so v Gradežu zaprli 4 hotele. Poleg teh so jih v Gorici zaprli tri, v Dolenjah enega in v Ronkah enega. Za 146 sob in 224 postelj se je torej zmanjšala kapaciteta.

Konec lanskega leta je bilo v vsej goriški pokrajini 181 hotelov s 4.551 sobami in 7.817 posteljami. Hoteli so zelo moderno opremljeni saj imajo kar 3.482 kopalnic, kar pomeni da so že tri četrtine sob opremljene z lastnimi sanitarijami.

Poleg hotelov pa je bilo še 1582 zasebnikov, ki oddajajo sobe (tu je razpoložljivih 8.982 postelj), osem kampov z mestom za nad 11.000 ljudi in še nekaj drugovrstnih prenočišč s približno 600 posteljami. Na novo je začelo delovati turistično naselje v kraju Marina Julia v Tržiču.

V svojem poročilu na seji upravnega sveta EPT je predsednik Del Ben povedal tudi kaj je na področju reklame napravila lani ta ustanova. Na novo so tiskali nad 30.000 izvodov nekaterih prospektov. Goriška turistična ustanova je izdala vrsto prospektov v šestih jezikih o našem Krasu, o Brdih, o Gradežu, o cestnem omrežju, o večjih manifestacijah, cenik hotelov itd. Vsako leto obnovijo del zaloge teh prospektov. Poleg tega upravlja EPT v Gorici celotno deželno reklamo v državi in v tujini. Tudi lani so bili prisotni na večjih turističnih borzah v tujini in pripravili vrsto reklamnih nastopov na radiu, televiziji in v časopisju.

Turizem je zelo važna komponenta v italijanskem in ne samo italijanskem gospodarstvu. V zadnjem času pa vedno bolj konkurirajo italijanskim plažam one v drugih sredozemskih državah. Italijanskemu turizmu škodi tudi vrsta atentatov in drugih neprilik, do katerih prihaja v državi in ni izključeno, da se bo prav zaradi tega letos marsikak turist iz severnoevropskih dežel odločil da preživi letni oddih v kaki drugi državi raje kot v Italiji.

Premestitve učnega osebja na osnovnih šolah

Goriško šolsko skrbništvo je te dni objavilo seznam uradnih premestitev učnega osebja na osnovnih šolah s slovenskim učnim jezikom na Goriškem. Gre za spremembe, ki pa v nekaterih primerih ne odgovarjajo dejanskemu stanju na posameznih šolah.

Premestitve v okviru goriške občine: Vijolica Košuta - Sereni, iz Štandreža v Ulico Croce, Majda Paulin - Zavadlav, iz šole v Ul. Vittorio Veneto v Štandrež, Vlastislava Rožič - Winkler iz Štandreža v Pevmo.

Premestitve iz drugih pokrajin in občin na območje goriške občine: Nadja Cernic - Slokar iz tržaške pokrajine v Štandrež, Adrijana Dornik iz Števerjana v šolo v Ulici V. Veneto, Ema Križmančič iz tržaške pokrajine v Podgoro.

Premostitve v ostalih občinah goriške pokrajine: Silvana Berlot iz Števerjana - Valerišče v Rupo, Verena Buzzi iz Dolenj v Števerjan, Emilija Devetak - Černic iz Podgore v Sovodnje, Almira Vescovi - Vizintin iz Štmavra v Rupo.

Dokument deželnega odbora sindikata CGIL o slovenski šoli

Na nedavni seji deželnega odbora za šolstvo sindikata CGIL v Vidmu, so razpravljali in odobrili daljši dokument o vprašanjih slovenske šole v deželi, ki bo služil kot osnova pri nadaljnjem delu.

V uvodu omenjenega dokumenta piše, da se je treba v trenutku, ko so v teku intenzivne razprave o vprašanjih zaščite narodnih in jezikovnih skupnosti poglobiti v problematiko slovenskega šolstva v naši deželi. «Načelno zagovarjamo, da je treba odpraviti zapostavljanje slovenskega življa v videmski pokrajini, ki kljub desetletja trajajočem boju, še nima priznanih pravic, ki mu pritičejo, ker ne sprejemamo dosedanje prakse, da je zaščita manjšin lahko različna od ene do druge pokrajine. Popraviti to krivico pomeni, vsaj na šolskem področju, uvesti v šole pouk slovenščine in pouk v slovenščini za vse pripadnike te narodnosti v videmski pokrajini», piše v dokumentu deželnega odbora šolskega sindikata CG IL, ki ga bomo podrobneje obravnavali v prihodnjih dneh.

● **Na seji upravnega sveta** četrtega prometnega konzorcija, ki mu predseduje prof. Osvaldo Ferrari so ugotovili, da so imeli v lanskem obračunu 20 milijonov lir prebitka.

● **Na osnovni šoli** v Ulici 24. maja v Tržiču so zdravstveni strokovnjaki pregledali otroke. Govor je o možnosti obolenja za virusno vnetje jeter. Najbrž bodo podobne preglede izvedli tudi v drugih šolah na Goriškem.

V Argonavtih 6-stezno kegljišče

V hotelu Argonavti v Novi Gorici so včeraj v kletnih prostorih odprli šeststezno kegljišče. Tako bodo odslej imeli tudi na Goriškem ljubitelji tega športa in rekreacije obenem na razpolago tako koristen objekt.

Piknik športnikov drevi v Sovodnjah

Drevi bo v Kulturnem domu v Sovodnjah (v primeru lepega vremena bo prireditev na prostem) piknik, ki ga prireja športno društvo «Sovodnje». Na ta večer vabi društvo vse svoje igralce 3. kategorije in mladince, odbornike društva, obenem pa so vabljene tudi žene in dekleta igralcev in odbornikov.

Znano je, da je sovodenjsko športno zakusko prirejalo že prejšnja leta zakusko za svoje igralce ob koncu vsake sezone, letos pa so si člani društva zamislili piknik, na katerega bo prišlo več ljudi. Pričetek piknika je ob 20. uri. Ob tej priliki si bodo sovodenjski športniki izmenjali misli o pretekli prvenstveni sezoni ter o načrtih za bodočnost.

Solidarnostna izjava goriških dijakov

Zavodni svet gimnazije - liceja «Primož Trubar» v Gorici, nam je poslal sledečo solidarnostno izjavo s prošnjo za objavo:

«Zavodni svet gimnazije - liceja «Primož Trubar» v Gorici pozorno spremlja prizadevanja za samostojnost strokovnega zavoda za industrijo in obrt s slovenskim učnim jezikom v Trstu, obsoja zaprto zadržanje deželne uprave za uresničitev avtonomije zavoda in izraža svojo polno solidarnost profesorjem, staršem in dijakom.»

RESNIČNA ŠOLA TOVARIŠTVA IN BOGATIH IZKUŠENJ

NAMESTO NA POČITNICE V DELOVNO BRIGADO

Dovolj prostora tudi za mladince in mladinke iz zamejstva

«Prisotnost na mladinskih delovnih akcijah ne pomeni samo fizično delo, ampak vsestransko obogatitev z izkušnjami, saj gre za pravo šolo prijateljstva in tovarištva», piše v vodniku druge številke Biltena mladinskega odbora pri SKGZ, ki je izšla v aprilu letos.

Mladinske akcije so se že začele. Do jeseni se bo na deloviščih v najrazličnejših krajih Jugoslavije zvrstilo na tisoče mladincev in mladink, delavcev in študentov, med njimi pa bo tudi nekaj fantov in deklet iz zamejstva. To sicer ni nič novega, kajti na vseh dosedanjih akcijah, od tistih v prvih letih po osvoboditvi, pa do lani so v mladinskih delovnih brigadah sodelovali tudi Slovenci, ki živijo izven meja matične domovine. Včasih v večjem, včasih v manjšem številu. Lani sta bila v mladinski delovni brigadi v Suhi krajini dva Goričana, ki sta od tam odnesla nepozabne vtise in bogato izkustvo. Mavricij Černic nam je v zvezi s tem povedal sledeče: «MDA Suha krajina 77 sem se udeležil s tovarišem Karlom Miklušem. Bila sva člana mladinske delovne brigade «Simon Gregorčič» iz Nove Gorice. Desetdnevno brigadirsko delo je potekalo blizu Prevala, kjer smo gradili cesto in vodovod. Delali smo v jutranjih urah, popoldanski čas pa je bil namenjen politični šoli in splošnemu izobraževanju. Posebno zanimiva so bila predavanja o ZKJ, o SKOJ, narodnoosvobodilnem boju, o samoupravljanju, prvi pomoči itd. Pa tudi veliko pesmi smo se naučili, saj je pesem sestavni del brigadirskega življenja. Poleg vsega je bilo tudi dovolj časa za rekreacijo in šport. Bistvo delovnih akcij pa je gojitev tovariških odnosov, tako v medsebojni pomoči, kakor tudi do krajanov, ki so nas prisrčno sprejeli, kar nas je še posebej bodrilo pri našem delu.»

V mladinski delovni brigadi je Mavricij spoznal, kaj je pravo tovarištvo. Prav zaradi takih odnosov pa je imel dovolj priložnosti, da je delovne tovariše seznanil o tem, kako živimo Slovenci v Italiji in predvsem kakšne težave moramo vsakodnevno premagovati. «Najpomembnejše pa je to, da sem lahko tudi sam pomagal pri graditvi ceste in vodovoda, ki bosta nedvomno prispevala k hitrejšemu napredku do zdaj nerazvitega in odrezanega področja», je navdušujoče zaključil svojo zgodbo Mavricij.

Mladinske delovne akcije so se že začele. V poletnih mesecih bodo oživela delovišča po Sloveniji in tudi drugod po Jugoslaviji. V delovnih brigadah pa je mesto tudi za mladince iz zamejstva.

I. K.

● **Goriška skupina GMG** se bo jutri udeležila pohoda v kraju S. Lorenzo di Manzano ter v Coneglianu Venetu. Odhod je predviden ob 6. uri oziroma ob 7.45 izpred občinske telovadnice na Rojcah.

Izpolnjevanje obrazcev za prijavo dohodkov

Kmečka zveza obvešča, da bodo tudi letos v njenih uradih izpolnjevali obrazce za prijavo dohodkov. S tem se bodo začeli ukvarjati že prihodnje dni, zato naproša vse interesente, naj se čimprej zglasijo in naj ne čakajo zadnjih dni.

Izleti

Slovensko planinsko društvo v Gorici vabi člane in prijatelje, da se udeležijo planinskega srečanja na Trstelju, jutri, 21. maja. Odhod s Travnika z lastnimi sredstvi ob 8. uri.

Slovensko planinsko društvo v Gorici sporoča udeležencem družinskega izleta jutri, 21. maja, da bo avtobus odpeljal s Travnika ob 5.30, iz Štandreža ob 5.35 in iz Sovodenj ob 5.40. Društvo se priporoča za točnost.

Razna obvestila

Upravni odbor Slovenskega planinskega društva v Gorici prosi člane, ki so prejeli na posodo smučarsko tekaško opremo, naj jo čimprej vrnejo zaradi inventure.

Kino

Gorica

VERDI 17.30—22.00 «Morte di una carogna». A. Delon in O. Muti.
CORSO 17.30 — 22.00 «Telefon». C. Bronson, L. Remick. Barvni film.
MODERNISSIMO 17.30—22.00 «Al di là del bene e del male». D. Sanda in E. Josephson. Prepovedan mladini pod 18. letom.
CENTRALE 17.30 — 22.00 «Il bandito e la madama».
VITTORIA 17.00 — 22.00 «Disposta a tutto». E. Giorgi in B. Fehmiu. Prepovedan mladini pod 18. letom.

Tržič

PRINCIPE 17.30—22.00 «Il tesoro di Matecumbe».
EXCELSIOR 16.30—22.00 «Ritratto di borghesia in nero».

Nova Gorica in okolica

SOČA «Belmondo nepopravljivi», francoski film ob 18. in 20. uri.
SVOBODA «Gattevay», ameriški film ob 18. in 20. uri.
DESKLE «Gospodar življenja in smrti», ameriški film ob 19.30.

DEŽURNA LEKARNA V GORICI
Danes ves dan in ponoči bo v Gorici dežurna lekarna S. Giusto, Korzo Italia 244, tel. 83538.

DEŽURNA LEKARNA V TRŽIČU
Danes ves dan in ponoči je v Tržiču dežurna lekarna Rismondo, Ul. E. Toti 52, tel. 72701.

PROSVETNO DRUŠTVO «JEZERO»
in SLOVENSKA PROSVETNA ZVEZA

vabita v Doberdob na prireditev

PESEM NE POZNA MEJA

DANES, 20. MAJA,
ob 20. uri nastop **ŠALEŠKE FOLKLORNE SKUPINE** iz Velenja, nato ples z ansamblom Pomlad.

JUTRI, 21. MAJA,
ob 17. uri sprevod nastopajočih po vasi in položitev venca k spomeniku padlim;
ob 18. uri koncert pevskih zborov iz Doberdoba, Križa, Trebč, Trbovelj, Branika in Pridvora ter domače godbe «Kras». Sledi ples z ansamblom Pomlad.

Drevi in jutri zvečer predvajanje barvnih diapozitivov na temo «KRAS, DOBERDOB, JEZERO».
Delovale bodo z domačim vinom in kraškim prigrizkom dobro založene stojnice.

NADALJUJE SE DELO DEŽELNIH ORGANOV

NOVE NALOŽBE DEŽELNEGA ODBORA ZA OBNOVO POTRESNEGA OBMOČJA

Sestanek med odbornikom Mizzauom in podžupanom Cesarejem za prireditev razstave o razvoju figurativne umetnosti v naši deželi

Deželna uprava nadaljuje z rednim izpolnjevanjem sprejetih obveznosti za popravila zasebnih poslopij in javnih storitev na potresnem območju. Namen novega finančnega nakazila, ki dosega skoraj šest milijard lir je, da bi prebivalstvo, ki še prebiva v montažnih hišicah, končno dobilo svojo hišo in pa popravila tistih javnih storitev, ki so neobhodno potrebne za vsakdanje življenje.

Na četrtkovem zasedanju deželnega odbora, kateremu je predsedoval predsednik Comelli, je deželna predlog odbornika za javna dela Rigutta nakazala 3.529.800.000 lir za popravila javnih poslopij in 2 milijardi 25.506.513 lir za obnovitvena dela na javnih storitvah. Te vsote bo deželna uprava porazdelila nekaterim občinskim upravam: za popravila zasebnih poslopij bodo prejele deželne prispevke občinske uprave iz Torreana, Sequalsa, Pušje vasi, Verzegnisa in Ville Santine, za popravila javnih storitev pa občinske uprave iz Colloreda di Monte Albano, Forgarie, Magnana, Ovara, Ravea, Rive d'Arcano, Tramonti di Sopra in državna ustanova bivših izseljencev iz Trsta za dokončno zgraditev počitniške hiše v Sequalsu.

Po zaključeni dejavnosti deželnega sveta, se delo deželnih organov še vedno nadaljuje. Odbornik za strokovno izobraževanje in kulturo Mizzau je včeraj sprejel tržaškega podžupana in odbornika za kulturo Giorgia Cesareja, s katerim se je zadržal v dolgem pogovoru, v katerem sta predvsem razpravljala o predhodnih obveznostih za prireditev razstave o razvoju figurativne umetnosti v naši deželi od začetka stoletja do današnjih dni. Odbornik Mizzau je ob tej priliki seznanil, da bo deželna uprava čimprej imenovala znanstveni odbor, ki bo moral izdelati načrt o razstavi. Vsekakor pa bodo tako deželno odborništvo za kulturo, kot pristojni oddelek občinske uprave in predstavniki muzeja Revoltella v stalnem stiku za koordinacijo dela pri različnih fazah priredbe razstave.

● **Na pobudo nadiške** gorske skupnosti bo danes v Čedadu sestanek, na katerem bodo proučili možnosti ustanovitve letovišča v ustanove za Nadiške doline in Čedad, da bi valorizirali tista območja. Sestanka se bo udeležil tudi deželni odbornik za turizem Bertoli.

ŠD BREG

vabi v DOLINO na

ŠPORTNI PRAZNIK

danes, 20. maja ob 20. uri ples z ansamblom Supergroup.

jutri, 21. maja, ob 9.30 sprejem ekip iz Kočevja, ob 10. uri košarkarska tekma, ob 11. uri ženska odbojkarska tekma, ob 15.30 nogometna tekma Kočevje - Breg, ob 19. uri koncert mladinskega zbora srednje šole Simon Gregorčič ter ob 20. uri ples z ansamblom Supergroup.

V ponedeljek, 22. maja, skupni zabavni večer vseh športnikov društva.

Vabljeni!

BENEŠKI DNEVNIK

MED UČENCI Z OBEH STRANEH MEJE

V Špetru prihodnjo soboto «Srečanje prijateljstva»

2. julija nagrajevanje udeležencev natečaja Moja vas

V sodelovanju z uradom telesne vzgoje šolskega nadzorništva iz Vidma je ravnateljstvo srednje šole iz Špetra Slovenov izpeljalo zanimivo in pomenljivo pobudo: gre za prvo srečanje v ženski in moški atletiki med šolami iz Nadiških dolin, Čedada, Tolmina in Kobarida, ki nosi ime «Srečanje prijateljstva». Kot poudarja organizacijski odbor, je namen tega srečanja vzbuditi medsebojno spoštovanje in prijateljstvo med učenci sosednjih držav, kar bo prispevalo k vedno večji povezavi človeških čustev med obmejnim prebivalstvom. Ravnatelj srednje šole iz Špetra Slovenov prof. Grimaldi je na srečanje povabil vse srednje šole iz Čedada in Špetra Slovenov in osemletki Simon Gregorčič iz Kobarida in France Bevk iz Tolmina. Srečanje bo v soboto, 27. maja, na športnem igrišču Špetra Slovenov, učenci pa se bodo pomerili v hoji, v skoku v daljino, v metu krogle, na 1.000 m (dekleta), na 2.000 (fantje), v štafetah itd. V okviru te pobude je zanimivo, da se bodo prihodnji teden učenci šol iz Špetra Slovenov prvikrat podali na obisk v Kobarid in Tolmin, ker je šola premostila vse birokratske težave.

Dne 2. julija pa bo v Špetru Slovenov nagrajevanje petega natečaja Moja vas; priprave za ta praznik so že v polnem teku, saj bo imelo letošnje nagrajevanje še poseben pomen zaradi izredno visokega števila predstavljenih prispevkov Nagrajevanje bodo obogatili z vrsto pobud, ki jih študijski center Nediža v teh dneh pripravlja v sodelovanju z raznimi kulturnimi združenji, gledališkimi in zborovskimi skupinami. V okviru tega praznika bo na sporedu razstava slikarke Lorette Dorbolò, ki bo v veži srednje šole, slikarski ex tempore na temo Moja vas in predstava Beneškega gledališča. Študijski center Nediža je že zbral vrsto prispevkov in daril za nagrajevanje, ki so jih dali na razpolago občine, ustanove, združenja in razna podjetja.

V okviru radijske rubrike Fatti ed echi (Dogodki in odmevi), ki je na sporedu vsako nedeljo ob 11. uri na valovih Radia Koper, se bo nadaljevala predstavitev problematike Slovencev v Beneški Sloveniji. Jutri bo na vrsti intervju z ravnateljem Slovenskega raziskovalnega inštituta iz Čedada dr. Ferrucciom Clavoro, ki bo govoril o nekaterih najsodobnejših vprašanjih slovenskega prebivalstva v Benečiji. Najprej bo govoril o velikem problemu izseljenstva Slovencev, ki se v zadnjih letih vedno pogosteje podajajo v tujino; zaustavil se bo nato o gospodarski krizi evropskih držav, posebno Belgije in Švice, kjer je največ Slovencev. Pogovor z urednikom oddaje bo zaključil o potrebi po novih delovnih mestih v Benečiji, da bi se izseljenci vrnili v svoje kraje in bi se ponovno vključili v družbeni in gospodarski kontekst tega območja.

Deželni svet Furlanije - Julijske krajine je v sredo zaključil svojo tretjo mandatno dobo. Po slavnostni seji, katere se je udeležilo vseh 61 svetovalcev, so se zadržali na krajši slovesnosti, kjer so prejeli spominske kolajne in se med seboj poslovili, saj je že marsikdo napovedal, da se ne bo udeležil prihodnjih volitev. **Na sliki: predsednik sveta Pittoni (levo) izroča spominsko kolajno predsedniku odbora Comelliju.**

VPRAŠANJE, KI ZASKRBLJA STARŠE V ŠTANDREŽU

Druga sekcija otroškega vrtca mogoče čez leto dni

Nobenega napredka po četrtkovem sestanku rajonskega sveta z občinskimi odborniki Zucallijem, Fantinijem in Brancatijem

Vprašanje otroškega varstva v Štandrežu bo v doglednem času mogoče rešiti le na podlagi zasebne pobude, tako da bi se starši domenili za neke vrste samoupravljanje. Tak vtis smo dobili na četrtkovi seji rajonskega sveta v Štandrežu, ki je bila skoraj v celoti namenjena razpravi o otroškem varstvu in o težavah v osnovni šoli. Poleg članov konzulte so se je udeležili tudi arhitekt Jože Cej, predsednik komisije za slovenska vprašanja v občini Gorica Edmund Košuta, učitelj Ivan Bolčina ter občinski odborniki Zucalli, Fantini in Brancati. Uvodna ugotovitev se mogoče zdi nekoliko smešna, je pa edina izvedljiva, spričo neštetih birokratskih in drugih težav na katere so se sklicevali kvalificirani predstavniki goriške občinske uprave. Kljub «dobri političi volji», ki jo je občinska uprava, po besedah odbornika Zucallija nedvomno dokazala prav v Štandrežu, vprašanje otroškega varstva ne bo rešeno še vsaj leto dni.

Občinska uprava je pred časom izrazila pripravljenost da to vprašanje sicer uredi in zagotovila določena proračunska sredstva. Od začetnega koraka pa do dejanske rešitve pa lahko poteče še mnogo časa. V najboljšem primeru bi se gradbena dela na starem poslopju, ki naj bi rešilo prostorsko stisko, lahko zaključila šele prihodnjo pomlad. Ob izkušnjah na tem področju pa ostaja resna nevarnost, da niti v jeseni prihodnjega leta vprašanje ne bo rešeno. Spet se bomo spraševali, kam namestiti slovenske otroke za katere ni prostora v edini slovenski sekciji. Lani je bilo takih primerov preko 15. Nekateri starši, ki niso imeli druge izbire so poslali svoje otroke v italijansko sekcijo.

Ob koncu dolgega sestanka so se dogovorili, da bo arhitekt Cej že do prihodnjega tedna pripravil vsaj okviren načrt gradbenega posega, medtem pa si bodo predstavniki konzulte in odgovorni občinski odborniki tudi ogledali prostore. Sledil pa naj bi skupen poseg pri šolskem skrbniku za premostitev težav v zvezi z nameščanjem učnega in pomožnega osebja. Prav ta zadeva utegne namreč zelo zavleči, ali pa celo onemogočiti celotno rešitev, saj bo treba uskladiti namere občine z državnimi.

Mimo objektivnih težav, ki bi jih lahko tudi upoštevali, kakor recimo omejevalni predpisi za izdatke krajevnih uprav in v zvezi s tem prepoved zaposlovanja novih uslužbencev, pa se ni mogoče znebiti občutka, da občinska uprava namenoma zavlačuje z reševanjem vprašanja otroškega varstva v Štandrežu. Odbornik Zucalli je celo izrazil pomislek, če se splačajo večji posegi na starem poslopju, ko pa je vendar predvidena gradnja novega šolskega središča. «To utegne biti izgovor, da se do takrat nič ne ukrene,» je opozoril Damjan Paulin, ki je še dodal, da bi s primerno adaptacijo prostorov zadevo lahko v kratkem času rešili.

Na rob naj zapišemo, da so se odgovorni občinski upravitelji obvezali, da bodo v prihodnjih dneh zbrali ustrezne podatke o številu rojstev na območju Štandreža, da bi lahko vsaj približno ugotovili, kakšne bodo dejanske potrebe po prostoru, tako v vrtcu, kakor v osnovni šoli. Ugotoviti je treba, da so predstavniki občinskega odbora prišli na sestanek nepripravljeni.

Med točkami, ki sicer niso bile predvidene na dnevnem redu, je bilo omenjeno vprašanje o poimenovanju občinske telovadnice ter vprašanje ureditve nogometnega igrišča. Viljem Zavadlav je odbornika za javna dela Zucallija opozoril na nezaslišano ravnanje v zvezi s polaganjem cevi za kanalizacijo. Namesto, da bi podjetje, ki je dela prevzelo, poskrbelo da se zemljišče, koder poteka kanalizacija spet usposobi za kmetijske dejavnosti, kakor predvideva pogodba o služnosti, je tam nastala dvopasovna cesta, po kateri vozijo celo tovornjaki. Zavadlav je Zucallija opozoril tudi na zamude pri izplačevanju odškodnine.

ZARADI NEPREVIDNE VOŽNJE IN SPOLZKEGA CESTIŠČA

Tri osebe ranjene v nesreči na cesti pred Sovodnjami

Karabinjerja, ki je urejal promet po trčenju med dvema voziloma, je podrl šofer, ki je vozil precej hitro skozi vas - Huda nesreča mlade mopedistke v Gorici

Na pokrajinski cesti tik pred Sovodnjami se je sinoči okrog 19.30 pripetila hujša prometna nesreča zaradi čelnega trčenja med dvema avtomobiloma. Iz Zagraja je privozil fiat 500 GO 73212 24-letne Adriane Violin iz Štandreža, Ul. sv. Mihaela 75, v nasprotni smeri pa je vozila svoj peugeot 104 GO 78838 25-letna Gabriella Bernardis iz Turjaka. Trčenje je bilo še kar silovito, saj sta vozili utrpeli precejšnjo škodo, mladenki pa so morali z rešilcem odpeljati v goriško bolnišnico: Bernardisova bo morala ostati v zdravniški oskrbi 45 dni zaradi zloma ključnice in pretresa možganov, Violinova pa bo ozdravela v 15 dneh, ima le lažje poškodbe na trebuhu.

Kmalu so na kraj prišli orožniki iz Sovodenj. Medtem, ko je brigadir Ruggero sestavljal zapisnik, sta dva orožnika urejevala promet. Bila pa je že tema, zaradi česar je bila vidljivost slaba. Iz Sovodenj je tedaj s precejšnjo hitrostjo privozil fiat 124 z registracijo UD 297548, ki ga je šofiral 24-letni Paolo Burg iz Terza D'Aquileia, Ul. Curiel 49. Ta ni upošteval omejitve hitrosti na cesti skozi Sovodnje in ko je zagledal orožnika, je pričel zavirati, vendarle je zaradi prevelike hitrosti in spolzkega cestišča izgubil oblast nad volanom, podrl orožnika, oplazil našega kronista, ki je zbiral podatke o nesreči in enega radovedneža ter nato zavozil v obcestni jarek.

Ranjenega karabinjerja, 20-letnega Antonia Laurio, iz sovodenjske orožniške postaje, so takoj prepeljali v goriško bolnišnico. Njegovo stanje je precej resno.

Malo pred 20. uro pa se je tudi v Ul. Duca D'Aosta v Gorici pripetila prometna nesreča. 20-letna Grazia Favaro iz Ul. Lunga 11 se je peljala po ulici z mopedom «ciao» proti mestnemu središču. Pred stavbo pokrajinskega higienskega laboratorija je zaradi razritega cestišča izgubila ravnotežje in padla na tlak. V goriški bolnišnici, kamor so jo prepeljali z rešilcem, so zaradi prebitja lobanje odredili njeno takojšnjo premestitev v videmski nevrokirurški oddelek. Njeno stanje je zelo resno.

● **Pokrajinskemu odboru CONI** bo še vnaprej predsedoval v bodočem štiriletju comm. Lino Bregant. Podpredsednika sta prof. Leonardo Cristiani in prof. Arrigo Marri, častni tajnik pa cav. Elvio Ferigo.

● **Diapozitive** o Umbriji bo v socialnem centru v Carduccijevi ulici prikazala ob 19. uri v ponedeljek prof. Bellavite.

Od 5. do 10. junija vpisovanje v občinske otroške vrtce

Vpisovanje v občinske otroške vrtce v Gorici bo v dneh od 5. do 10. junija. Tako sporoča goriško županstvo in dodaja, da je treba za otroke, ki bodo letos prvič vpisani, predložiti rojstni list ter potrdilo o cepljenju. Prednost za vpis imajo otroci, ki so se rodili leta 1973 in tisti, ki so že obiskovali vrtec v šolskem letu 1977/78. Pouk v občinskih šolskih vrtcih se bo začel 1. septembra.

● **Na goriškem županstvu** imajo na razpolago razne obrazce za prijavo davkov. Delijo jih brezplačno.

JULIJA V NOVI GORICI

Mladinska forma viva 78"

Občinska konferenca ZSMS Nova Gorica organizira v mesecu juliju mladinsko «FORMO VIVO 78». «FORME VIVE 78» se lahko udeležijo vsi mladi ustvarjalci, skupine ali posamezniki, ki bodo izpolnjevali pogoje razpisa. Material za skulpture je hrastov les. Samo delo naj bi trajalo 14 dni ali več. Preskrbljena bodo prenočišča, hrana in zanimivi izleti po Primorski. Originalna dela bodo nagrajena.

Na akciji lahko sodelujejo le mladinci, ki bodo do 25. maja 1978 poslali svoje idejne rešitve (modele, skice, osnutke, kratek opis skulpture, količino lesa, ki bi ga porabili, dimenzije skulpture) na naslov: Občinska konferenca ZSMS Nova Gorica, Kidričeva 9 — «FORMA VIVA 78» in življenjepis z opisom dela na področju likovne ustvarjalnosti. Vsa nadaljnja navodila sledijo po prijavah.

KAJ PRAVI ZADNJE LETNO POROČILO OECD

NAJBOLJ RAZVITI MED 24 RAZVITIMI

ZDA niso več v vsem na prvem mestu, celo ne v vrednosti bruto nacionalne proizvodnje - Nagel vzpon nekaterih držav, med njimi Japonske

Združene države Severne Amerike niso več Amerika, torej dežela z največ naj... Njena valuta — dolar — ni več najbolj trdna valuta in bi ne bilo prav nič nenavadnega, če bi jo zamenjala kaka druga trdnejša valuta, seveda, če bi to bilo iz praktičnih razlogov sploh izvedljivo. Nadalje so v ZDA prav pred nedavnim našteli že skoraj devet milijonov brezposelnih. Ameriški zunanjetrgovinski primanjkljaj gre v desetine milijard dolarjev, po svetu pa naj bi bilo po nekaterih računih že kakih 500 milijard dolarjev «tavajočega» ali «plavajočega» dolarja, ki bi — seveda teoretično — mogel spodnesti ameriško ekonomijo, če bi bilo možno vso to ogromno vrednost strniti in jo usmeriti proti ameriški ekonomiji. S tem, seveda, ne mislimo reči, da ZDA niso gospodarsko najmočnejša država na svetu. O tem ni nikakega dvoma, le da gornji podatki izrazito govore, da z ameriškim gospodarstvom ni vse v najboljšem redu.

O tem priča tudi letošnje letno poročilo Organizacije za gospodarsko sodelovanje in razvoj (OECD), ki sicer navaja lanskoletne podatke in govori prvenstveno o gospodarskih premikih v 24 industrijsko najbolj razvitih deželah sveta. Iz teh podatkov zvemo, da so ZDA prvič v zgodovini izgubile prvenstvo v obsegu in vrednosti brutonacionalne proizvodnje in padle na četrto mesto in sicer za Švedsko, Švico in Kanado. Seveda gre za merilo v relativnem smislu, to se pravi za vrednost brutonacionalne proizvodnje na državljana. Vrednost brutonacionalne proizvodnje na Švedskem je dosegla že 9.030 dolarjev na prebivalca, Švica se je povzpela na 8.870 dolarjev, Kanada je dosegla raven 8.410, ZDA pa so ostale pri 7.910 dolarjih. Na petem mestu je Norveška s 7.770 dolarji na prebivalca.

Seveda je tudi «skromnih» 7.910 dolarjev brutonacionalne proizvodnje zelo veliko, za mnoge tudi že razvite države na svetu še daleč nedosegljivo, toda kaže, da se nekatere države bolj naglo razvijajo kot ZDA in sem je treba prišteti predvsem Kanado in Švedsko, medtem ko je Švica uživala vrsto ugodnosti, ki si jih Kanada ni mogla privoščiti.

Ponavljamo pa, da je ameriška raven, pa čeprav «šele» na četrtem mestu na svetu, izredno visoka in potrebnih bo še veliko desetletij, preden bodo to raven dosegle nekatere dežele, ki se sicer prištevajo v razviti svet. O tem govorijo nekateri konkretni podatki:

Iz že omenjenega letnega poročila OECD povzemamo, da pride v ZDA nič manj kot 695 telefonskih aparatov na tisoč prebivalcev. Na Švedskem jih pride 661, v Švici pa «komaj» 611. Če pomislimo, da v mnogih deželah, ki se ne štejejo med zaostale, ne pride niti deset telefonskih aparatov na tisoč prebivalcev, nam gornje številke pričajo o razvitosti teh dežel in o pravem prepadu med razvitim in nerazvitim svetom. To se odraža na primer tudi v številu televizijskih sprejemnikov. V ZDA pride 571 televizijskih sprejemnikov na tisoč prebivalcev, Kanada je s 366 TV sprejemniki na drugem, Švedska s 348 na tretjem, Danska s 308 na četrtem mestu.

Majhna deželica Luksemburg, ki se lahko pobaha z izredno razvito industrijo, beleži največjo porabo energije na svetu seveda na prebivalca. Po nekaterih podatkih bi naj na drugo mesto prišla Švedska z nekaj nad 12 tisoč kWh električne energije na prebivalca na leto, toda poročilo OECD govori, da je na drugem mestu Kanada in že na tretjem mestu, da so ZDA.

Največji porabnik mleka in mesa je Nova Zelandija, kjer pride 75 gramov živalskih beljakovin na prebivalca na dan, v Avstraliji in v ZDA pa pride «samo» 72 gramov beljakovin na prebivalca na dan.

Kar zadeva stanovanjsko gradnjo, je na prvem mestu dežela, ki je sicer precej za najbolj razvitimi. Gre za Finsko, kjer so v minulem letu zgradili na tisoč prebivalcev 14,7 stanovanja. Kar na drugem mestu so Japonci s 13,9, Francija pa je na tretjem mestu z 12,2 stanovanja na tisoč prebivalcev. Japonska, ki se sicer izredno naglo razvija in po vrednosti bruto nacionalne proizvodnje kar na drugem mestu na svetu, nosi prvenstvo v številu študirajoče mladine, saj obiskuje «redno šolanje» kar 76,6 odstotka mladi-

(Nadaljevanje na zadnji strani)

AKTUALNO ZA VINOGRADNIKE

Pokušnja in ocena vina ni nikakor lahka naloga

Smo v času ko se vrstijo po našem podeželju tradicionalne vinske razstave, ki jih prirejajo občinske uprave s sodelovanjem vinogradnikov. Vina se odbirajo pred razstavo in ocenjujejo med ali takoj po njej. Zdi se mi potrebno navesti nekaj napotkov, ki jih mora pokuševalec pri ocenjevanju vina upoštevati.

S pokušnjo najbolje ugotovimo kakovost in zrelost, zdravstveno stanje in konsumno vrednost vina. Edino pokušnja more pojasniti vonj in okus vina, kakor tudi ubranost posameznih sestavin.

Za natančno in popolno presojo ene ali več vrst vina se izkušeni pokuševalec lahko poslužuje treh metod preizkušnje: kemične preizkušnje ali analize vina, mikroskopskega pregleda in pa vinske pokušnje. Kot vemo, je vinska pokušnja edina, ki se je pri naših razstavah poslužujemo, gre za presojo vin s čutili, to je z očesom, nosom in jezikom, o čemer bomo pozneje bolj podrobneje govorili.

Pokušanje vina ni tako lahka naloga. Zahteva primerno tehnično znanje, ki se doseže le po dolgi izkušnji. Pokuševalec mora imeti dober vid, tenko razvit vonj in okus, vsem neenake značilnosti, ki so čestokrat prirodna nadarjenost. To še ni dovolj. Pokušanje mora potekati po posebnih normah in tehničnih kriterijih; pokuševalec mora tudi dobro poznati vse izraze, ki se rabijo pri presoji vina.

Pokuševalec mora biti zdrav in se mora dobro počutiti; ocenjevati ne more pravilno, če ima na primer nahod ali kakšno želodčno bolezen.

Najbolje je pokušati po možnosti po prvem lahkem zajtrku, nikakor ne po močni preveč osoljeni ali celo grenki jedi, prav tako ne po preveč sladki ali prekisli. Kajenje pred pokušnjo ali med njo otežkoča presojo. Ako pokušamo več vrst vin zaporedoma, zalagamo tu pa tam s koščkom kruha.

Vino se nam zdi prijetnejše, če ga pokušamo ob pravilni temperaturi: rdeča vina pokušamo pri temperaturi od 12 do 16 stopinj C, bela pa pri temperaturi, ki je za 3 do 4 stopinje nižja od temperature za rdeča vina.

Kozarec za pokušanje ne sme biti vsebinsko prevelik, zadostuje da drži 80-100 kub. cm; biti mora brezbarven, popolnoma prozoren in brez okvare. Za bela vina najbolj odgovarjajo ozki, za črna pa bolj široki kozarci.

Ko gre za vina raznih sort, je bolje pokušati po gotovem vrstnem redu, ki je naslednji: najprej pokušamo namizna vina, od teh prej bela, zatem rdeča. Pričnemo pri lahkih in mladih, pokušamo prej alkoholna t.j. močna pred šibkimi, maloekstraktna (tenka) pred ekstraktnimi, blaga pred trpkimi.

Kar se tiče števila vinskih pokušenj, se priporoča največ 20-25 vzorcev, ker drugače otopijo čutila, vonj in okus.

Splošno oceno vina izražamo s točkami do največ 10, tako: 10 — odlično vino, 9 — skoraj dobro, 8 — dobro, 7 — relativno, 6 — srednje in 5 — slabo ali z napakami.

Kako presojamo? Vino presodimo ali ocenimo na podlagi skupnih vtisov, ki jih dobimo z očesom, nosom in jezikom.

Z očesom: Opazujemo pri dnevni svetlobi ali tudi pred prižgano svečo. V kozarec nalijemo vino do 2/3 vsebine. Odprtino kozarca pokrijemo z dlanjo, trenutek mešamo in nato opazujemo, kako se vino peni. Zatem presodimo zunanjo podobo vina, barvo in čistočo.

Oko tudi opazi vlečljivost in druge napake ter bolezni vina. Opazi tudi obilico alkohola ali ekstrakta ali sladkorja, ako se vino nekoliko oljnato vleče ob steni kozarca, ko ga mešamo.

Z nosom: Približamo kozarec k nosu, ker dobro začutimo vonj in cvetico vina. Z nosom navadno že zaznamo vinske bolezni in napake, posebno cik, duh in okus po plesnobi, drožeh, sodu, žveplovem dvokisu, vodikovem žveplecu itd. Mlada vina poznamo po svežosti zaradi ogljikovega dvokisa, vrsto pa po značilni cvetici.

Z jezikom: Okus in harmonijo vin določa jezik, na katerega mora vino v majhni množini dalj časa vplivati, a ne samo na koncu jezika, temveč tudi na zadnji del, ki je najbolj občutljiv. Važen je tudi poznejši učinek, ko smo enkrat vino použili. Posrkamo majhen požirek vina, da se razlije po jeziku, s katerim ga pritisnemo na nebo ust.

Če sledimo omenjenemu postopku ocenjevanja, lahko izrazimo presojo glede barve, čistosti, vonja in okusa vina.

OBIČAJNI IZRAZI ZA OCENO

Glede na barvo — za bela vina: brezbarvna ali razbarvana, zelenkasta, svetlorumenkasta, rumenkasta, rumena, zlato rumena, rjavkasto rumena, temnorjava. Za črna vina: roza, rdečkasta, rubinasta, temno-rdeča, črna.

Glede na čistost: bistro, čisto, prašnato, megleno, slabo motno, motno.

Glede na vonj: navaden vinski, vinski, dober vinski, alkoholičen, aromatičen, po vijolici, po vermutu, po marsali.

Bolezni in napake, ki jih zaznamo z vonjem: po ciku, po zavrelici, po plesnobi, po drožeh, po lesu, po suhoti, po žveplovi stari, po vodikovem žveplecu (gnilih jajcih).

Glede na okus: ustreza ali ne ustreza sorti.

Glede alkohola: šibko, močno, precej močno, zelo močno.

Glede na kisline: blag, mil, kiselkast, kisel, zelo kisel, rezek (če ima ogljikov dioksid).

IVAN BAŠA

DOLOČENE KROGE JE ZADEVA CELO PRESENETILA...

Nacizem in protijudovstvo med zahodnonemško mladino

Nepoučenost o nacističnih grozodejstvih - Antisemitizem za sedaj v grobih šalah

MÜNCHEN, maja — V nekaterih več ali manj zainteresiranih in tudi dobromislečih zahodnonemških krogih se od časa do časa malone zgrozijo, ko ugotovijo, kako slabo je o nemški preteklosti poučena njihova mladina, ki sicer veliko ve o nekdanji, o stari nemški zgodovini, a je njeno poznavanje bližnje preteklosti ne le šibko, pač pa tudi zgrešeno. Ti ljudje se sicer ne vprašujejo, zakaj je tako, pač pa izražajo svoje negodovanje, na katerega pa kaj kmalu pozabijo in zadeva se nadaljuje brez kdove kakšnih pretresov ali celo sprememb. Res je sicer, da zahodnonemški neonacisti dobe na volitvah bolj malo glasov in da v tem smislu ne predstavljajo nikakršne nevarnosti, toda ni res, da sta fašizem in nacizem nevarna le, kadar sta organizirana in štejeta veliko pristašev. V Italiji je bil fašizem v manjšini, ko je prišel na oblast. In tudi nacistov je bilo v začetku malo, pa so prevzeli oblast in zagospodarili ne le nad Nemčijo, temveč nad pol Evrope...

Toda pustimo to razglabljanje ob stran in se vrnimo spet v Nemčijo, konkretneje v München. Učno osebje zahodnonemških šol in še posebej učno osebje raznih študentovskih domov z zaskrbljenostjo ugotavlja, da se med mladino v starosti med 15. in 18. letom zelo naglo širi in krepi nagnjenje k nacizmu. Združenje za svobodne aktivnosti mladine v Münchnu potrjuje obstoj in uveljavljanje teh teženj. V neki analizi, ki so jo izvedli na širši osnovi, se ugotavlja, da mladinci oponašajo nacistični način govorjenja, da se v zadnjem času čedalje pogosteje pozdravljajo z dvignjeno roko ter z vzkliki Heil Hitler, da se «malo za šalo malo zares» pogosto uvrščajo v kolone in korakajo v stilu ali na način, kot so nekoč korakali esesovski odredi itd. Navedli smo nekaj primerov, toda lahko bi našteli še marsikaj podobnega, kar spominja na nacistični način življenja in početja.

In pri tem je morda še najbolj značilno to, da se med mladino vedno bolj uveljavlja antisemitizem, protijudovsko nagnjenje, ki se izraža na najrazličnejše načine. Ti nacistično nastrojeni mladinci sicer ne napadajo Judov, ker jih je v Zahodni Nemčiji dejansko zelo malo, toda svoj protijudovski fanatizem izražajo n.pr. v protijudovskih šalah, ki so postale nekakšna moda. Mati nekega takega veliko obetavnega mladega neonacista je nekemu münchenskemu časopisu izrazila svojo bojazen zaradi tega, ker opaža pri svojem 16-letnem sinu že vulgarno antisemitsko razpoloženje. Pustimo ob stran dejstvo, da je verjetno tudi sama kriva, če njen sin ni primerno poučen in vzgojen, toda protijudovska šala tega mladega študenta je zares mnogo bolj kot surova. Mladenič je svojo mater vprašal: «Mama, veš, kako bi mogla v stari "volkswagen" stlačiti 24 Judov?» in takoj ji je na to vprašanje tudi odgovoril: «Upepeljene!»

To se pravi, da mladenič ve, kako so nacisti sežigali Jude, njegov kriterij o dobrem in zlu pa je verjetno zgrešen, ker ni dobil primerne vzgoje ne doma ne v šoli.

Skupina münchenskih pedagogov je izvedla med mladino iz domov za svobodne aktivnosti anketo in prišla do porazne ugotovitve, da pretežna večina te mladine meni, da «Hitler je napravil veliko dobrega». Med Hitlerjeve ali bolje nacistične «uspehe» pa spada tudi iztrebljanje Romov, to je Ciganov, umsko neuravnotežnih ljudi, potepuhov in seveda Judov. Zanimivo je, da so ti neonacistični mladinci poudarjali, da «pod Hitlerjem ni bilo ne teroristov ne lopovov». Vsi ti mladeniči in vsa ta dekleta trdijo, da «tedaj je v Nemčiji vladal red.»

Zanimivo je tudi dejstvo, da analiza «ni mogla ugotoviti» vzrokov neprestanega jačanja nacističnih in fašističnih teženj v delu zahodnonemške mladine. Kot osnovni element teh teženj se omenja «nepoznavanje bistva fašizma» ali pa tudi «pomanjkanje pozitivnih primerov, na katere bi se zgledovali» ter končno «množični egoizem in strahotna pasivnost glede usode ali bodočnosti drugih». Končno se v zvezi s tem omenja tudi «brezperspektivnost glede bodočnosti, glede zaposlitve».

V svojem brezupju pa posamezni mladeniči skušajo svoje slabosti nadomestiti s — poveličevanjem nasilja, kar je s psihološkega vidika povsem naravno in logično. Znano je, da človek, ki se čuti nemočnega, išče zglede v močnih ljudeh. In ker je zahodnonemška mladina, ki se znajde v tem položaju, slabo poučena o nacistični preteklosti, se mnogi šibki ali tudi ne le šibki mladeniči zgledujejo po «velikem Hitlerju», po nacizmu, ki «ni dopuščal nereda». Takšne razmere pa so kot nalašč za uveljavljanje desničarskih gesel. Taki mladeniči vidijo v nacizmu svoj vzor, ki, seveda ni kriv smrti milijonov ljudi, pač pa «je uvedel red v Evropi».

S tem v zvezi je list «Deutsches allgemeines Sonntagsblatt» nedavno objavil karikaturo žitnega polja, kjer je bilo klasje v obliki kljukastega križa. Dva občana, ki gledata čudno žitno polje, se ozirata proti nebu, v oblake in se vprašujeta: «Kaj bo dež še pomagal rasti takšnega klasja?»

Morda bi mogli tu postaviti drugo vprašanje in sicer «Kdo je takšno žito sejal?» O tem pa smo že v začetku govorili. V Zahodni Nemčiji je zares bolj malo starejših in odraslih ljudi, ki bi lahko rekli, da niso tudi sami krivi za to čudno setev. Posebno velja to za šolnike.

Pogovori o davkih

Priprave za davčno prijavo

Na občinskih upravah so na razpolago obrazci 740 za letošnjo prijavo dohodkov. Finančni uradi so se otresli nemajhnega bremena. Brez dvoma bo novost odslej zavrla stavkovna gibanja državnih uradnikov, ki so odpovedali prav v najbolj delikatnem prijavnem obdobju. Pred dvema letoma se je stavka zavlekla za kar tri mesece. Zadevne odtegljanje na plačah pa bo uradništvo poravnalo v obrokih šele čez tri leta.

Nekatere dodatne okvire manjše uporabe bodo še vedno razdeljevali državni uradi in sicer obrazec A bis, podaljšek pole za zemljišča F); za prijave profesionistov, honorarjev itd. I); za dohodke od kapitala L) in M). Izključno na državnih uradih bodo na voljo tudi obrazci 650, 760 in 770, ki pa ne zadevajo prijave fizičnih oseb.

Vsem davčnim obveznikom svetujemo, naj si čimprej oskrbijo vsaj osnovni obrazec 740, ki bo zadoščal za prijavo delovnih dohodkov ter dohodnin od zemljišč in zgradb. Ob tej priložnosti bodo prejeli tudi navodila. Vsekakor bodo lahko na ta način sledili tudi našim razlagam.

Vsak davkoplačevalec, tudi tisti, ki bo letos prvič predložil prijavo, naj si na finančnih uradih naroči davčno številko (Codice fiscale), ki jo bo moral navesti na prvi strani prijave. Opozarjamo tudi na dejstvo, da je od letos obvezna davčna številka tudi vseh oseb, ki so v breme prijavitelja, to seveda le v primeru, da so lani imeli kakršen koli dohodek. Prijavitelj ima pravico do zadevnega popusta, če njegovi varovanci niso imeli lani nad 960 tisoč lir dohodka. To okolnost potrjujejo s podpisom navedene osebe na prvi strani obrazca (za mladoletnega podpis ni obvezen). Če osebe v breme ni ali ne bo trenutno pri prijavitelju, je dopustna ločena osebna izjava, kakor je to bilo predpisano v lanskem letu. V primeru, da prijavitelj ni spoštoval predpisov glede podpisov ali izjav, ne bo deležen popusta; poleg tega pa ga lahko še denarno kaznujejo za napačno navedbo.

Mnogi davkoplačevalci imajo pravico do znatnih olajšav, če lahko dokažejo, da so lani imeli določene stroške, ki jih označijo kot odtegljiva bremena (oneri deducibili). V tem primeru ne gre za popust, pač pa za možnost, da se obdavčljivi znesek ustrezno zniža. Od skupnega prikazanega kosmatega dohodka se namreč lahko odštejejo obdavčljiva bremena. Vsa ta bremena morajo biti dokumentirana in v posebnem okviru našteta. Če ni dokumentacije, ki bi jo mogli priložiti naknadno, olajšave ne bodo priznali in ni izključeno, da bo sledila tudi globa zaradi netočne prijave.

Znani so nam primeri iz prejšnjih let, kot se davkoplačevalci niso poslužili možnosti pravkar navedene olajšave in to zaradi nevednosti, pa tudi zaradi zamude pri zbiranju dokumentov. Zato svetujemo vsem, naj čimprej zberejo dokumente, ki jih bodo morali v ta namen priložiti prijavi. Poudarjamo, da morajo vsi, ki so imeli dohodke izključno od dela in ki bi lahko odposlali na pristojni kraj samo obrazec 101, predložiti obrazec 740, ker le tako lahko izračunajo odtegljiva bremena. Zadevna razlika za preplačani davek IRPEF bodo seveda dobili naknadno.

Čeprav se bomo k zadevi vrnili, bomo danes našteli glavna odtegljiva bremena:

Predvsem more davkoplačevalec od svojih dohodkov odtegniti nekatere davščine, med temi celotni ILOR ter 50 odst. zaostanka občinskega davka. Predložiti je treba zadevne kartele v originalu ali v fotokopiji. V tem pogledu bo davčni urad priznal vse vplačane zneske pod pogojem, da so kartele predvidevale doplačilo prvega obroka v teku lanskega leta. Ni važno, da so bili obroki dejansko že poravnani.

Sledijo obresti izključno hipotekarnih posojil, vendar pa do zneska treh milijonov lir. Prav tako so odtegljive zavarovalnine na nezgodno in življenjsko zavarovanje, a največ do 2 milijona lir. Roditelji lahko zahtevajo popust v zvezi s šolskimi stroški za šolske takse (seveda morejo predložiti potrdila). Zdravstveni stroški, ki pa morajo biti potrjeni z dokumentom zdravnika ali zdravstvene ustanove, se priznavajo le na znesek, ki presega 5 odstotkov celotnega letnega dohodka. Končno so odtegljivi dokazani pogrebni stroški, do največ 1 milijona lir.

Potrebna potrdila za plačane obresti kot tudi za zavarovalnine izdajajo na zahtevo zainteresiranih bančni zavodi oziroma zavarovalnice.

Delojemalce in upokojence bomo spomnili, da so jim med letom že priznali 18 tisoč lir popusta iz naslova odtegljivih bremen. Zaradi tega morejo prizadeti do 3 milijonov lir dohodka zbrati najmanj za 180 tisoč lir odtegljivih bremen, ker se jim operacija sicer ne splača.

ST. OBLAK

RADIO TELEVIZIJA

ITALIJANSKA TV

Prvi kanal

12.30 *Check-up*, oddaja zdravstvu
13.25 Vremenska slika
13.30 DNEVNIK
14.00 Firence: Tenis
17.00 Ob petih s . . . Sandrom Mazzolo
17.05 *Antarktika*, vzgojna oddaja
17.30 *Potovanje okoli sveta*, glasbena oddaja
18.35 Izžrebanje loterije
18.40 Nabožna oddaja
18.50 Posebna oddaja iz parlamenta
19.20 *Tarzan e gli uomini blu*, 3. del TV filma
19.45 Almanah in Vremenska slika
20.00 DNEVNIK
20.40 *Baron in sluga*, 3. nadalj.
21.45 *Spomini in leta* Giorgio Amendola: ŽIVLJENJSKA IZBIRA
Ob koncu DNEVNIK in *Vremenska slika*

Drugi kanal

12.30 *Doc: Tat v vseh letnih časih*, TV film
13.00 *Dnevnik 2* — OB 13. URI
13.30 *Dnevnik 2 — Lepa Italija*
14.00 *Odprta šola* Tedenska rubrika o vzgojnih problemih
14.30 DNEVI EVROPE
15.30 V evroviziji: *61. Giro d'Italia*
17.00 Tabù tabù
18.00 *Druga sobota*
18.35 *Dnevnik 2 — Športne vesti*
18.45 Izžrebanje loterije
18.50 *Dober večer s . . . Francom Franchijem*
19.45 *Dnevnik 2* — ODPRTI STUDIO
20.40 *Po Shakespearu: Misura per misura*, TV igra
Ob koncu DNEVNIK 2 — ZADNJE VESTI

JUGOSLOVANSKA TV

Ljubljana

10.00 *Kaj je delovno razmerje*
10.15 Sodobniki: *Ivan Mohorič*
11.00 *Jugoslovanska trimska televizija*
15.50 *Nogomet:* TREPČA-RIJEKA
17.40 Obzornik
17.50 *Pastirci*, film
19.30 DNEVNIK
20.05 *Kolaček sreče*, film
22.10 DNEVNIK
22.25 SVETOVNO PRVENSTVO V BOKSU

Koper

15.50 *Nogomet:* TREPČA-RIJEKA
19.30 *Otroški kotiček*
20.15 *Odprti prostor*
20.30 DNEVNIK
20.40 NEMA USTA, film
22.05 SVETOVNO PRVENSTVO V BOKSU

Zagreb

17.45 *Plus pet*
18.45 *Gledališče v hiši*
19.30 DNEVNIK
19.55 *Svetovno prvenstvo v boksu*
23.45 *Marsejski klan*, film

TRST A

7.00, 8.00, 9.00, 10.00, 11.30, 13.00, 14.00, 15.30, 17.00, 18.00, 19.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro; 7.45 Pravljica za dobro jutro; 8.05 Prijateljsko iz studia 2; 9.05 Motivi na temo; 9.30 Pregovori tedna; 9.45 Ritmična glasba; 10.05 Koncert sredi jutra; 10.30 Kulturno pismo; 11.35 Plošča dneva; 12.00 Glasba po željah; 13.15 Pa se sliš', slovenske ljudske pesmi; 13.35 Od melodije do melodije; 14.10 «Visoška kronika», roman v nadalj.; 14.30 Gremo v kino; 15.00 Tekmujte s Petrom; 16.30 Svet okoli nas; 17.05 Mi in glasba; 18.05 «Tiberij Grak», radijska igra; 18.45 Vera in naš čas.

KOPER

7.30, 8.30, 10.30, 12.30, 13.30, 14.30, 15.30, 16.30, 18.30, 19.30 Poročila; 7.00 Glasba za dobro jutro; 8.32 Hi-fi magazin; 9.15 Poje grupa Oko; 9.32 Plošče; 10.00 Z nami je...; 10.15 Glasbeni portret; 10.32 Elizabetine pravljice; 10.40 Glasba in nasveti; 11.00 Glasbeno razvedrilo; 11.32 Poslušajmo jih skupaj; 12.05 Glasba po željah; 14.00 O ljudskih navadah in običajih; 14.15 Orkester Borghesi; 14.33 Plošča LP tedna; 15.00 Petje in plesi iz vsega sveta; 15.45 Popevke; 16.00 Pismo iz . . .; 16.40 Glasbeni notes; 16.45 Jugoton; 17.00 Ob petih popoldne; 17.30 Primorski dnevnik; 17.45 Zabavna glasba; 18.00 Vročih sto kilovatov; 18.35 Zapojmo in zaigrajmo; 19.33 in 21.32 Glasbeni week-end; 22.00 Plesna glasba; 22.45 Glasba za lahko noč.

RADIO 1

7.00, 8.00, 10.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 17.00, 19.00 Poročila; 6.00 in 8.50 Jutranja glasba; 10.35 Na vrsti je opereta; 11.25 Ena dežela na enkrat: Veneto; 12.05 Show down; 13.35 Glasbeni program; 14.05 Križanka po radijskih valovih; 14.32 Pogovori o jutrišnji Evropi; 15.05 Jazzovski solisti; 15.40 Popevke zadnjih desetih let; 16.20 Najprej glasba, potem besede; 17.10 Strnjena radijska igra; 17.35 Zlata doba; 18.25 Schubert in Italija; 19.35 Jazzovska glasba; 20.10 Zdravnikovi nasveti; 20.30 Ko ljudje pojejo; 21.05 Plošče; 21.50 Recital . . .; 23.05 Lahko noč.

SLOVENIJA

5.00, 6.00, 7.00, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 18.00, 19.00, 22.00, 23.00 Poročila; 6.20 Rekreacija; 6.50 Dobro jutro, otroci!; 8.08 Glasbena matineja; 9.05 Pionirski tednik; 9.35 Mladina poje; 10.15 Kdaj, kam, kako in po čem?; 10.45 Turistični napotki; 11.03 Mi pojemo; 11.20 Svetovna reportaža; 11.40 Orkester Perry London; 12.10 Godala v ritmu; 12.30 Kmetijski nasveti; 12.40 Veseli domači napevi; 13.20 Zabavna glasba; 13.30 Priporočajo vam . . .; 14.05 Gremo v kino; 14.45 S pevko Ljubko Dimitrovsko; 15.30 Glasbeni intermezzo; 15.45 S knjižnega trga; 16.00 «Vrtiljak»; 17.00 Studio ob 17.00; 18.05 Pesem nas združi; 18.30 Glasbena abeceda; 19.20 Zabavna glasba; 19.35 Lahko noč, otroči!; 19.45 Minute z ansamblom Ati Soss; 20.00 Srečanja; 21.00 Za prijetno razvedrilo; 21.30 - 23.00 Oddaja za naše izseljence; 23.05 Popularnih 20; 00.05 - 4.30 Nočni program - glasba.

Horoskop

OVEN (od 21. 3. do 20. 4.) — Skušajte se otresti dosedanjih metod dela, vendar ne bodite prenagljeni. Za svojo plemenitost boste prejeli priznanje.

BIK (od 21. 4. do 20. 5.) — Vaš smisel za praktičnost vam bo zagotovil prednosti. Če vam je kaj do nekega čustvenega uspeha, bodite bolj strpni.

DVOJČKA (od 21. 5. do 22. 6.) — Ne nalagajte si preveč dela in posvečajte več pozornosti bistvenim ciljem. Pri premagovanju dvomov bodite objektivni.

RAK (od 23. 6. do 22. 7.) — Na razpolago so vam odlične možnosti, izrabite jih. Branite svoj mir pred zlobnostjo drugih.

LEV (od 23. 7. do 22. 8.) — Okrepite temelje svoje poslovne organizacije. Novo prijateljstvo utegne vplivati na vaše življenje.

DEVICA (od 23. 8. do 22. 9.) — Če hočete doseči svoj cilj, bodite nadvse realistični. Kratkotrajna ločitev bi bila zelo koristna.

TEHTNICA (od 23. 9. do 22. 10.) — V teku jutra boste imeli veliko srečo. Posvetite večjo pozornost najmlajšim.

ŠKORPIJON (od 23. 10. do 22. 11.) — S pravočasnim sprejetjem določenih ukrepov vam je uspeh zagotovljen. Osrečite osebo, ki vam je pri srcu.

STRELEC (od 23. 11. do 20. 12.) — Ne žrtvujte kvalitete v prid nekega namišljenega uspeha. Skušajte obnoviti staro prijateljstvo.

KOZOROG (od 21. 12. do 20. 1.) — Prebujna domišljija je v praktičnem sodelovanju bolj škodljiva. Zagotovljena vam je čustvena sreča.

VODNAR (od 21. 1. do 19. 2.) — Skušajte s svojimi partnerji skleniti trajnejše zavezništvo. Pri važnih odločitvah bo sreča na vaši strani.

RIBI (od 20. 2. do 20. 3.) — Nastopile bodo težave finančnega značaja. Neresno družinsko vprašanje bo razlog spopadov.

Ivan Sulič

RAFALI ZA SVOBODO

Pisec nam zelo neposredno opiše spomine na svoje partizanstvo na Primorskem od bega iz italijanske vojske v začetku leta 1943 pa do kapitulacije Italije in prihoda nemških enot na Goriško. Zlasti je temeljito opisan pohod Gregorčičeve brigade v Beneško Slovenijo in njeni boji, pohod 1. čete II. bataljona v Rezijo in njeni spopadi s sovražnikom ter zopetni vpad manjše partizanske skupine v Beneško Slovenijo, razoroževanje umikajočih se italijanskih enot ter ustanovitev primorskega odreda ob kapitulaciji Italije. Pisec opisuje pohode in boje, v katerih je neposredno sodeloval; samo v nekaterih primerih, kjer navaja podatke o drugih enotah — kar pa stori samo takrat, kadar je to nujno za razumevanje delovanja njegove enote — pa navaja dokumente, ki jih je uporabil. Preprosta in živahna pripoved nam prikaže trpljenje in iznajdljivost partizanov, demoralizacijo italijanskih vojakov, protifašistično razpoloženje prebivalstva, nacionalno zavest Primorcev in njihovo splošno pripravljenost sodelovati v osvobodilnem boju, predstavi pa nam tudi politični in vojaški pomen pohoda Gregorčičeve brigade v Beneško Slovenijo in manjše partizanske enote v Rezijo.
Delo je bilo nagrajeno z 2. Kajuhovo nagrado za leto 1977.

NAROČILNICA (za naročnike v Jugoslaviji) — PD

Za knjigo IVAN SULIČ — RAFALI ZA SVOBODO — cena 162,00 ND

Podpisani(a): .....
Natančen naslov: .....
Zaposlen(a): .....

PLAČILNI POGOJI:
1. Znesek bom plačal takoj s položnico
2. Znesek bom plačal po povzetju
(Ustrezno podčrtaj!)

Datum: .....
Podpis: .....

Naročilnice odpošljite na naslov: **ZALOŽBA BOREC, knjigotrški oddelek, Miklošičeva 28, Ljubljana**

Knjiga je na razpolago tudi v *Tržaški knjigarni* — Ulica sv. Frančiška 20, TRST

Novinec v boju za prestiž

Boj za novo družbeno zavest na Madžarskem — Pismo mladega inženirja — Zaprta vrata v obeh taborih v podjetju — Neprijetni vzdevki v karakteristiki

POSEBEJ ZA DELO

BUDIMPEŠTA, 16. maja — Veliki boji za novo ureditev so izbojevani, to pa še ne pomeni, da je vseh bojev konec in da na področju, ponavadi imenovanem »razredni boj«, ni še ostala dedščina nečesa, kar ovira naglejše napredovanje.

Ta »razredni boj« je pravzaprav šele zdaj postal boj za novo družbeno zavest, kar je vsekakor dolg in mučen proces. Zato se, vsaj na Madžarskem začenjajo razprave tudi na to temo — kaj vse na mikroživljenjskem področju poteka na način, ki se oddaljuje od zastavljenih shem in kot do dileme okoli tega, ali je na primer nekaj, kar se pojavi kot konflikt med ljudmi, zakonitost razrednega boja, ali pa je kaj čisto drugega, manj zakonito in bolj vsakdanje, pogosto celo banalno.

K takemu razmišljanju je spodbudil bralce prestolniškega partijskega glasila mlad inženir s svojim pismom, ki ga je naslovil na uredništvo. Opisal je svoje stiske in zastavil vprašanje, kako naj ravna v razmerah, kakršne vladajo v podjetju, na njegovem prvem delovnem mestu. Tega stročnjaka z diplomo v žepu, ki bi mu očitno lahko oprostili pomanjkanje izkušenj, je v novem okolju potegnilo v vrtinec silovitega boja za prestiž med dvema oddelkoma tovarne, proizvodnim in trgovinskim. A ne more in ne more razumeti tega boja, pa čeprav se je podrobno seznanil s stališči nasprotnih si strani.

Ta boj so usmerjali iz ozadja vodilni ljudje v obeh oddelkih, ki so enako zagnano trdili o sebi, da so pobudniki onega pravega, nepotvorjenega in častnega socialističnega načina dela in gospodarjenja pa tudi morale.

Dirigenti v ozadju

Zaostreni odnosi v nasprotnih si taborih so dolgo trajali in novi, mladi strokovnjak se je tako rekoč že prvi dan znašel pred preizkušnjo: da se odloči za enega od obeh taborov, za tistega, ki ga je vodil tovariš X, ali onega, ki ga je inženir v svojem pismu uredništvu poimenoval s tovarišem Y na čelu.

Ko so pripadniki prvega tabora ustrezno »pripravili tla«, so povprašali mladega inženirja, kaj meni o oni drugi strani. Vprašani je na kratko in brez slepomišenja odgovoril: »Mislim, da ima tovariš Y v marsičem prav.«

Strokovnjak z diplomo v žepu si je tako zaprl vrata v taboru X, nasprotna stran pa je menila, da ga že ima v rokah. Toda zgodilo se je tisto, česar v taboru Y nihče ni pričakoval — ko so ga vprašali, kaj misli o njihovih nasprotnikih, je odgovoril: »Mislim, da ima tudi tovariš X v marsičem prav!«

In tako je prišlo, kot piše inženir, do nečesa, kar boli in kar je žaljivo hkrati: ostal je ob strani besnega in neskončno dolgega prepiranja, sam, pa tudi ob strani marsičesa, kar se dogaja v kolektivu. Obveljal je za »neodločnega« človeka »brez lastnega jaza«, za takega, ki bi rad vlekel »na oba konca«.

Podobni neprijetni vzdevki so se znašli tudi v njegovi karakteristiki in šele takrat, ko se je mladi strokovnjak razjezil in zahteval posredovanje partijske organizacije, so stvari nekolikanj razčistili: črtali so žaljivo kvalifikacijo o njegovi neodločnosti. Čeprav je ostal še naprej enako očrnjen v obeh taborih, mu je uspelo pri mnogih članih kolektiva ohraniti ugled človeka, ki mu ni moč očitati neodločnosti, saj je naravnost povedal svoje mnenje.

Tri vrste interesov

Vse to je spodbudilo partijsko glasilo, da se je pomudilo pri razmerah v nekaterih kolektivih, kjer namesto napak prikazovanega boja za višjo razredno zavest gospodarijo skupine oziroma klike, ki v resnici najbolj škodujejo razredni zavesti. Za vsemi temi klikarskimi boji, za katere zares ne bi bilo moč trditi, da na Madžarskem prevladujejo, se skrivajo osebni in skupinski interesi, ki v enaki meri škodujejo pravilno pojmovanim interesom v vseh teh kolektivih in interesom vse skupnosti.

Zato so boj proti skupinam, klikam in klanom ocenili kot pomemben z obeh že omenjenih aspektov in ga razglasili kot boj proti težnjam, ki jih je vse močneje čutiti pri širjenju demokracije v tovarnah. Jasno so zahtevali: boj proti grupaštvu v kolektivih, ki ga vsiljujejo posamezniki ali skupine, je moč uspešno izbojevati le z odkrito razpravo, v kateri bo vsak povedal svoje mnenje brez strahu pred posledicami. Boj proti klikam torej ni isto kot poziv k discipliniranemu molčanju. Kot bistvene komponente v tem boju se pojavljajo partijske organizacije in vse bolj aktivni sindikati, ki si po svoji liniji izpred več let vztrajno prizadevajo, da bi se odnosi v proizvodnji usmerili po bolj demokratičnih poteh. Ne da bi zanikali posamične in grupaške interese, njihov obstoj in dejavnost — upoštevali naj bi jih celo v tolikšni meri, da si ne bi prihajali navzkriž z interesi širše skupnosti — se je uradno stališče odločilo za jasno in plodno razpravo, v kateri naj bi poiskali najbolj ustrezno povezavo vseh teh interesov.

Madžarske razmere so precej svojske prav zaradi vse večje odkritosti pri poudarjanju, da je treba po demokratični poti reševati navzkrižne interese (neantagonistične narave), ki se porajajo v vsakdanjem boju za nove, demokratične odnose v družbi. Demokratične razprave, ki imajo za cilj – poiskati tak izhod – niso nič slabega in v tem ne vidijo nikakršne nevarnosti. Nasprotno, to naj bi bil uspešen način pri iskanju one rdeče niti interesov v pogosto zelo vijugavih in zapletenih gibanjih skupnosti in njenih posamičnih ter skupinskih dejavnikov.

MILOŠ COROVIĆ

Kotiček domovine

Naši državljani v ZRN veljaj o za najbolje organizirane — Uspešnost »slovenskega modela« v Zahodnem Berlinu

ZAHODNI BERLIN, 17. maja — Jugoslovanski delavci so izredno cenjeni tako v Zahodnem Berlinu kot po vsej ZRN. Ne nazaduje so si takšen ugled prislužili tudi s samoorganiziranostjo, kot jo pozna danes komaj še kakšna druga nacionalnost med »gastarbeiterji« na Zahodu. Poznavalci razmer pa med našimi državljani ob vsaki priložnosti omenjajo »slovenski model« združevanja in dela, še posebej povezovanja z domovino.

Na zelo široki berlinski cesti s čudnim imenom Alt Moabit — tu so se naselili francoski pobegli hugenotje ter svojo kolonijo poimenovali po biblijsko — je številka 74 čisto jugoslovanska: v petnadstropni preurejeni poslovni stavbi ima jugoslovanski center za prosti čas celo vrsto prostorov, sekcij, dejavnosti. Dobrodelna organizacija Arbeiterwohlfahrt (v ZRN vzdržuje mrežo posvetovalnic z našimi socialnimi delavci) in zahodnoberlinski senat sta stavbo dodelila Jugoslovanom. In ne zaman, kajti že po nekaj mesecih se je v njej razvilo zavidljivo društveno življenje. Ko smo v petek popoldne zavili vanjo, so imele v eni učilnici ženske šiviljski tečaj, v drugem, večjem prostoru so se Makedonci pogovarjali z delegacijo socialistične zveze, ki jih je prišla obiskat iz Skopja; v čitalnici je nekaj zdomcev prebiralo domače časopisje, zraven nje so trije pari šahirali, v knjižnici je bil »šef« ravno pri urejanju novo prispelih knjig iz domovine . . .

»S ponosom lahko danes popeljem vsakega našega gosta v ta center,« pravi šef jugoslovanske vojaške misije (ki je hkrati konzulat) Vlado Godler ter dodaja, da se tudi njegovi kolegi-diplomatje iz drugih držav zanimajo za naše izkušnje. Turki so poskusili ubrati podobno pot samoorganiziranja in dobili celo dva centra na voljo, toda huda politična razklanost ogroža mnoge poskuse, da bi se združili na enotni, nacionalni kulturni osnovi. (Med Turki »razsajajo« tako fašistični »sivi volkovi« kot skrajno levičarski anarhisti). Strankarsko politično so podeljeni po svoje tudi Italijani, pa Španci ali Portugalci, ki jih vse »patronira« katoliška dobrodelna organizacija Caritas. Le redke oblike njihove organiziranosti zajamejo celotno sestavo neke nacionalnosti. Jugoslovani se združujejo in nastopajo navzven kot Jugoslovani, pa čeprav imajo znotraj združenj tudi slovenska, makedonska in druga društva, klube ali sekcije.

Slovenski primer v Zahodnem Berlinu je tako v jugoslovanskem kot v širšem merilu svojstven. Zakaj? Tu so se konec 60 let začeli zbirati naši rojaki po mašah slovenske katoliške misije. V čisto cerkvenih okvirih se skoraj ne bi mogli razviti društveno kulturno, družabno in športno življenje, tako so prizadevni slovenski aktivisti ustanovili svoje društvo. Da pa bi se lahko poslužili vseh ugodnosti v kar kakšno zgrajenem Kolpinghausu (to so bile že nekdaj po Nemčiji katoliške dobrodelne in kulturne ustanove), so ohranili naziv »slovenska katoliška skupnost«, čeprav prihajajo vanjo in na njene prireditve rojaki ne glede na svetovnonazorske opredelitve. Brezplačno imajo na voljo klubske prostore in prireditveno dvorano. Seveda je bilo vse to mogoče le zato, ker so se tu našli slovenski duhovniki zelo širokih in tolerantnih pogledov, z laične strani pa tudi ni bilo sektaštva.

V dvorani Kolpinghausa oziroma slovenske katoliške skupnosti razlagati zunanjo politiko SFRJ, delegatski sistem, volitve ali pomen kongresov ZK, pa gospodarske dosežke in načrte — vse to je mogoče le v primeru, ko se vsi skupaj najdemo kot državljani iste domovine, Slovenije in Jugoslavije.

Ob takšni vzajemnosti in lojalnem sodelovanju enih in drugih so se sčasoma razbilili tudi predsodki, ki so jih kazali do »slovenskega primera« tako drugi jugoslovanski aktivisti kot nekateri med konzularnimi delavci. Danes je samorazumljivo, da pride šef vojaške misije SFRJ s sodelavci na ustni časopis in zabavo v »slovenski« Kolpinghaus, kot pridejo organizatorji slovenskega društva skupaj z duhovnikom na pomenek ali sprejem. Jugoslovanski center je v začetku sicer želel popolnoma vključiti slovensko skupnost kot svojo sekcijo ali kaj podobnega, kmalu pa so vsi sprevideli, da je bolje ohraniti stvari, kot so, saj sodelovanje obeh kar gre, čeprav bi si mnogi želeli skupnih prireditev tudi mimo proslav državnih in podobnih jugoslovanskih praznikov.

ANTON RUPNIK

Težavna pot iz nerazvitosti

Zdajšnji državni udar na Komorskih otokih, drugi v zadnjih treh letih, odkar je otočje postalo neodvisno, zgovorno priča o težavah, s katerimi se sooča ta državica, ki jo poleg najhujšega problema — velike revščine in nerazvitosti — tepe še to, da je teritorialno okrnjena: potem ko je otočje razglasilo neodvisnost, je Francija, prejšnja kolonialna gospodarica Komorov, s sumljivim referendumom dosegla, da se je najpomembnejši otok, Mayotte, odločil, da ostane pod francosko suverenostjo.

Zdaj strmoglavljeni predsednik republike Ali Soilih je prišel na oblast avgusta 1976, potem ko je z mirnim prevratom odstavil dotedanjega predsednika Ahmeda Abdalaha. Razmere, v katerih je začela vladati nova oblast, so bile izredno težavne. Kmetijstvo je bilo zelo nerazvito, tako da je morala državica veliko hrane uvažati, industrije praktično ni bilo, brezposelnost je dosegala visoke odstotke in kar okoli 90 odstotkov prebivalstva je bilo nepismenega. Tako stanje je bilo posledica razmer, v kakršnih je pustila otočje Francija, ki je takoj po razglasitvi neodvisnosti umaknila vse svoje administrativno, zdravstveno in tehnično osebje, ustavila še tiste maloštevilne razvojne projekte, ki jih je financirala (gradnja cest in podobno), demontirala zametke drobne industrije in ustavila vso finančno pomoč (okoli 30 milijonov dolarjev letno). Skratka, Pariz, ki je otoke že do tedaj samo »okupiral, ne pa tudi razvijal«, si je »umil roke«.

Soilih in njegova ekipa je skušala v takih razmerah življenje za kakih 300.000 Komorcev (brez Mayotta, ki šteje okoli 250.000 ljudi) zastaviti na novo. Za razglašenimi cilji je bilo veliko dobre volje in malo realnih možnosti. Vrhovno oblastno telo — nacionalni ljudski svet — si je zastavil predvsem tri cilje: priključitev Mayotta, odpravo fevdalizma in izgradnja moderne države s socialistično orientacijo. Te cilje naj bi spremljali ukrepi za krepitev »komorske identitete« in vzpostavitev ljudske oblasti. V ta namen je Soilih razpustil vso prejšnjo administracijo (okoli 3500 ljudi). Nova naj bi delovala na osnovi ožjih teritorialnih skupnosti. Stare administrativne kadre so zamenjali z dijaki, starimi od 16 do 22 let. V času Soilihove vlade so tudi razlastili večje zemljiške posestnike in razdelili zemljo med manjše kmete in ljudi brez zemlje. Vse te ukrepe je v razmerah vsesplošnega pomanjkanja materialnih in kadrovskih možnosti spremljalo tudi precej retorike in gesel, ki so bila kljub dobri volji oblasti in zgledom z njene strani (Soilih naj bi imel samo 600 frankov plače mesečno) v velikem razkoraku s počasnim napredkom v vsakdanjem življenju. Ko se je lani z Madagaskarja vrnilo kakih 20.000 beguncev, se je moral Soilih spopasti še s tem problemom.

J. L.

Nove rokade v Limi

Predsednik Morales imenoval tri nove ministre — Konec trenj v vladi? - Predvolilna vročica - Razbita levica

Tri tedne pred splošnimi parlamentarnimi volitvami v ustavodajno skupščino se je perujski predsednik Francisco Morales Bermudez odločil še za zadnjo rokado v vladi. Odstop treh ministrov, notranjega ministra Luisa Cisnerosa Vizquerra, ministra za industrijo Ibaneza O'Briena in gospodarskega ministra Saenza Barsalla, je vsekakor dovolj jasno znamenje, da hoče general Morales pred tako pomembnim dogodkom kot so prve parlamentarne volitve v desetih letih zagotoviti v vojaško-civilni vladi (sedaj so v njej trije civilisti) enotnost in se rešiti tako imenovanih razdiralnih elementov.

Vsaj za odstopa generalov Cisnerosa in O'Briena je moč trditi, da sta neposredno povezana s trenji, do katerih je zadnje mesece prihajalo v perujski vladi. Bivši notranji minister Cisneros se je februarja ostro sprl s premierom Pallochio Molinom in predsednikom Moralesom, ko je najvplivnejša sindikalna organizacija v deželi CGTP (generalna konfederacija peruških delavcev) napovedala splošno stavko, general Cisneros pa se je zavzemal za politiko trde roke proti stavkajočim. Predsednik in premier sta temu nasprotovala, češ, da bo represija proti delavcem samo še povečala socialne nemire in vnesla dodatno napetost v politično življenje pred volitvami.

Nasprotja med predsednikom Moralesom in generalom O'Brienom so klila že dalj časa, naposled pa privedla do tega, da je moral minister za industrijo odstopiti. O'Brien je namreč odločno nasprotoval gospodarskim ukrepom, ki jih je mednarodni denarni sklad postavil perujski vladi kot pogoj, če si hoče zagotoviti nove kredite pri skladu in pri tujih bankah. Po drugi strani pa O'Brien niti ni skrival velikih političnih ambicij, ki so v Limi povzročile ugibanja o tem, da nekdanji minister za industrijo računa celo s predsedniškim položajem, če ne drugače, morebiti celo s pomočjo državnega udara, saj v perujski vojski ne manjka oficirjev, ki nikakor ne gledajo z odobravanjem na proces postopnega izročanja oblasti civilnim politikom, prva etapa v tem procesu pa naj bi bile parlamentarne volitve 4. junija.

Značilno je, da je do zadnjih sprememb v vladi prišlo takoj po sestanku poveljnikov vseh treh rodov vojske v Limi, ki so podprli predsednika Moralesa in njegove vladne spremembe. Vojaška podpora vladi je tako vsaj za določen čas demantirala govorice in ugibanja o pripravah na državni udar, ki so že nekaj tednov krožile po glavnem mestu, prevrat pa naj bi pripravljali desno usmerjeni oficirji, zagovorniki trde roke v politiki, ki naj bi s tem preprečili junijske volitve v stočlansko skupščino.

Skoraj hkrati z odstopi in imenovanjem novih ministrov je vlada sprejela tudi nov paket poostrenih gospodarskih ukrepov, ki naj pripomorejo k premagovanju težavnega gospodarskega in finančnega položaja v Peruju. Med te ukrepe sodijo posebni davki (v višini 17,5 odstotka) na izvoz rud, ribje moke, bombaža in kave, ki predstavljajo največji del perujskega izvoza. Uvedli so tudi desetodstotni davek na uvoz tujega blaga (razen za umetna gnojila, nafto in zdravila), davke na potovanja Perujcev v tujino in povečali davke za storitve ter za blagovni promet. Vlada je

MORALES BERMUDEZ: Zagotoviti enotnost v vladi

že takoj ob sprejemanju teh ukrepov, ki naj zmanjšajo proračunske in druge javne izdatke, izrazila bojazen, da utegnejo povzročiti nov val nezadovoljstva in stavk, še posebej, ker se je februarska splošna stavka pod vodstvom sindikata CGTP končala neuspešno, saj vlada ni hotela ugoditi delavskim zahtevam (med drugim so zahtevali povečanje plač in izpustitev vseh delavcev ter sindikalnih aktivistov, ki so jih zaprli med splošno stavko junija lani). Po drugi strani pa si je vlada s temi ukrepi menda že dobila soglasje mednarodnega denarnega sklada za prvo posojilo v višini 106 milijonov dolarjev, kar pomeni, da ima Peru dokajšnjo možnost za dodatna posojila tujih bank, s čimer bi vsaj delno ublažil pritisk zaradi zadolženosti v tujini, ki se je povzpela na 5 milijard dolarjev.

Vzporedno s temi političnimi in gospodarskimi spremembami pa je Peru že zajela predvolilna vročica, ki je dosegla prvi višek v začetku februarja, ko je potekel rok za registracijo političnih strank za parlamentarne volitve. Na volitvah bo sodelovalo trinajst političnih strank in skupin, ki obsegajo ves spekter perujskega političnega življenja, od levice, prek političnega centra do desnice. Volilna komisija je zavrnila le zahtevo nacionalne kmečke konfederacije za sodelovanje na volitvah, češ da levo usmerjena konfederacija ni politična stranka, ampak le sindikalno združenje z okrog pet milijoni včlanjenih kmetov. S tem je odpadla možnost, da bi leve stranke (do nedavnega prepovedana revolucionarna socialistična stranka, stranka revolucionarne socialistične akcije in perujska komunistična partija) skupaj s kmečko konfederacijo ustanovile levo fronto, ki bi imela realne možnosti, da bi osvojila precejšnje število poslanskih mest v novem parlamentu. Razcepljena levica pa tudi brez konfederacije ni uspela združiti svojih vrst, tako da bodo levičarske stranke na volitvah nastopile samostojno in seveda z neprimerno manjšimi možnostmi, da bi zaustavile volilni prodor meščanskih strank.

Zanimivo je, da niti sredinske in desne stranke niso uspele ustanoviti enotne meščanske fronte, stranka ljudske akcije bivšega predsednika Belaundeja Terryja pa se je celo umaknila iz volilne tekme, češ da hunta ni dala zadostnih zagotovil, da bo novi parlament lahko samostojno odločal o pomembnih političnih vprašanjih. Po mnenju opazovalcev imata sedaj največ možnosti za volilni uspeh desno usmerjena, med srednjimi in višjimi sloji pa zelo vplivna ameriška revolucionarna ljudska zveza (APRA) in pa ljudska krščanska stranka. Prvake teh strank je predsednik Morales že vnaprej opozoril, da parlamentarne volitve ne pomenijo vračanja k obdobju pred revolucijo, torej pred državnim udarom 1968, in da bo vojska tudi po volitvah obdržala v rokah vlogo političnega razsodnika.

AVGUST PUDGAR

Filbinger: v imenu zakona

Deželnega predsednika Baden-Württemberga Hansa Filbingerja obtožujejo, da je svojo službo tožilca opravljal »tako vneto, kakor da bi bil nacist«

OD NAŠE BONSKE DOPISNICE

BONN, 15. maja — Bolj ko se odmika čas, bolj samozavestni postajajo oporni stebri tretjega rajha — lojalni, redu, disciplini in trenutnim zakonom zapisani uradniki, tisti torej, ki jih ne bremeni članstvo v nacističnih političnih organizacijah, ki pa so na svojih delovnih mestih uradnikov, profesorjev, sodnikov, industrialcev in novinarjev delovali tako natančno, »kot bi bili nacisti« (tako »Die Zeit«) in z istim izdom. Skromni postopek denacifikacije, ki je zajel nekaj sodnikov (ki so se zvečine že prej umaknili v pokoj) in oplazil nekaj ministrov, je pustil nekaznovane celo storilce zločinov proti človeštvu, kaj šele da bi posegel v bistvo nemškega uradniškega duha, ki je v rajhu dosegel svoj absurdni vrhunec.

Zgodba odkrivanja preteklosti deželnega predsednika Baden-Württemberga Hansa Karla Filbingerja je zato na določen način prerez miselnosti ljudi, ki so se ločili od gesel »disciplina in red« ter se oprijeli »reda in zakonitosti« v sodobni ZR Nemčiji. Njegova zgodba je dokaz o možnem presajanju mehanizmov države nasilja v parlamentarno demokracijo, kjer se privrženci prav lahko zakonito politično uveljavijo v konservativnih političnih formacijah.

Zgodbo je najbolje začeti na sredi: februarja letos je pisatelj Rolf Hochhuth v svojem novem delu (odlomek je objavil hamburški tednik »Die Zeit«) obtožil Filbingerja nacistične preteklosti in pripisal njegovo neoporečnost dejstvu, da so vojaška sodišča v mornarici, kjer je v nacističnem času služboval, v glavnem uničila arhive in da so molčali tisti, ki so vedeli za njegove prestopke, torej za nečlovečnost v izvajanju kazenskega postopka, ki je presegala najmanjšo predpisano mero. Pisatelj Hochhuth se je pri tem naslonil na groteskno podrobnost iz Filbingerjevega sodniškega življenja, ki jo je leta 1972 objavil »Der Spiegel«: 29. maja 1945, torej tri tedne po popolni kapitulaciji rajha in Hitlerjevi smrti, je Filbinger v zavezniškem ujetništvu na norveškem obsodil mornarja Petzolda na šest mesecev zapora zato, ker je ob koncu vojne strgal kljukasti križ z uniforme in ozmerjal svojega predstojnika (prav tako zavezniškega ujetnika) z »nacističnim psom«. Neverjetno delovanje popačene uradniške miselnosti, ki je ni zmotila niti usoda rajha niti ujetništvo, je marsikomu odprlo oči, toda Filbingerjeve politične kariere ni pokvarilo.

Kot privrženec zakonitosti si dišču in tedaj osvojil nekaj je poiskal zadoščenje na šopomembnih točk, ki so tako pomembne za nadaljnje razumevanje dogajanja, da jih je vredno navesti: sodišče je ugotovilo, da je bila listina pristna (razsodba je bila utemeljena s tem, da je mornar Petzold rušil red in mir in kvaril disciplino nemških vojakov), toda hkrati je prepovedalo tedniku »Der Spiegel« širiti dodatna mnenja obsojenega Petzolda o tem, da je Filbinger tedaj govoril o »našem ljubljenem firerju«, ki je »povzdignil našo očetnjavo«. Sodišče je namreč preučilo dokaze, ki jih je o svojem življenju po letu 1933 dal Filbinger in ugotovilo, da je »nasprotoval nacizmu«, imel težave s študijem in poznejšim poklicnim napredovanjem in da ni želel biti vojaški tožilec in sodnik. Petzoldova pričevanja so se sodnikom torej zdela »neverjetna«, ker se niso skladala z oriso

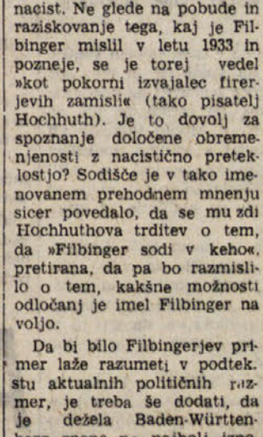

HANS KARL FILBINGER — »Ne moremo si privoščiti razpuščenosti«

žele Baden-Württemberg vstopil v razsodbo, ki je upoštevala njegovo trditev o tem, da je bil nasprotnik nacističnega režima. Toda medtem se je zgodilo še nekaj. Rolf Hochhuth je ugotovil, da arhivi niso bili uničeni, temveč le raztreseni po vsem svetu. V Združenih državah je našel listino s smrtno obsodbo mornarju Groegerju, izrečeno tri tedne pred koncem vojne. Smrtno kazen za nameravani pobeg iz vojske je zahteval Hans Karl Filbinger, ki je tudi nadzoroval ustrelitev. Odkritje se je na procesu, ki še teče v Stuttgartu, zlilo s tistim, kar je bilo znano poprej, v neločljivo celoto. Zdaj namreč ni šlo več zgolj za groteskno obsodbo v ujetništvu, ampak za dokaze, da je Filbinger malo pred koncem rajha z vso strogostjo izvajal nacistične zakone. V tem primeru se je ravnal po posebnih firerjevih navodilih o kaznovanju dezerterjev iz leta 1940, ki so za večino primerov predvidela smrt, dovolila pa tudi upoštevanje nekaterih olajševalnih okoliščin. »Spiegel« in »Zeit«, ki raziskujeta zadevo, navajata, da se je medtem praksa omilila, kar naj bi dokazoval tudi potek primera Petzold: sodišče ga je namreč najprej obsodilo na osem let zapora, nato pa, na zahtevo tožilca Filbingerja, na smrt.

Javnosti namenjen zagovor v primeru Groeger je Filbinger oblikoval po znanih formulah obrambe, ki so jo uporabljali na procesih nacističnih veljaki: deloval je po navodilih in v okviru mehanizma, na katerega ni mogel vplivati. Omenjal je še, da se dezerterstvo »v vseh vojskah kaznuje s smrtjo« in da tisto kar je bilo »pravno neoporečno tedaj«, ne more biti zdaj ocenjeno za »oporečno za nazaj«. Tednika, ki objavljata obremenilno gradivo, niti ne trdita, da bi bilo to sploh mogoče storiti, temveč, da je imel Filbinger na voljo več možnosti in da se je odločil za tako, ki jo je bil izbral nacist. Ne glede na pobude in raziskovanje tega, kaj je Filbinger mislil v letu 1933 in pozneje, se je torej vedel »kot pokorni izvajalec firerjevih zamislih« (tako pisatelj Hochhuth). Je to dovolj za spoznanje določene obremenjenosti z nacistično preteklostjo? Sodišče je v tako imenovanem prehodnem mnenju sicer povedalo, da se mu zdi Hochhuthova trditev o tem, da »Filbinger sodi v kehe«, pretirana, da pa bo razmislilo o tem, kakšne možnosti odločanj je imel Filbinger na voljo.

Da bi bilo Filbingerjev primer laže razumeti v podtekstu aktualnih političnih razmer, je treba še dodati, da je dežela Baden-Württenberg znana po najbolj izpopolnjenem sistemu preskušanja kandidatov za javne službe, ali so dovoli »zvesti ustavi«, da je bil Filbinger v boju proti terorizmu med najbolj zagrizenimi borci »za strožje zakone« in da je znan po izreku, da si »ne moremo privoščiti razpuščenosti«. Vse, kar je bilo doslej znanega o njem, stranke (CDU) ni motilo, da ga ne bi štela za enega izmed svojih kandidatov za položaj predsednika republike. Po najnovejšem odkritju so njegove možnosti zelo upadle, toda, ali bi to lahko imelo odmev tudi na njegov sedanji položaj? Redoljubni Filbinger nadaljuje z dokazovanjem svoje neoporečnosti, poi dežele pa se nasmiha skupaj s »Spieglom«, ki trdi, da če je Filbinger protinacistično usmerjen, je bil Kurt Kiesinger (kancler v 60-tih letih in človek, ki ga Simon Wiesenthal našteva med nekaznovanimi nacističnimi veljaki) pravi »borec odporniškega gibanja«.

Vse ostaja pri starem: še tako neprijetna odkritja preteklosti sama na sebi komaj da imajo politično in moralno težo, kazenske odgovornosti pa sploh ne. Le če je obremenjeni človek hkrati še komu napoti v tekoči politični igri, se mu utegne zgoditi, da bo predčasno in na tihem končal politično kariero. Za manjše ribe, posebej če so pestili pripadnike drugih narodov in če ne silijo v politični vrh, je preteklost pokopana.

MOJCA DRČAR-MURKO

Čistke in reforme

Afganistanska vlada je izvedla obsežne spremembe v ministrstvih in provincah — Program reform v 30 točkah

Afganistanski revolucionarni svet in vlada sta se tri tedne po krvavem državnem udaru proti predsedniku Daudu, oziroma po »revoluciji 27. aprila«, kakor dogodke uradno označujejo v Kabulu, lotila predvsem administrativnih in političnih sprememb v državi. Predsednik in premier Nur Mohamed Taraki je takoj na začetku dal poudarek razširitvi in okrepitvi svoje narodne demokratske stranke, ki je v teh dneh povečala število članstva od 50.000 na 100.000 članov, s tem pa nova oblast pričakuje, da bo vladajoča stranka dobila večjo politično podporo med širokimi množicami, ki ji je pri graditvi temeljev novega sistema nujno potrebna.

Še pred tem se je revolucionarni svet pod Tarakijevim vodstvom odločil za korenite čistke v zunanjem ministrstvu (po nekaterih podatkih so odstavili 60 vodilnih uslužbencev), v ministrstvu za informacije, v diplomaciji, kjer so menda odpoklicali iz tujine veliko veleposlanikov, obsežne čistke pa so izvedli tudi v policiji in v obveščevalni službi, kjer so glavno besedo prevzeli mladi oficirji iz različnih rodov vojske. Podobno korenit poseg je doživela tudi lokalna administracija, saj so v Kabulu od 27 provincijskih guvernerjev zamenjali kar 20 provincijskih veljakov in imenovali nove. Vlada demokratične republike Afganistana se je že prve dni po udaru odločila, da bo nacionalizirala vse imetje nekdanje kraljevske dinastije, katere zadnji predstavnik je bil ubit Mohamed Daud, kar naj bi pomenilo, da je »monarhična in imperialistična tiranija« za vselej odstranjena.

Pred dnevi je predsednik Taraki po kabulskem radiu napovedal obsežen program političnih, gospodarskih in socialnih sprememb, hkrati s ponovnim zagotovilom, da bo Afganistan na mednarodnem prizorišču tudi v prihodnje razvijal politiko pozitivne nevtralnosti, ki izhaja iz načel neuvrščene politike. Med 30 točkami gospodarsko-političnega programa revolucionarnega sveta velja izluščiti naslednje:

● Uresničevanje zemljiške reforme z aktivnim sodelovanjem kmetov. Prav v tej točki je po mnenju opazovalcev bivši predsednik Daud zastal na pol poti, tako da večina kmetov brez zemlje, ki predstavljajo veliko večino od okrog 19 milijonov prebivalcev v petih letih Daudove revolucije ni dobila svojega kosa zemlje.

● Ukinjanje starih fevdalnih tradicij. Tukaj čaka revolucionarni svet še ogromno dela in veliko preizkušenj, saj so predvsem na podeželju polfevdalni in fevdalni odnosi globoko zakoreninjeni, z njimi pa tudi velik vpliv plemenskih in verskih poglavarjev.

● Krepitev državnega sektorja gospodarstva skupaj s podporo majhnim in srednjim privatnim podjetjem. Vlada v Kabulu je sklenila, da so poslej vsa pomembna naravna bogastva v državni lasti (nafta, plin, rude).

● Upravo je treba očistiti »protidemokratičnih, protirevolucionarnih in protiljudskih elementov.«

● Pripravljanje nove ustave, ki bo vsemu prebivalstvu jamčila »demokratične svoboščine«. Takoj po državnem udaru je nova oblast ukinila republikansko ustavo, ki jo je Daudova vlada sprejela februarja lani.

● Zagotoviti enakopravnost žensk.

● Razširitev obveznega in brezplačnega osnovnega šolanja na vse otroke in ukinitev omejitev za vpis na srednje šole in univerze. Ta ukrep je za Afganistan zelo pomemben, saj je v deželi samo deset odstotkov prebivalcev pismenih, šolalo pa se je le nekaj nad deset odstotkov otrok.

● Boj proti brezposelnosti (ocenjujejo, da ima redno zaposlitev le okrog milijon delavcev in uslužbencev, kar priča o visoki stopnji brezposelnosti), proti nepismenosti, birokraciji, črnoborzijanstvu (vlada je zaplenila vse zaloge blaga, ki so ga odvzeli črnoborzijancem in prekupčevalcem in ga razglasila za »ljudsko imetje«), hazardnim igram, uživanju alkoholnih pijač in mamilom.

● Krepitev oboroženih sil. vojska pa je tudi pomemben politični dejavnik (v revolucionarnem svetu je 30 civilistov in le pet oficirjev, v vladi pa 18 civilistov in trije oficirji, čeprav naj bi ravno mladi oficirji tvorili radikalno politično jedro, ki se zavzema za najbolj korenite družbene in politične spremembe v državi).

Med temi točkami je poudarjena tudi razširitev gospodarskih odnosov z vsemi »prijateljskimi državami«, ki jih bo Afganistan prosil za pomoč v obliki kreditov in posojil, vendar ta pomoč ne sme biti omejena z nobenimi političnimi pogoji, saj se nova oblast po Tarakijevih besedah ne bo zgledovala po nobenih tujih modelih. Afganistanski predsednik je on tej priložnosti dejal, da si bo vlada prizadevala za razvoj prijateljskih odnosov z vsemi sosedami, pri čemer je na prvo mesto postavil Sovjetsko zvezo, nato pa Indijo, Iran, Pakistan in Kitajsko.

Očitno je, da so predvsem v Iranu in v Pakistanu z dobršno mero nelagodja sprejeli aprilske spremembe v Kabulu, zadržanost Islamabada pa se je še povečala, ko je novi predsednik pred dnevi izjavil, da imata pa štunska in beludžistanska narodna skupnost neotujljivo pravico do samoodločbe. Taraki je sicer pristavil, da bodo to vprašanje poskušali rešiti po mirni poti in s pogovori s Pakistanom, vendar pa je s tem načel problem, na katerega so v Islamabadu zelo občutljivi, saj živi v Pakistanu večmilijonska pa štunska in beludžistanska manjšina, ki jih je od sonarodnjakov v Afganistanu ločila državna meja, kakršno so začrtali britanski kolonialisti.

AVGUST PUDGAR

DOPISUJTE V
PRIMORSKI DNEVNIK

BERITE REVIJO
DAN

Večja škoda v kmetijstvu

Škoda, ki so jo povzročili sneg, toča in zmrzal po Sloveniji, je izredno velika — Najhuje: Slovenske gorice, Bizeljsko, Bela krajina in okolica Krškega

LJUBLJANA, 15. maja — Čeprav zadnja ohladitev ni prinesla katastrofalne pozebe, je škoda, ki so jo povzročili sneg, dež in zmrzal v nekaterih predelih Slovenije izredno velika. Najbolj so bili prizadeti prebivalci v Slovenskih goricah, na Bizeljskem, Beli krajini in okolici Krškega, kjer je pozeba uničila okoli polovice letošnjega pridelka.

Sneg, ki je ponekod naletaval v soboto, ni povzročil večje škode, pa tudi ozračja ni bistveno ohladil. Današnje najnižje nočne temperature so se v glavnem zadržale nad ledliščem, tako da je po napovedih meteorologov možnost nadaljnjih pozeb za zdaj mimo. Novo poslabšanje, ki se bliža, pa naj bi bilo nekoliko toplejše od predhodnih.

Škoda v Slovenskih goricah, na Bizeljskem in v Beli krajini

Najhuje je mraz pustošil v noči od četrtka na petek, ko se je najprej hitro ohladilo in nato še zjasnilo. Po podatkih agrometeorološkega oddelka Meteorološkega zavoda SR Slovenije so najnižje temperature namerili v Slovenskih goricah, na Bizeljskem in v Beli krajini. V tej kritični noči so se izmerjene temperature na teh območjih gibale od 0 do —3 stopinje Celzija. Treba pa je dodati, da so bile temperature celo na istih območjih zelo različne, tako da obstaja možnost, da so ponekod zabeležili še precej nižje temperature od izmerjenih, kar potrjuje dokaj močna pozeba. Sicer pa je hladen zrak, ki je prodrl v naše kraje čez panonsko nižino, povzročil različne pozebe. Največ pozeb je bilo na izpostavljenih legah, medtem ko v kotlinah ni zmrzovalo, kar pa ni bilo pravilo. Najbolj mrzlo je bilo pri tleh do višine dveh metrov, kjer so bile velike temperaturne razlike. Zanimivo je, da je ponekod mraz gospodaril le na določeni nadmorski višini. Tako so imeli v Savinjski dolini pozebo na okoli 350 do 450 metrov nadmorske višine, v dolini in po vrhovih, kjer je ležal sneg, pa ne. Na Bizeljskem je mraz prizadel nižje ležeče predele, precej manj pa višje, medtem ko so visokoležeče vinogradniške lege ostale povsem nepoškodovane.

Iz doslej zbranih podatkov je razvidno, da so najhujšo pozebo zabeležili na območju Krškega, kjer je vinogradnikom ostalo le okoli 10 odstotkov pridelka. Večina vinogradov pa je povsem uničena. Na Agrokombinatu Krško so nam povedali, da je to že tretja pozeba v zadnjih petih letih in da je letošnja, ki je precej hujša od lanske, vzela pridelovalcem še zadnjo voljo do dela. Precej vinogradnikov bo na ta način ostalo brez dohodka, ker se kmetje zaradi visokih zavarovalnih premij še vedno radi izogibajo zavarovalnic. Skoraj povsem so pozebli tudi nasadi jabolk, hrušk in ribeza. Podobne posledice je pozeba pustila tudi v občini Sevnica.

V Slovenskih goricah je mraz pobral od 40 do 50 odstotkov predvidenega pridelka, v Halozah pa blizu 50 odstotkov. Kmetijski kombinat Ptuj: »Po doslej zbranih podatkih kaže, da bo škoda ogromna, tako v vinogradništvu, sadjarstvu, kot tudi v poljedelstvu. V vinogradništvu pričakujemo več kot polovični izpad pridelka, medtem ko je v sadjarstvu škoda precej večja. Jabolka in hruške so skoraj povsem pozeble, da o drugih sadnih vrstah, ki so še bolj občutljive za mraz, sploh ne govorimo. Slana je posmodila tudi vrtnine, žita, peso, jagode, ribez...«

Pol manj grozdja z Bizeljskega?

Podobno oceno o pozebi so dali tudi na Slovinovem tozdu Jeruzalem-Ormož, kjer so povedali, da je bila letošnja pozeba precej hujša od lanske. Lani so sicer sprva računali na večjo škodo, vendar se je trta kasneje obrastla in dala še kar zadovoljiv pridelek. Letos pa je pozeba prišla mesec dni in pol kasneje, zaradi česar bo imela povsem drugačne posledice, kot lani. Po prvih ocenah računajo na 40 do 50-odstotni izpad pridelka grozdja, medtem ko bo sadja letos zelo malo, kar velja tudi za pridelek jabolk in vrtnin. Pričakujejo pa tudi manjši pridelek ječmena in rži, ki sta bila v času pozebe v polnem cvetenju.

O pasovni pozebi poročajo iz Bizeljskega, kjer je zmrzal rastline v nižinah povsem uničila, na nekoliko višjih legah le polovično, medtem ko na vrhovih sploh niso imeli pozebe. Kljub temu pa letos računajo na okoli 40 odstotkov manjši pridelek grozdja. Podobno usodo kot vinska trta je doživelo tudi sadno drevje.

Mraz obiskal višje predele

Mraz ni prizanesel niti Beli krajini, kjer so se v kritični noči gibale temperature okoli —3 stopinje Celzija. V kmetijski zadrugi Metlika so povedali, da so najbolj prizadeti nasadi v nižinah in izpostavljenih legah. Letošnja pozeba na tem območju sicer ni tako huda kot lani, vendar računajo le na okoli 60 odstotkov normalnega pridelka. Precej bolj pa so prizadeti mlajši nasadi, kar se bo poznalo še v prihodnjih letih.

Večja pozeba je letos doletela tudi Pomurje, kjer je zmrzal načela celo koruzo, kar se je zadnjič zgodilo pred približno dvajsetimi leti. Na kmetijski zadrugi Panonka v Murski Soboti so povedali, da bodo morali kmetje ponovno sejati koruzo na okoli 4 tisoč hektarih zemlje. Večjo škodo je slana povzročila tudi pridelovalcem sadja, ječmena in rži. Oceno o pozebi so dopolnili na Pomurkini delovni organizaciji kmetijsko gospodarstvo Rakičan, kjer se še niso odločili, kaj bodo posejali namesto pozebe koruze. Obstaja namreč bojazen, da koruza, če bi jo ponovno sejali, ne bi dozorela. V vinogradih pa na tem območju pričakujejo pri zgodnejših sortah za polovico manjši pridelek.

Več sreče so imeli na mariborskem območju, kjer tokrat ni prišlo do večje pozebe. Na Agrokombinatu Maribor so povedali, da so nekoliko pomrznili le nižjeležeči nasadi v Slovenskih goricah, medtem ko sodobni, 55 hektarov velik nasad v Pekrah in drugi nasadi v okolici Maribora za zdaj niso prizadeti. Tudi v vinogradih mraz ni povzročil večje škode.

V Savinjski dolini v ravninskih predelih ni bilo pozebe, zato pa je bila toliko hujša na njenih obronkih. Podobno je bilo tudi v okolici Trebnjega in še nekaterih krajih Dolenjske, kjer je mraz obiskal le višje predele.

Na drugih območjih Slovenije pa mraz ni povzročil večje škode. Na območju Nove Gorice so nekoliko pozeble zgodnje hruške in vrtnine, na Notranjskem zgodnje sadje ter vrtnine in podobno, vendar do hujših pozeb večjega obsega ni prišlo.

RAJKO OCEPEK

Zbrali naj bi kraške slike

Konec posvetovanja o fotodokumentaciji Krasa — Važen pripomoček

POSTOJNA, 15. maja — S strokovnim izletom v enega najlepših, vendar pa turistom nedostopnih delov Postojnske jame — 800 metrov dolgi slikoviti rov, katerega je v letu 1832 odkril inž. Alojz Schaffenrath, se je v Postojni končalo tridnevno mednarodno posvetovanje o fotodokumentaciji Krasa in kraških jam.

Prvi dan posvetovanja, ki je bilo posvečeno tudi 160-letnici odprtja Postojnske jame, si je okoli 80 jamoslovcev in priznanih fotografov jam iz Jugoslavije in Švice ogledalo 12 barvnih filmov o površinskem in podzemeljskem razvoju Krasa, včeraj pa so udeleženci v 19 poročilih osvetlili vprašanje razvoja fotografije in jamskega fotografiranja v Jugoslaviji.

Fotografsko gradivo je ne le pomembno za izdajanje raznih jamskih vodnikov, marveč tudi zelo pomembno dokazno gradivo pri znanstvenih raziskavah Krasa sploh. Žal pa je to bogato in dragoceno gradivo raztreseno po raznih turističnih in gospodarskih organizacijah, zavodih in inštitutih ter pri posameznikih. Zato so udeleženci posvetovanja sklenili, naj bi posamezne republiške jamske organizacije zbrale fotografije Krasa na enem samem mestu ali pa vsaj ugotovile, kje vse je to številno in zanimivo gradivo.

Na posvetovanju v Postojni je sin pokojnega raziskovalca Krasa inž. Alojza Hrovata poklonil bogato zbirko 2000 diapozitivov o Krasu, inštitutu za raziskovanje Krasa v Postojni. V dnevih posvetovanja so pripravili tudi razstavo 30 barvnih fotografij o življenju kapnikov ter razstavo najstarejših fotografij slovenskega in hrvaškega Krasa, med katerimi sega prva v leto 1887.

MARJANA TRILER

Fizika v šoli in kot poklic

Na republiškem tekmovanju gimnazijcev tudi praktične naloge

CELJE, 15. maja — Celjska gimnazija je bila v soboto gostiteljica republiškega tekmovanja fizikov, ki se ga je udeležilo kakih 120 dijakov z 18 gimnazij (toliko so jih izbrali na predtekmovanju), priredilo pa ga je društvo matematikov, fizikov in astronomov Slovenije. Letos so prvikrat pripravili pogovor na temo Od fizike kot šolskega predmeta do fizike kot poklica.

To je bil tudi povod, da smo se z nekaj vprašanji obrnili na univerzitetnega profesorja dr. Antona Moljka. Po njegovem mnenju takšna tekmovanja spodbujajo usmerjanje dijakov v poklic, ki pri nas ni preveč množičen, saj je doslej diplomiralo kakih 300 inženirjev fizike, vsaj še toliko bi jih za industrijo pomenilo veliko pridobitev, manjka pa tudi kakih sto profesorjev fizike. Ta učni predmet je še vedno le šolski, posreduje v glavnem del splošnega naravoslovnega znanja, ne obravnava pa znanja in spretnosti, ki so pomembne za poklicno delo fizika, kar pomeni zaviranje razvoja mladih ljudi in velja tudi za nekatere druge predmete. V današnji šoli bi morali razmišljati, česa ne bi obravnavali, ne pa kaj bi, ker je to slednje običajno balast.

DRAGO HRIBAR

● Prve nagrade so prejeli Ljubljančan Tone Verbovšek ter Mariborčana Kazimir Gomilšek in Mihael Florjančič; podelili so še pet drugih in enajst tretjih nagrad ter 14 pohval. Osem tekmovalcev bo sodelovalo na zveznem tekmovanju iz fizike, ki bo od 26. do 28. maja v Labinu.

Nihče si ni pisal

Obletnica 1. konference KPS — Pred 40 leti je bil med 21 delegati tudi predsednik Tito — V skriti zidanici

GRAJSKA VAS, 16. maja — Gozdnata pobočja nad Grajsko vasjo bo v soboto oživilo več tisoč obiskovalcev iz Savinjske doline in vse Slovenije, ki se bodo zgrnili okrog Šmiglove zidanice, da bi proslavili 40-letnico, kar je bila tu 1. konferenca KPS. Nekdaj skrita in neugledna zidanica, ki je imela majhno črno vežo in sobo z mizo, nekaj stoli in iz desk narejenimi klopmi in ki bo zdaj spomeniško varstveno urejena, se bo tako uvrstila med pomembne pomnike naše politične in nacionalne preteklosti.

Prva konferenca KPS je bila v noči od 16. na 17. april 1938, potem ko so preboldski partijski organizaciji Manufaktura zaupali nalogo, da poišče zanjo primeren prostor. Slavko Šlander je o tem obvestil Franca Hribarja, ta pa je, kot piše v svojih spominih, predlagal prav Šmiglovo zidanico. Delegati so prihajali ponoči, v glavnem preko štirih javk. Bilo jih je 21, med njimi Edvard Kardelj, Boris Kraigher, Franc Leskošek, Slavko Šlander, Miloš Zidanšek in drugi, kot gost se je konference udeležil tedanji generalni sekretar KPJ Josip Broz Tito.

Kot povzemamo iz pogovora z Emilom Lajhom, kustosom celjskega muzeja revolucije, ki so mu zaupali nalogo, da pripravi stalno razstavo dokumentov, slikovnega in drugega gradiva, so zdaj v glavnem razjasnjene vse okoliščine, nejasnosti, kolikor jih je bilo. Bile so posledice izredne konspiracije, saj si na konferenci nihče ni smel ničesar zapisovati in tudi lastnik zidanice je šele po vojni izvedel, kaj se je tedaj godilo v njej. Konferenca, ki je bila po ustanovnem kongresu na Čebinah, ni bila samo njegovo nadaljevanje v smislu uresničevanja sprejetih dokumentov, ampak jo je spodbudila predvsem priključitev Avstrije k nemškemu rajhu (Slovenija je tako postala njegov mejaš) in osvajalsko fašistično nevarnost. Na dnevnem redu sta bili dve točki: politična situacija v svetu in doma ter organizacijske naloge KPS. Uvodno besedo je imel Edvard Kardelj, za njim pa je Josip Broz v večurnem govoru, (spomini udeleženca Andreja Stegnarja) orisal kapitalistične sile v svetu in govoril o pripravah na drugo svetovno vojno. Govoril je o preteči nevarnosti nemškega, italijanskega in japonskega fašizma in podal gospodarski pregled kapitalističnega sistema v svetu ki vodi v novo vojno. Posebej je poudaril napadalnost nemškega fašizma, saj se Hitler ne bo zadovoljil samo z zasedbo Avstrije, marveč bo nadaljeval svoj osvajalski pohod po Evropi, torej tudi v Jugoslavijo. Tito je odločno govoril o nalogah partije, o tem, da morajo komunisti vselej in povsod razkrinkati nemško propagando, ljudem prikazati in pojasniti nevarnost, ki preti vsem jugoslovanskim narodom. Politično in organizacijsko je treba usposobiti vse člane partije, da bodo v danem trenutku sposobni uresničiti revolucionarno in zgodovinsko nalogo, ki jo imajo kot obvezo pred delavskim razredom.

EMIL LAJH — Kustos celjskega muzeja revolucije

Sledila je tehtna razprava, v kateri so osvetlili razmere na Slovenskem in ugotovili, da so po ustanovnem kongresu v partijski organiziranosti naredili velik korak naprej, da se je članstvo KPS početverilo in da ima vodstvo dobre stike z vsemi krajevnimi organizacijami.

Po končani konferenci se je Tito zahvalil Slavku Šlandru in preboldski organizaciji za nemoteno delo in delegati so se razšli z novimi nalogami. Zbrani dokumenti po besedah Emila Lajha govorijo o tem, da je imela konferenca velik odmev v akcijah, ki so sledile, zlasti tistih za združitev vseh demokratičnih sil. Poleg legalnih listov (Slovenski poročevalec — drugo število so prepovedali, Obzornik delavske politike — izšla je le ena številka), ki so konferenci posvetili posebno pozornost in opozarjali na Hitlerjevo propagando med Slovenci, so izšle protifašistične brošure (Hitlerjevci v Sloveniji), letaki, razglednice itd., kar vse je imelo namen, onemogočiti propagando, ki so jo širili kulturbundovci.

Maja 1938 se je glavni odbor Združenih kmečkih fantov in deklet v Celju izrekel za združitev vseh narodnih sil in pozval vse slovenske organizacije k sodelovanju v narodnostnem delu — odzvale so se številne organizacije in društva, KPS pa je 1939 začela s pripravami na novo obliko ljudsko frontnega povezovanja in sicer v zvezi delovnega ljudstva Slovenije. Začela so se vse bolj množična mezdna gibanja in stavke, kar je dejansko utrjevalo tudi narodnoobrambno gibanje in protifašistično miselnost kot podlago, da so se Slovenci tako množično vključili v NOB.

DRAGO HRIBAR

Barve so obledele

Malokdo ve, da vitez na bregu Ljubljanice ni več iz kamna, marveč iz plastike — Zamotano delo restavraterjev

LJUBLJANA, maja — V desetletjih po »koncu stoletja« so začeli arhitekti pročelja novih stavb v Ljubljani »oblačiti« z dekorativnimi kipi. Mnogokatera stavba od secesije dalje je tako mestu postala pravi okras. Danes, ko se že približujemo drugemu »koncu stoletja«, je teh okrasov vse manj. Peščenec kipov se je vztrajno začel spreminjati v pesek, barve fresk so pobledele. Ko ta pročelja obnavljajo, se največkrat zatečejo k preprostejši rešitvi, kipe odstranijo, freske pa enostavno prepleskajo.

»V svetu so že pred kakim desetletjem začeli take ogrožene plastike zamenjavati z odlitki,« pravi restavrator in kipar Momo Vuković iz restavratorskega ateljeja republiškega zavoda za spomeniško varstvo. Kipi, večidel dela anonimnih mojstrov in delavnic, ki so zalagale mesta nekdanjega cesarstva, so iz peščenjaka, kot tisti na primer, ki so krasili stopnišča Narodnega muzeja. Ta kamen pa živi le kakih sto let, pa tudi manj. Njegova življenjska doba je odvisna tako od vremenskih pogojev kot tudi od stopnje onesnaženosti zraka in prometa. Poglejte samo Robbov vodnjak, ki je iz kararskega marmorja: plastika je ogrožena.

Replika kipa v marmorju — takšna, kot jo pripravljajo za Robbov vodnjak — je izredno draga; dekorativne plastike anonimnih mojstrov kakršne so bile na primer še pred vojno na stopnišču Narodnega muzeja v Ljubljani seveda ne zaslužijo takšnega postopka.

V kleti Narodnega muzeja prav te dni odlivajo močno poškodovane kipe, ki so krasili njegovo stopnišče. Izdela ni so bili v neki dunajski delavnici v prejšnjem stoletju. Kipi so v tako slabem stanju, da jih sploh ne bi bilo več mogoče postaviti na nekdanje mesto, pa četudi bi jim restavrirali. Momo Vuković jih je sedaj s svojimi sodelavci zasilno konserviral ter odlil v poliestrsko smolo, ki pa se barvno ne razlikuje od originala.

Na ta način so v Ljubljani »ozdravili« že nekaj plastik, med njimi znano glavo viteza na bregu Ljubljanice. Le malokdo ve, da kip ni iz kamna, ampak da je iz plastike.

»Na UNESCO v Parizu so raziskave pokazale, da se taka plastika »vede normalno« vsaj dvajset let, nato pa jo je treba nadomestiti z novim odlitkom,« pravi Momo Vuković. Ta metoda »reševanja« arhitektonsih spomenikov, se pravi hiš, ki ne morejo polno živeti brez dekorativnih plastik, saj pomenijo šele skupaj z arhitekturo celoto, je sedaj v rabi zlasti v Zvezni republiki Nemčiji, pa tudi pri nas so že prvi poskusi uspeli, na primer v Beogradu, kjer so iz tega materiala nadomestili celo vodnjak.«

Kipi, ki jih sedaj odlivajo za stopnišče Narodnega muzeja so alegorijske upodobitve znanosti, umetne obrti zgodovine in dela. Ko bodo postavljeni na svoje mesto, bo to v bistvu odločilni poskus: če bodo ugajali in restavrator je prepričan, da bodo, saj se njihova površina optično v ničemer ne bo razlikovala od površine originala, se bo brzčas prižgala zelena luč še za druge, tudi že propadajoče kipe. Seveda pa nekateri strokovnjaki iz restavratorskih vrst danes še nasprotujejo taki metodi reševanja spomenikov. Bojijo se da se bodo kipi kmalu začeli svetiti in izdajati svoje plastično poreklo.

»Ta strah je odveč,« pravi restavrator. »Da pa bi kipi delovali čimbolj pristno, smo tudi v odlitku pustili vse manjše poškodbe. Poudariti je tudi treba, da je plastični material, ki ga uporabljamo za odlivanje, izredno odporen do temperaturnih razlik.«

Slovenski restavratorji sicer ugotavljajo, da po Ljubljani in po Sloveniji nasploh ne propadajo samo kipi iz začetka stoletja, ampak močno hitro tudi številni kipi in spominska obeležja narodno osvobodilnega boja. Prav zato so v restavratorskem oddelku zavoda za spomeniško varstvo začeli v sodelovanju z meteorologi in zavodom za raziskavo materiala proučevati vzroke za tako hitro propadanje spomenikov. Odločili so se, da bodo spremljali stanje spomenikov v Crnomlju, Ljubljani, Poljanah in Kopru. Rezultati te raziskave bodo iztočnica za obnavljanje spomenikov po Sloveniji, obenem pa tudi veliko opozorilo vsem, ki bi radi postavili kipe čez noč, ne da bi pri tem mislili na njihov negotov jutri.

PETER BREŠČAK

OBNOVLJENE PLASTIKE. Foto: P. B.

Atomski vozni red

Kljub temu, da je bila energetska politika Jugoslavije določena že pred več kot tremi leti in čeprav so jo vsi sprejeli, pri njenem uersničevanju nastajajo težave. Tako še do danes nismo sprejeli srednjeročnega razvojnega programa industrije nafte in plina. Zato pri obravnavanju obdobja 1976—1980 ne moremo kar tako preiti na drugo področje, čeprav imajo klasični viri energije — premog, voda, tekoča goriva in naravni plin — velik pomen. Očitno je namreč, da se na prehodu iz 20. v 21. stoletje ne bomo mogli opirati le na eno vrsto energije, temveč bo treba težiti h kombinaciji domačih rezerv in uvoznih surovin. Kljub dejstvu, da do leta 2000 ne bomo porabili niti četrtine sedanjih rezerv premoga, je jasno, da se moramo nujno opreti na jedrsko energetiko.

V razvitih državah delajo načrte za čas do leta 2010, pa tudi do leta 2050, zato je razumljivo, da moramo tudi pri nas oblikovati enotno energetsko politiko za krajše in daljše obdobje. Kot kaže, lahko tisto, kar smo zamudili v bližnji in daljni prihodnosti, še nadomestimo, če se bomo držali »novega voznega reda«, saj to nedvomno zagotavlja, da se bomo izognili pomanjkanju energije. Zato moramo pri bližnjem ocenjevanju uresničevanja sedanjega srednjeročnega načrta posvetiti večjo pozornost tudi tej pomembni panogi. Razprave o tem so bile sicer zelo različne, hkrati pa dobrodošle, ker vemo, da jih bomo v doglednem času lahko vključili v natančnejše programske odločitve. V nasprotnem primeru bi namreč sčasoma lahko ponovno nastale različne želje, potrebe in možnosti.

B. J.

Za znane tlorise

Mariborski sejem je pokazal, da bi sodelovanje gradbincev in izdelovalcev pohištva lahko dalo marsikaj novega

MARIBOR, 15. maja — Na mariborskem sejmu so v nedeljo zvečer zaprli drugi sejem »Naš dom — od zamisli do izvedbe«, sejem, ki je vzbudil dokajšnje zanimanje, saj si ga je ogledalo nekaj čez 20 tisoč obiskovalcev.

Sejem je združil pod streho okoli 80 razstavljalcev, ki so prikazali vse od načrtov za soseske pa do opreme stanovanj in ne nazadnje za graditev hiše. Tako so Konstruktor, Gradis in Stavbar prikazali opremo v bodočih stanovanjih: stanovalci so se tako lahko že danes odločali, kako bodo pozneje opremili svoje stanovanje.

Dejstvo je, da je tovrstnih sejmov vedno več, kajti stanovanjska kultura se je v zadnjih letih dokaj dvignila, pa tudi pohištvena industrija vedno bolj sledi sodobnim zahtevam. Seveda je sejem pokazal, da je na tem področju mogoče še marsikaj narediti. Še vedno je preveč velikega in težkega pohištva pa čeprav so stanovanja v novih soseskah majhna. Se vedno je premalo sodelovanja med arhitekti in izdelovalci pohištva in druge opreme. Tako ni na voljo dovolj svetil, pa drugih manjših predmetov kot so police, za vese, talne in druge obloge. Naša industrija ima tu še velike možnosti za razvoj.

Prav tako je sejem pokazal, da je še vedno premajhna izbira gradbenih elementov. Znano je, da je imel sejem »Naš dom« lani dokajšen odmev in da so graditelji precej iskali razstavljene predmete, torej iste, ki jih ima trgovina na voljo in s katerimi so se spoznali. Tudi tu ima sejem še velike možnosti.

Nadalje so pokazali, da se slovenska industrija ne dviga v kvaliteti več tako hitro kot se je dosedaj ali pa, da se industrija v drugih republikah hitreje razvija. Nekateri razstavljalci, posebno pohištva in delno tudi gradbene opreme, so s svojimi izdelki vzbujali izredno zanimanje.

JOŽE JERMAN

Atomi tudi v Makedoniji

Že leta 1980 naj bi začela obratovati makedonska jedrska elektrarna — Razvoj republike se bo še naprej opiral na sredstva sklada federacije

LJUBLJANA, 16. maja — Kako ocenjujejo lastni razvoj domačini, je verjetno marsikdaj bolj zanimivo kot pa razgrinjanje bolj ali manj bežno zbranih vtisov nekoga, ki si pride občasno ogledat neko republiko. Če pa so take ocene izrečene še na partijskem kongresu, imajo poleg zanimivosti še družbeno težo, saj služijo vsaj kot ogrodje nadaljnjega ravnanja. Koš takšnih zanimivih mnenj o sedanjem in prihodnjem razvoju SR Makedonije smo lahko slišali tudi na 7. kongresu ZKM. Tičejo se zlasti reprodukcijske sposobnosti republike, razvoja elektrogospodarstva in graditve jedrske elektrarne, njihove železarne, zaposlovanja ipd.

Na kongresu so jim je zdelo pomembno, korenito spremeniti razmerja pri delitvi družbenega proizvoda. To so poudarili že v uvodnem referatu. Učinkoviti ukrepi na tem področju naj bi obdržali vse vrste porabe v mejah razpoložljivega dohodka. Prav tako se jim zdi nujno sprejeti ukrepe za zmanjševanje davčnih in drugih obremenitev gospodarstva, različnih vrst prispevkov, taks, premij, članarin in obremenitev na temelju dogovorjenih obveznosti iz posojilnih razmerij.

Kaže, da so ob tem razumeli predvsem lajšanje bremen republiškega gospodarstva. Bili pa so prepričani, da je treba ohraniti dosedanje denarne vire, ki pritekajo iz drugih republik in hkrati z makedonskimi akumulacijskimi viri prispevajo k hitrejšemu razvoju in delovanju družbenih dejavnosti v obsegu, ki si ga ta republika zaenkrat sama še ne bi mogla privoščiti.

Gre za nadaljnje vzdrževanje sklada federacije za hitrejši razvoj manj razvitih republik in Kosova, za dodatni denar iz zveznega proračuna za razvoj družbenih dejavnosti kakor tudi za ukrepe gospodarske politike, s katerimi naj bi spodbujali hitrejši razvoj teh območij. V zadnjih dveh letih so namreč plačevalci tega denarja večkrat opozarjali, da način pobiranja in razdeljevanja ni v skladu z razglašeno pravico delavca, da odloča o svojem dohodku še zlasti, ker gre za precejšnje zneske, ki močno obremenjujejo plačevalce.

Dodatni viri naj še ostanejo

Po drugi strani pa seveda ta in drugi viri v veliki meri prispevajo k naglemu razvoju republike. O hitrosti govori podatek s kongresa, da so v štirih medkongresnih letih povečali število zaposlenih za več kot petino in da so naložbe povečali realno za 33 odstotkov, od tega v industriji kar za 88 odstotkov, to pa praktično pomeni, da so v tem času zmogljivosti te pomembne dejavnosti skoraj podvojili.

Pri plačevanju takšnega razvoja ima pomembno vlogo zvezni sklad za hitrejši razvoj. Za primerjavo povejmo, da so znašala lanska vplačila za makedonske naložbe v osnovna sredstva 9,9 milijarde dinarjev, lanska posojila iz zveznega sklada za hitrejši razvoj Makedonije pa so znašala 2,44 milijarde dinarjev. To pomeni, da je lani ta sklad omogočil več kot četrtino makedonskih naložb.

Zato je razumljivo, da so se na kongresu zavzemali za nadaljevanje teh posojil, še zlasti, ker je delež domačega neposrednega gospodarstva pri njegovih naložbah pičel. Tako je Dragan Zaharievski v kongresni razpravi ugotovil, da je delež domačih tozd pri naložbah v zadnjih dveh letih znašal le 15,2 odstotka, in dejal, da je to znatno pod srednjeročnim načrtom in na dnu republiške lestvice. Ob tem je poudaril, »da je gotovo, da se bo tudi v prihodnjem obdobju razvoj pomembno opiral na dopolnilni denar sklada federacije. Glavni pogoj za živahnejši razvoj pa bo krepitev vloge združenega dela v razširjeni reprodukciji, tako da bo postala pomembnejša ali celo prevladujoča.«

Sicer pa tudi v sami republiki tekmujejo, kdo bi iz sklada potegnil več. Ob tem se je Dragan Mihajlovski zavzemal, da bi dali makedonskemu gostinstvu večje ugodnosti. Med njimi naj bi bile nižje obresti za posojila in daljši rok vračanja teh posojil. Delež denarja iz makedonskega deleža zveznega sklada za hitrejši razvoj, ki ga dajejo za turizem, bi se moral po njegovem od zdajšnjih 35 odstotkov dvigniti na 60 odstotkov.

Nizko izrabljene zmogljivosti

Razčlenjevali so tudi vzroke, zakaj se znižuje reprodukcijska sposobnost. Mnogi so jih videli v cenah. Nad prenizkimi cenami svojih tekstilnih izdelkov se je pritoževal delegat iz Štipa. Ni mogel razumeti, zakaj imajo tekstilne industrije po eni strani za tako pomembno, po drugi pa jo tako obremenjujejo, ob tem, da ima najnižje osebne dohodke. Navedel je svoj primer, da so se jim lani davščine povečale za 42 odstotkov. Nad cenami se je pritoževal tudi predstavnik kemijske industrije, o kateri so hkrati ugotovili, da se je po vojni povečala za več kot tisočkrat. Uroš Andreevski je navedel primer »neke železarne v Jugoslaviji« in s tem mislil očitno na skopsko, ki so se ji lani povečale carine, ne pa tudi cene. Dejal je, da je zato ta tovarna v prvih devetih mesecih lani namesto 1,54 milijarde dobička pridelala okrog 1,50 milijarde dinarjev izgube, itd.

Med vzroki za nižjo reprodukcijsko sposobnost gospodarstva je Blagoj Ajtarski naštel nesorazmerno povečanje zakonskih in pogodbenih obveznosti v gospodarstvu v zadnjih treh letih. »Zakonske obveznosti rastejo nenadzorovano,« je dejal, »ker izkoriščajo samoupravne institucije skupščin samoupravnih interesnih skupnosti, ne da bi povezovali družbeno korist združenega dela in družbene nadstavbe, nastajajo izrazita nesorazmerja. Znova povečujemo upravni aparat, kakor v administrativnem obdobju ga vključujemo kot neproduktivno delo od občine do republike. Zato bi kazalo zaposlovanje urediti z zakoni in ne zgolj s priporočili.«

Delegat iz skopske železarne je, potem ko je naštel uspehe zadnjih let, priznaval, da je tako v njihovi in v drugih delovnih organizacijah, kjer imajo nezadovoljive gospodarske rezultate, nizko akumulativnost in reprodukcijsko sposobnost, za to pravi veliko več vzrokov. Med težavami, ki tarejo železarno, je naštel nezadostno storilnost in gospodarnost, še vedno nezadostno izkoriščenost zmogljivosti, ne vselej zadovoljivo kakovost izdelkov, sorazmerno skromno izbiro, slabo obračanje obratnega denarja zaradi visokih zalog, velikega obsega nedokončanih izdelkov, prezadolženosti, itd.

Ob tem je zanimivo njegovo priznanje, ki ga je navedel med vzroki za težave železarne, namreč, da za njeno postavitev ni bilo ustreznih pogojev. Železarna ima drago energijo, je dejal, zelo intenzivno tehnologijo, tare jo neuskladenost med zmogljivostmi plavžev in valjarne. Menil je, da so bili za postavitev železarne kljub temu odločili, »ker se tedaj v naši praksi še ni uveljavila samouprava in družbene usklajevalne metode, ki bi preprečevale razmetavanje denarja. Ker zdaj uvažajo veliko dragega jekla in je železarna bolje izkoriščena, vidi izhod za trajno odstranitev žarišč slabih denarnih rezultatov železarne v zgraditvi manjkajočih zmogljivosti.

Znane so tudi makedonske težave s pomanjkanjem elektrike in drugih vrst goriv. Lazar Pop Lazarov je razčlenil makedonske potrebe po elektriki v prihodnjih letih. Ugotovil je, da Makedonija nima bogatih energetskih virov, zato mora »v določenem času nehati postavljati tovarne, ki zahtevajo velike količine elektrike. Že sedanja sestava takšnih porabnikov je neugodna« Treba se je lotiti varčevanja z energijo. Skopje mora premisliti o napeljavi enotnega toplovoda, saj je za kaj takšnega najbolj zrelo mesto, takoj za Beogradom in Zagrebom. Skliceval se je na uvodni referat Čemerskega, namreč, da »mora naš nadaljnji razvoj stremeti k razvijanju intenzivnih in akumulativnejših gospodarskih dejavnosti oziroma razvijati izdelavo končnih izdelkov« ter poudaril, da je to s stališča energetike povsem pravilno. Lazarov je navedel potrebe po elektriki, ki da bodo leta 1988 znašale 11 milijard kilovatnih ur in, ki bodo geometrično naraščale ter se bodo v naslednjih 12 letih povečale na 24,5 milijarde in leta 2010 znašale 42 milijard kilovatnih ur. Ob takšni rasti porabe vodni in premogovni viri, ki jih zdaj poznajo, ne bodo dovolj. Zato mora Makedonija že v naslednjem srednjeročnem obdobju celoviteje urediti energetsko plat. Ob tem je dejal: »Zato v Makedoniji želimo zgraditi jedrsko elektrarno (kar tudi moramo), ki naj bi stekla leta 1980.« Ker traja v razvitih državah gradnja takšne elektrarne 10 do 12 let, z njo že zamujamo.

Cene in nizke stanarine

V občinah, ki so v Makedoniji z republiškimi predpisi razglašene za manj razvite, živi 30,4 odstotka prebivalstva in dosegajo 18,3 odstotka republiškega družbenega proizvoda. Od leta 1971 do letos so jim dali iz republiškega sklada 277 posojil v vrednosti 5,76 milijarde dinarjev. Tolikšno število posojil so dali, ker so odobrili vse tiste pobude, ki so jih ocenili kot gospodarne in opravičene. S tem so v 14 občinah dosegli, da je njihov delež v makedonskem družbenem proizvodu nehal upadati. Opažajo pa, je dejal Mitko Peevski, da so naložbene pobude iz teh občin še zmeraj dokaj slabotne, ker ni ustreznih ljudi, ki bi se jih lotevali, ipd.

Tudi v Makedoniji bi morala biti zidava stanovanj večja. Vendar stanarine ne dopuščajo niti obnove. Primer Gevgelije je povedala članica centralnega komiteja ZKM Ruža Govočakova. Pravi, da so sistem stanovanjskih cen uvedli že s stanovanjsko reformo leta 1965.

ILJA POPIT

KOLESARSTVO

«GIRO D'ITALIA»

Včerajšnja dvanajsta etapa brez pomembnejših sprememb

Etapo je osvojil Bellini, na skupni lestvici pa ni bilo bistvenih premikov

MONTE TREBBIO (Forli) — Včerajšnja zelo pričakovana dvanajsta etapa ni prinesla nobenih bistvenih sprememb. Zmagal je 33-letni Giancarlo Bellini, medtem ko so najboljši dospeli z zelo majhnim medsebojnim zaostankom na cilj. Belgijec Johan De Muynck je tako obdržal skupno vodstvo in verjetno bo treba za spremembe na skupni lestvici počakati na alpske etape.

204 km dolga vožnja od Poggibonsija do Monte Trebbia je bila zelo naporna in razgibana. Predvsem De Muynck in Moser sta se morala pošteno potruditi, da ne bi pridobila večjih zaostankov. Tudi «stari» Gimondi (za katerega so predvčerajšnjim poročali, da je odstopil) se je dobro branil in na koncu osvojil solidno peto mesto. Moramo poudariti, da je malo pred ciljem ušel Crepaldi in si pridobil lepo prednost, a ga je sto metrov pred koncem zajela slabost, tako da se je komaj privlekel skozi cilj. V tem času so ga drugi kolesarji prehiteli in nesrečni Crepaldi je obtičal na četrtem mestu.

Danes bo na sporedu 183 km dolga trinajsta etapa Modigliana - Padova.

LESTVICA 12. ETAPE:

1. Bellini, ki je prevozil 204 km dolgo progo Poggibonsi - Monte Trebbio v 6.22'13" s poprečno hitrostjo 32,119 km na uro
2. Bortolotto 8"
3. Chinetti 10"
4. Crepaldi 22"
5. Gimondi 35"
6. Fabbri 41"
7. Pevenage (Bel.) 1'07"
8. Saronni 1'09"
9. Panizza 1'12"
10. De Muynck (Bel.)
11. Baronchelli
12. Battaglin
13. Vandi 6.23'30"
14. Moser
15. Torres (Šp.) 6 23'36"
16. Sutter (Švi.)
17. De Witte (Bel.) 6.23'38"
18. Visentini 6.23'41"
19. Wolfer (Švi.) 6.23'44"

Včeraj je odstopil Belgijec De Vlaeminck.

SKUPNA LESTVICA:

1. De Muynck (Bel.) 63.51'02"
2. Panizza 34"
4. Baronchelli 1'30"
5. Moser 2'07"
6. Saronni 2'13"
7. De Witte (Bel.) 2'54"
8. Visentini 3'04"
9. Johansson (Šve.) 3'52"
10. Vandi 3'53"
11. Sutter (Švi.)
12. Torres (Šp.)
13. Bortolotto
14. Bellini
15. Chinetti
16. Gimondi
17. Fuchs (Švi.)
18. Bertoglio
19. Loro
20. Lualdi

ODBOJKA

3. ŽENSKA DIVIZIJA

Prehud poraz Bora

Bor — OMA 0:3
(2:15, 10:15, 6:15)

BOR: Montanari, Cergol, I. in S. Župančič, Maver, E. in L. Tomšič, Načinovi, Vigini, Kalc in Baša.

OMA: Pasqua, Antonini, Sardi, Bille, Denon, Clau, Fulin, Simon, Vatta in Beccardi.

Včeraj je ekipa Bora v zadnji tekmi prvenstva 3. ženske divizije doživela poraz s šesterko OMA in tako izgubila vse možnosti za napredovanje v višjo ligo. Kljub temu pa so naša dekleta, posebno v prvem in drugem setu popolnoma zadovoljile in bi z igro zaslužile nekaj več od čistega poraza z 0 proti 3.

Prvi set, kjub temu, da se je končal z 2:15 v korist nasprotnic, je bil dokaj uravnovešen. Borovke so se borile za vsako žogo, igrale mirno in tudi uspešno.

V drugem setu sta igrali ekipi prijetno odbojko, obe sta si bili enakovredni, igralke tržaške ekipe OMA pa so bile le izkušenejše in so v ključnih trenutkih obdržale mirne živce ter osvojile set.

Zadnji niz je potekal dokaj enosmerno v korist OMA, saj niso imele naše odbojkarice moči in mogoče niti volje, da bi spremenile izid v svojo korist ter je bil ta le gola formalnost.

Kljub temu porazu v zadnjem srečanju pa so vsekakor borovke zadovoljile in prikazale napredek v igri, kar nam daje dobre upe za nadaljnje nastope.

SAMO

NAMIZNI TENIS

DANES ZJUTRAJ, POPOLDNE IN ZVEČER

Drugokategorniki protagonisti državnega prvenstva v Trstu

Slovensko zastopstvo bo predstavljalo šest igralk in dva igralca - Zvečer prvi nastopi tudi v absolutni kategoriji

Danes zjutraj ob 9. uri se bo v tržaški športni palači dvignil zastor nad 31. državnim namiznoteniškim prvenstvom, ki ga organizira deželna namiznoteniška zveza F-JK. Kot smo že podrobno poročali v preteklih dneh, se bo za zelenimi mizami, ki jih je organizator stlačil na parket športne palače, zvrstilo preko 200 najboljših igralk in igralcev iz cele Italije.

Današnji tekmovalni dan je v celoti posvečen srečanjem v drugi jakostni kategoriji, ki se bodo zavlekla polnih 15 ur, od 9. do 24. ure. Ljubitelji namiznega tenisa bodo tako povsem prišli na svoj račun. V večernih urah bodo podelili prvih pet naslovov v drugi kategoriji, in sicer v tekmovanju posameznikov, posameznic, moških, ženskih in mešanih dvojic. Nastopilo bo skupno 8 slovenskih igralk (Dragica Blažina, Neva Rebula, Silvana Vesnaver, Anica Žigon, Anica Rebula in Nevenka Škrlj od ŠK Kras) oziroma igralcev (Boris Košuta od CMM in Valter Pertot od Italcantierija).

Vsaka napoved v tekmovanju drugokategornic je tvegana in izredno težavna. Med seboj se bo pomerilo kar 36 igralk, med katerimi je 28 drugokategornic in 8 prvouvrščenih na državnem prvenstvu tretje kategorije. Krasove zastopnice se bodo morale pošteno potruditi, če se bodo hotele prebiti v sam vrh te konkurence. Blažinova in Rebulova sta ravno v tem obdobju dosegli sijajno formo, kar dopušča precej upanj na dobro igro in temu primerne uspehe. Vendar pa bosta morali pokazati vse svoje znanje in se brez bojazni boriti za sleherno točko, ker imata precej nugoden razpored tekem in bi morali opraviti pravi podvig, če se hočeta uvrstiti v ozek krog najboljših. Blažinova se bo na poti do polfinala morala spoprijeti z De Fazio in Mannicci, Rebulova pa bo že v prvem kolu naletela na drugo najuspešnejšo igralko v letošnji sezoni Strino, v primeru zmage pa jo nato čaka lanskoletna prvakinja Bocale. Nevo res čaka strma pot, ni pa zaradi tega treba predčasno metati puške v koruzo. Ostali dve Krasovi drugokategornici — Vesnaverjeva in Žigonova — sta bili neaktivni skozi celo sezono in sta komaj v teh zadnjih tednih oziroma dneh ponovno povlekli iz «naftalina» namiznoteniški lopar. Njuna forma in storilnost sta temu primerni, ne smemo pa a priori izključit' možnost, da nam pripravita prijetno presenečenje. Posebno Vesnaverjeva ima precej ugoden razpored tekem, saj bi morala v četrtfinalu odpraviti Ronzonijevo, v borbi za uvrstitev v polfinale pa bi morala premagati letos odlično Montijevo. Žigonova pa bo «padla pod» favoritinjo št. 1 Bevilacquo in Tržačanko Eccardi.

V igri dvojic je napoved še toliko težja, saj navadno pride do številnih presenečenj. Upajmo, da se bodo dobro odrezala tudi slovenska dekleta, par Vesnaver - Žigon pa ima vsaj na papirju najlažjo nalogo.

Jutri pa bodo stopile v športno areno prvokategornice s Sonjo Milićevo na čelu. Že danes zjutraj bo miniturnir med Cardinali, Eccardi in Monti za določitev osme igralke, ki bo prepuščena k jutrišnjemu absolutnemu tekmovanju.

Slovenski ljubitelji namiznega tenisa bodo prav gotovo izkoristili to edinstveno priložnost, da si ogledajo tako kakovostno prireditev in da navijajo za slovenske igralke in igralce. Cena vstopnice je res zelo nizka, saj bo abonma stal le 2.000 lir, navadna vstopnica pa 1.500 lir, medtem ko bo imela mladina do 14. leta starosti prost vstop.

V moški konkurenci bo med posamezniki skušal Košuta ponoviti nekdanje uspehe, ko je bil celo absolutni državni prvak. V igri dvojic pa bo poskušal srečo tudi Pertot.

Razpored današnjega tekmovanja:

DRUGOKATEGORNICE
14.20 Rebula - Strino
14.20 Blažina - Santifaller
14.40 Vesnaver - Uva
14.40 Žigon - Masini
Finale bo ob 21. uri

DRUGOKATEGORNIKI
9.00 Košuta - Scartoni
Finale ob 21.20

MOŠKE DVOJICE 2. KATEGORIJE
10.40 Pertot in Pilotto - Bersellini in Grigoletti
11.00 Košuta in Krizmancic - Salerno in Sorcinelli
Finale ob 20.40

ŽENSKE DVOJICE 2. KATEGORIJE
13.20 A. Rebula in Škrlj - Mauriello in Strino
13.40 N. Rebula in Blažina - Cresta in Moroni
16.00 Vesnaver in Žigon - Careddu in Careddu
Finale ob 20.20

MEŠANE DVOJICE 2. KATEGORIJE
12.40 Žigon in Košuta - Strino in Pepe
12.40 Vesnaver in Cipollat - De Martini in Ruffolo
10.00 Blažina in R. Pertot - Alfieri in Monetta
13.00 Rebula in V. Pertot - Ponturo in Lucini
Finale ob 20.00

ABSOLUTNE MEŠANE DVOJICE
22.40 Milič in Risi - druga dvojica 2. kategorije
Finale v nedeljo ob 15.20

-bs-

Vesna (na sliki med tekmo s CGS) si bo poskušila priboriti status amaterskega drugoligaša v prihodnji sezoni

KOŠARKA

PROMOCIJSKO PRVENSTVO

V zadnjem srečanju Bor s Ferroviariom

«Plavi» bodo igrali že drevi, in sicer v gosteh

Vsa košarkarska prvenstva so se za naše ekipe že končala. Jadran in Polet bosta igrala v finalnem turnirju za 1. moške divizije za prestop v višjo ligo. Ker pa bodo morali v tem prvenstvu odigrati še nekaj zaostalih tekem, zveza še ni sporočila datuma finalnega turnirja.

Na košarkarskih igriščih bo torej tokrat slovenske barve na Tržaškem zastopala le Borova članska peterka, ki bo drevi v zadnjem kolu igrala proti Ferroviariu.

To srečanje bo le «formalnega značaja», kajti ne bo odločalo o posebnem mestu na lestvici. Borovci so namreč že matematično peti, saj imajo štiri točke več od Ferroviaria. Tudi v primeru zmage bi «plavi» vseeno ostali na tem mestu razpredelnice, kajti četrta na lestvici (Jeans Corner in De Bortoli) imata štiri točke več od borovcev.

Vseeno pa bodo drevi «plavi» stopili na igrišče pri Ferroviariu z namenom, da pospravijo nov prvenstveni par točk in da tako zaključijo svoje dokaj uspešno prvenstvo na najboljši način.

Gre pa omeniti, da bo Borova naloga danes izredno težka, saj se na spolzkem igrišču v Miramarskem drevoredu le malokatera ekipa znajde.

BOKS

NA SVETOVNEM PRVENSTVU V BEOGRADU

DANES FINALI

Danes bo na sporedu v Beogradu finale svetovnega boksarskega prvenstva. Med seboj se bodo pomerili ti nasprotniki:

lahka mušja
Hernandez (Kuba) — Mučoki (Kenija)
mušja
Ramirez (Kuba) — Srednicki (Poljska)
petelinja
Horta (Kuba) — Sačirović (Jugoslavija)
peresna
Herrera (Kuba) — Ristič (Jugoslavija)
lahka
Sorokin (SZ) — Andeh (Nigerija)
welter junior
Bogujevci (Jugoslavija) — Ivov (SZ)
welter
Perunović (Jugoslavija) — Račkov (SZ)
srednja junior
Savčenko (SZ) — Martinez (Kuba)
srednja
Uusivirta (Finska) — Gomez (Kuba)
srednjetežka
T. Kačar (Jugoslavija) — Soria (Kuba)
težka
Stevenson (Kuba) — Vujković (Jugoslavija)

Posnetek teh srečanj bo danes prenašala tudi jugoslovanska TV z začetkom ob 22.30.

Začetniško nogometno prvenstvo: Breg - Soncini

ODBOJKA

V RAZNIH LIGAH

Kljub manjšemu številu srečanj bo na naših igriščih precej živahno

Posebno zanimivo tekmo bo v 1. ŽD odigral Kontovel proti ekipi PAV Despar

Ne glede na to, da bo ta konec tedna igralo nekaj manj naših šesterk, kot pred tednom, bo na naših odbojkarskih igriščih še vedno živahno.

1. MOŠKA DIVIZIJA

V predzadnjem prvenstvenem nastopu bo šesterka Olympie počivala. Vodeči Kras pa bo odigral zadnje srečanje pred domačimi gledalci. Škoda, da jim prihaja v goste skromna ekipa redarjev iz Vidma, kar pomeni, da bo za slovenske odbojkarje to le gola formalnost. Videmčani, ki so zadnji na lestvici in povrhu še brez točk ne bodo zmogli prisiliti Zgoničanov, da pokažejo kaj znajo in bi s tem številni domači gledalci le prišli ob tem slovesu na svoj račun. Trener in igralec Grilanc pa lahko to priložnost izkoristi, da pošlje na igrišče rezervne igralce, ki so doslej manj igrali, saj zmaga tudi tako ne bo noben problem. Gostje res ne morejo preprečiti Krasu osemnajste prvenstvene zmage.

1. ŽENSKA DIVIZIJA

Zastopnice Kontovela bodo drevi gostile odlično ekipo PAV Despar iz Vidma. Gostje so skupaj z Libertasom iz Lamina na odličnem drugem mestu razpredelnice in so v 20 prvenstvenih nastopih pospravile 37 točk. Tako Kontovelke, ki so izgubevale enajst zmag, kot tudi Videmčanke pa so v tem zaključnem delu prvenstva v odlični formi. Slovenske odbojkarice so v zadnjih prvenstvenih nastopih pripravile nekaj prijetnih presenečenj in ni rečeno, da ne bo tudi to pot tako. V napadu je diagonala Daneu - Ban prav gotovo ena najboljših v tej ligi. Poleg tega sta ti igralki odlični tudi v sprejemu in ko se razigrata sta nerešljivi uganki prav za vse nasprotnice. Prvo srečanje v Vidmu se je končalo s 3:1 v korist PAV Despar. Ni potrebno posebej poudarjati, da imajo domačinke s temi nasprotnicami odprt račun.

2. MOŠKA DIVIZIJA

V predzadnjem prvenstvenem nastopu se bo Dom spoprijel v mestnem derbiju z Libertasom. To bo neposredni obračun dveh različnih tekmecev. Slovenski odbojkarji so trenutno na tretjem mestu lestvice, mestni tekmeci pa zadnji. Glede na to, da je to pot Dom domačin, glej da prej ne bo imel velikih težav pri osvojitvi šestega prvenstvenega para točk. Že prvo letošnje srečanje se je končalo s prepričljivim 3:0 v korist slovenskih odbojkarjev. To bo obenem tudi poslovilno srečanje Doma pred domačimi gledalci.

2. ŽENSKA DIVIZIJA

Igralke Hrasta iz Doberdoba bodo zadnji tekmi odigrale v gosteh. Jutri dopoldan se bodo v Trstu spoprijele z nevarno Julio, ki zadnje čase igra zelo dobro, čeprav je nekoliko nepričakovano izgubila pred tednom v Spilimbergu. Ti šesterki ločita na lestvici samo dve točki in Hrast mora zmagati za vsako ceno, če le hoče osvojiti tretje mesto na končni lestvici.

Tržaška Julia je že v Gorici pripravila presenečenje z zmago s 3:1. Vsekakor pa ne smemo pozabiti na tradicijo pri srečanjih Julie s slovenskimi šesterkami, saj igra praviloma zelo dobro.

3. ŽENSKA DIVIZIJA

Danes popoldan se bosta v tej najnižji ligi v Dolini spoprijela Inter in domači Breg. To bo neposredni obračun različnih tekmecev. Gostje so bile pred tem zadnjim prvenstvenim nastopom sedemkrat uspešne, mlade igralke iz Doline pa niti enkrat. Ni potrebno posebej poudariti, da bo Inter slavil tudi to pot zlahka.

Tudi naša druga šesterka v tej konkurenci — Kontovel — nima v zadnjem poslovilnem prvenstvenem nastopu večjih možnosti za zmago, ne glede na to, da igra doma. Zastopnice Killjoya spadajo med slabše nasprotnice, toda še vedno so nesporne favoritinje. Če zmagajo Kontovelke bodo pripravile s tem veliko presenečenje.

G. F.

BOKS

PESARO — Drevi bo v tem mestu srečanje med Melluzzom in Fabriziom, veljavno za naslov italijanskega prvaka peresne kategorije.

NOGOMET

RIM — Franco Carraro je podal ostavko s predsedniškega mesta italijanske profesionalne nogometne zveze.

TENIS

FIRENCE — Na mednarodnem teniškem turnirju «Alitalia Firence» so vsi glavni tekmeci za končno zmago že izpadli. Sedaj ostaja nesporni favorit za osvojitev prvega mesta Avstralec Alexander.

RIM — Danes so določili pare prvega kola na mednarodnem teniškem turnirju v Rimu. Žreb je določil, da se bosta takoj srečala Panatta in Gerulaitis, medtem ko bodo drugi glavni favoriti za zmago igrali proti šibkejšim nasprotnikom.

AVTOMOBILIZEM

ZOLDEN (Belgija) — Američan italijanskega porekla Mario Andretti je dosegel najboljši čas v poskusnih vožnjah za VN Belgije; drugi je bil Južnoafričan Schekter, tretji pa Argentinec Reutemann.

Totocalcio

Ascoli - Taranto	1		
Bari - Catanzaro	1		
Brescia - Cagliari	X		
Cremonese - Como	1		
Modena - Varese	X	1	
Monza - Lecce	1	X	
Palermo - Ternana	X	2	1
Pistoiese - Sambened.	X	2	
Rimini - Avellino	1	X	2
Sampdoria - Cesena	1		
Omegna - Pro Patria	X	2	
Massese - Riccione	X		
Campobasso - Benev.	X		

TOTIP

1. — prvi	1	X	
drugi	X	1	
2. — prvi	1	X	
drugi	2	1	
3. — prvi	X	1	
drugi	2	X	
4. — prvi	X	1	2
drugi	2	X	1
5. — prvi	X	1	
drugi	1	X	
6. — prvi	2	X	
drugi	1	2	

KOLESARSTVO

POKAL LONJERJA

JUTRI V LONJERJU TRADICIONALNA 12. KOLESARSKA DIRKA VETERANOV

Proga bo letos nekoliko krajša kot prejšnja leta

Jutri ob 14.30 bo v Lonjerju start 12. kolesarske dirke veteranov za «Pokal Lonjerja», ki ga že vrsto let prireja domače športno društvo Adria ob sodelovanju celotne vasi in ki predstavlja praktično osrednjo manifestacijo v Lonjerju, poleg seveda vrste drugih kolesarskih dirk, tako amaterskih kot veteranskih. Letošnja, dvanajsta izvedba dirke za «Pokal Lonjerja», ki ima zadnja leta mednarodni značaj, bo nekoliko krajša kot lani, zaradi novih norm, ki jih je izdala Italijanska kolesarska zveza. Tako bo proga jutrišnjega tekmovanja dolga le 62 km, potekala pa bo takole:

neuradni start v Lonjerju, nato v koloni preko Ključa do Bazovice, kjer bo start, od tu pa po naslednji trasi: Bazovica - Padriče, Trebče - Opčine - Prosek - Križ - Nabrežina - Sesljan - Vižovlje - Mavhinje - Prečnik - Šempolaj - Bajta - Gabrovec - Božje polje - Prosek - Trbiška cesta - križišče na Opčinah - Razklani hrib - Ul. Brigata Casale - Naselje sv. Sergija - Domjo - Boljunec - Boršt - Ključ - Lonjer.

Čeprav ni še gotovo točno in dokončno število nastopajočih, bi se moralo lonjerske dirke, ki je ena najstarejših v naši deželi, kar se tiče kategorije veteranov, udeležiti preko petdeset kolesarjev, tako iz Trsta in Furlanije, kot iz Veneta. Seveda bodo nastopili tudi člani domačega kluba in sicer bodo barve Adrie branili Bonanno, Cerasari, Ferluga, Macarol, Marušič, Poropat in Verginella. Kaj težko je napovedati kako se bodo odrezali «belo-modri» kolesarji, saj jim je bila v vseh dosedanjih izvedbah dirka nenaklonjena in jim ni še nikdar uspelo zmagati, čeprav so odnesli vrsto drugih in tretjih mest. Zanimivo pa je poleg tega, da ni v vseh teh letih zmagal niti kak deželni kolesar, pač pa so vsa prva mesta šla v Lombardijo in v Veneto. Druga zanimivost pa je ta: čim daljša je bila proga, tem višja je bila poprečna hitrost, kar je treba pripisati tudi vedno boljši telesni pripravljenosti udeležencev.

Glede na kratko progo pa bo letos verjetno dirka zelo razgibana in hitra, saj bodo morali tekmovalci gledati, da jim ne uide kak bolj šibak kolesar, ki bi lahko zdržal na begu na tako kratki relaciji. Upajmo, da bo tudi kolesarjem Adrie uspelo, da bodo udeleženi na kakem begu, če je le mogoče pa, da bi bili med prvimi ob vznožju vzpona iz Boljunca do Ključa in nato do Lonjerja.

Amaterja lonjerske Adrie Petelin in Godnič pa se bosta danes in jutri udeležila vrste dirk v Venetu. Oba tekmovalca upata na dobre uvrstitve, saj se v zadnjih časih nahajata v dobri formi.

R. Pečar

ATLETIKA

DANES IN JUTRI

Naši tekmovalci na treh stadionih

Nastopili bodo v Vidmu, Gorici in Bocnu

Atletski vikend bo tudi tokrat zelo bogat s tekmovanji.

Danes bo v Vidmu pokrajinsko prvenstvo za mlajše mladince; nastopili bodo atleti Adrie in Bora. Veliko pričakovanje vlada predvsem za tekmo Gabrijela Sedmaka v metu kopja, kjer bi lahko ta borovec ponovno izboljšal svoj rekord in izpolnil normo za državno prvenstvo in pa člana Adrie Aleksandra Zudka na 400 m z ovirami, ki se lahko uvrsti celo med prve tri.

V nedeljo pa se bodo pomerile mlajše mladinke prav tako za naslov deželne prvakinje. Tekmovanja bodo tokrat v Gorici; nastopile bodo seveda le borovke saj nimamo drugih društev, ki goji žensko atletiko.

Najzanimivejša točka tega dvodnevnega programa pa bo mednarodni ženski atletski miting v Bocnu, katerega se bodo udeležile nekatere starejše atletinje Bora. Tekmovanje se običajno udeležijo (poleg najboljših državnih atletinj) tudi odlične avstrijske in nemške atletinje; torej odličen test za naše atletinje tik pred najpomembnejšim delom letošnje sezone.

A. B.

NAMIZNI TENIS

NOVI SAD — Včeraj se je začelo 32. jugoslovansko namiznoteniško prvenstvo za posameznike in dvojice v članski kategoriji. Letos bodo prvič igrali po novih veznih določilih, tako da bo v moški konkurenci nastopilo le 64, pri ženskah pa 48 najboljših igralcev, oz. igralk.

Prispevajte za DIJAŠKO MATICO

DOMAČI ŠPORT

DANES

SOBOTA, 20. maja 1978

NOGOMET
CICIBANI
16.30 na Proseku
Primorje - Fulgor
PRIJATELJSKA TEKMA
16.30 v Nabrežini
Gaja (tenis) - zdravniki (Lj.)

KOŠARKA
PROMOCIJSKA LIGA
18.30 v Trstu, Miramarski drev.
Ferroviario - Bor

NAMIZNI TENIS
DRŽAVNO PRVENSTVO
9.00 v Trstu, Športna palača
Nastopajo tudi slovenski tekmovalci

ODBOJKA
1. MOŠKA DIVIZIJA
21.15 v Nabrežini
Kras - Redarji Videm
1. ŽENSKA DIVIZIJA
19.30 na Proseku
Kontovel - PAV Despar
2. MOŠKA DIVIZIJA
20.00 v Gorici
Dom - Libertas Gorica
3. ŽENSKA DIVIZIJA
16.00 v Dolini
Breg - Inter 1904

KOLESARSTVO
AMATERJI
15.00 v Venetu
Nastopa tudi Adria

ATLETIKA
MLAJŠI MLADINCI
14.30 v Vidmu
Nastopata tudi Adria in Bor
DESETEROBOJ
14.30 v Trstu, «Grezar»
Nastopa tudi Adria

JUTRI

NEDELJA, 21. maja 1978

NOGOMET
NARAŠČAJNIKI
9.00 v Dolini
Rosandra - Breg
NAJMLAJŠI
9.45 na Opčinah
Opicina SC - Primorje
PRIJATELJSKA TEKMA
10.30 v Černučah (Ljubljana)
Černuče - Gaja

ODBOJKA
2. ŽENSKA DIVIZIJA
11.00 v Trstu
Julia - Hrast
3. ŽENSKA DIVIZIJA
9.30 na Proseku
Kontovel - Killjoy

KOLESARSTVO
POKAL LONJERJA (veterani)
14.30 v Lonjerju
Prireja Adria
AMATERJI
9.00 v Venetu
Sodeluje tudi Adria

NAMIZNI TENIS
DRŽAVNO PRVENSTVO
9.00 v Trstu, Športna palača
Nastopajo tudi slovenski igralci

ATLETIKA
MLAJŠE MLADINKE
9.00 v Goriri
Sodeluje tudi Bor
MEDNARODNI MITING
9.00 v Bocnu
Sodelujejo tudi borovke
DESETEROBOJ
8.30 v Trstu, «Grezar»
Nastopa tudi Adria

KOŠARKA

V 1. MOŠKI DIVIZIJI

Dom zaključil prvenstvo z zmago

Dom — Begliano 70:69
(29:38)

DOM: Dornik (k) 8, Semolič 27, Tercic 11, Čubej 9, Mozetič 5, Prinčić 8, Nanut 2.

BEGLIANO: Scomersi, Fabbro 17, Blasutti 12, Fontana 3, Bussani 19, Deffendi 12, Mazzoli (k) 6, Nadalin, Ruggeri.

PON: Fabbro in Mazzoli.

SON: Dom 15, Begliano 25

Domovci so zaključili letošnje prvenstvo prve moške divizije z zmago, ki je bila kljub izredno tesnemu rezultatu v polni meri zaslužena. Naši fantje so stopili na igrišče z močno okrnjeno postavo; to se je zlasti poznalo pri lovljenju odbitih žog, saj je srednja višina Domove peterke precej nizka. Poleg tega pa je bilo to srečanje le gola formalnost, saj je odločitev o končnem zmagovalcu goriške skupine padla že precej časa tega. Domovci pa itak na to niso več računali, saj so letos zaigrali veliko slabše kot lani, ko so se uvrstili v finalni del prvenstva in so večkrat prav nerodno izgubili izredno dragocena srečanja. Vrhu tega pa so v zadnjih srečanjih prišli v grdo krizo, saj so v povratnem delu zmagali le enkrat in to prav v tem srečanju proti Begianu. Omeniti je treba, da so letos «belo-rdeči» bolj malo trenirali in to se je tudi v igri zelo poznalo. Večkrat so zapustili igrišče poraženi prav zaradi prevelikega števila zgrešenih podaj in izgubljenih žog. Prihodnje leto bo treba poprijeti resneje in že na začetku začeti s prijateljskimi srečanji.

Kar pa se tiče sobotnega srečanja so naši fantje v prvem polčasu pokazali nekoliko medlo igro, poleg katastrofalnega meta na koš. V drugem polčasu pa so nadoknadili izgubljeno s prav lepimi koši in z učinkovito conopres. Lahko bi premagali nasprotnike z veliko večjim naskokom, kar so že storili v prvem srečanju v Begianu, kjer so zmagali s stotico, vendar zaradi slabe žoge jim to ni uspelo.

Vsekakor je treba naše fante pohvaliti za zagrizenost in voljo do zmage, ki so jo pokazali do konca srečanja in celotnega prvenstva.

M. Č.

Uredništvo, uprava, oglasni oddelek,
TRST, Ul. Montecchi 6, PP 559 — Tel. 79 38 08 79 46 38 79 58 23 76 14 70
Podružnica Gorica, Ul. 24 Maggio 1 — Tel. 83 3 82 57 23
Naročnina
Mesečno 2.900 lir — vnaprej plačana celotna 29.000 lir. Letna naročnina za inozemstvo 44.000 lir, za naročnike brezplačno revija «DAN».
V SFRJ številka 3,00 din, ob nedeljah 3,50 din, za zasebnike mesečno 40,00, letno 400,00 din, za organizacije in podjetja mesečno 55,00, letno 550,00 din
Poštni tekoči račun za Italijo Založništvo tržaškega tiska, Trst 11-5374

PRIMORSKI DNEVNIK

Za SFRJ Žiro račun 50101-603-45361 «ADIT» - DZS - 61000 Ljubljana, Gradišče 10/II. nad., telefon 22207
Oglasi Ob delavnikih: trgovski 1 modul (šir. 1 st., viš 43 mm) 13.000 lir. Finančno-upravni 600, legalni 600, osmrtnice 250, sožalja 300 lir za mm višine v širini 1 stolpca. Mali oglasi 150 lir beseda. Ob praznikih: povišek 20% IVA 14% Oglasi iz dežele Furlanije-Julijske krajine se naročajo pri oglasnem oddelku ali upravi. Iz vseh drugih dežel v Italiji pri SPI.
Odgovorni urednik Gorazd Vesel
Izdaja in tiska ZTT Trst
Član italijanske zveze časopisnih založnikov FIEG

ŠTIRIINDVAJSETI KONGRES SPÖ

Socialisti se vse bolj obračajo na srednji sloj avstrijske družbe

V ospredju razprave o programu je vprašanje lastnine

DUNAJ — Štiriindvajseti kongres avstrijske socialistične stranke je danes, drugi dan zasedanja, prišel do tiste točke dnevnega reda, zaradi katere je bil pravzaprav sploh sklican, do novega strankinega programa. O tem programu, katerega končni osnutek so delegati, ki predstavljajo več kot 700 tisoč članov stranke, dobili šele včeraj zjutraj, je davi uro in četrt govoril predsednik stranke Bruno Kreisky. Razprava k programu, ki je za obe opozicijski stranki, ljudsko in svobodnjaško, še vedno preveč razreden in marksističen, za strankino levico in del baze pa preveč reformističen, se je nadaljevala včeraj popopoldne, danes dopoldne pa naj bi kongres o tem dokumentu glasoval in ga postavil na tisto mesto, ki ga je imel doslej program iz leta 1958.

Program postavlja zelo ostro in radikalno diagnozo slabosti, ki jih v gospodarsko in družbeno življenje Avstrije, pa tudi sveta kot celote, vnaša kriza poznega kapitalizma in v tem delu programa je brez dvoma moč videti roko strankinih levih intelektualcev. Že pri metodah, ki naj bi krizo preprečile, pa se radikalna strogost umika pred reformizmom, da bi nato, ko je govor o tistih, h katerim se stranka obrača s svojim novim programom, spregovoril interes praktične dnevne politike. Avstrijska socialistična stranka po novem namreč zavrača naziv delavske stranke in se predstavlja kot stranka delovnih ljudi; da pa kdo pomotoma ne bi pomislil, da gre pri tem spet za delavce, te delovne ljudi taksativno navaja kot delavce, uslužbence, intelektualce, kmete ter celo majhnega in srednjega podjetnika. Z drugimi besedami: socialistična stranka se z novim programom obrača k sredini volilnega telesa, to programsko obračanje pa podpiše dvakrat: prvič tedaj, ko definira odnos do religije tako, da izenači cilje krščanstva s cilji socializma in si skuša po tej poti odpreti vrata k tistemu delu volilnega telesa, ki ga še vedno usmerja katoliška cerkev; drugič pa tedaj, ko predstavi obe opozicijski meščanski stranki kot desničarski in konservativni. Kongres nasploh poteka pod močnim vplivom bližnjih volitev; opozicija je na takšno predstavitev reagirala že včeraj in predstavila samo sebe kot sredinsko, češ da je socialistična stranka kljub novemu programu še vedno marksistična in zato leva.

To pomikanje na sredino, v katero sodita tudi srednji kmet in podjetnik, se pravi dva lastnika, pa je očitno zahtevalo tudi nov pristop k problemu, ki je v Avstriji vedno jedro med socialistično stranko in njenima meščanskima konkurentkama, namreč k problemu lastnine. Že program iz leta 1958 se je za podružabljanje oziroma podržavljanje kapitala izrekel samo pogojno, tam kjer to zahtevajo koristi in blaginja družbe; novi program se spreminjanju tako imenovanih lastninskih odnosov odreka, češ da spreminjanje teh odnosov samih po sebi ne služi ciljem tako imenovanega demokratičnega socializma in tudi ne omejuje kriznih pojavov. Problem avstrijske družbe v očeh socialistov zatorej ni več lastnina, marveč so tako imenovani razpolagalni in odločevalni monopoli in prav te monopole je treba (v tem tiči ena od velikih novosti programa in ena od nujnih koncesij proletarskemu jedru socialistične stranke) omejevati s soodločanjem in soupravljanjem na vseh ravneh družbe, tako v podjetju kot izven njega. Soodločanje in soupravljanje naj bi postala tudi poglavitni orodji v boju zoper birokratizacijo, predvsem pa sta bistvena vsebina tako imenovane socialne demokracije: z razliko od programa, ki ga je avstrijska socialistična stranka sprejela leta 1958 in ki je formalno demokracijo koval v nebo, novi program trdi, da formalna parlamentarna demokracija, v kateri ima državljan možnost odločati le enkrat v štirih ali petih letih, ni več dovolj; izpopolniti jo mora udeležba državljanov pri vsakodnevnem odločanju o problemih, ki jih zadevajo.

V tem novem konceptu demokracije je komajda moč prezreti žalostne izkušnje skandinavskih socialnih demokratov, ki so se morali posloviti od oblasti v največji meri zato, ker so ta problem zanemarili in ker so kot birokracija sedli svojemu delavskemu razredu za vrat; ta pa jih je v volilnih težavah pustil na cedilu, ker mu je socialnodemokratska stranka postala nekaj tujega. Kreisky te napake očitno noče ponoviti in je s programom odprl razpravo o tem, kako izpolniti klasično parlamentarno demokracijo z elementi soodločanja in soupravljanja. Kako daleč bo šel ta proces, pa bo moral pokazati čas.

Socialisti so se v svojem novem programu (pa tudi v današnjem govoru predsednika Bruna Kreiskega) razmejili tudi na levo, zavračujoč komunizem kot diktaturo, ki je zanje povsem nesprejemljiva; avstrijska socialistična stranka zavrača tudi tako imenovani evrokomunizem, ki ga predstavlja kot poskus, ki bo moral avstrijskim socialistom svojo zvestobo demokratičnim načelom še dolgo dokazovati, preden jo bo dokončno dokazal.

MARJAN SEDMAK

POTREBNA JE ZDRAVSTVENA REFORMA

Prekinitev nosečnosti: kako bodo novi zakon uresničevali v praksi?

Dotlej bo po sili veljal poenostavljen postopek

RIM — Sedaj, ko je bil zakon o prekinitvi nosečnosti odobren, se demokratične sile sprašujejo, kako ga bo mogoče uresničiti v praksi. Kajti nobenega dvoma ni, da se sedanji zakon vključuje v proces zdravstvene reforme in pravzaprav terja njeno čimprejšnjo uzakonitev in uresničitev. V nasprotnem primeru bo namreč vsa zadeva stekla po stranskem, čeprav najlažjem tiru. Zakon o splavu določa namreč, da je prostovoljna prekinitev nosečnosti v bistvu «socialni problem» in ga morajo, kot takega, obravnavati tudi družbene inštitucije, kot so «poliambulatorije», krajevne zdravstvene enote in družinske posvetovalnice, posege pa opravljajo v bolnišnicah in klinikah.

Stvarnost je sedaj taka: poliambulatorijev skorajda ni, kar pomeni, da se bodo morale ženske (to je «stranski tir») obračati k svojim družinskim zdravnikom, slednji pa jim bodo dali (po preteku «tedna za premislek») napotnico v bolnišnico. Družinske posvetovalnice obstajajo le na papirju raznih deželnih zakonov, delujejo pa samo v nekaterih deželah (Lombardija, Toskana, Emilija - Romagna). Kar pa zadeva bolnišnice, velja poudariti, da verjetno ne bo velikih problemov, saj obstajajo skoraj povsod oddelki za ginekologijo in porodnišnice. Kvečjemu so strukture pomanjkljive na Jugu.

Kaj storiti, torej? Verjetno bodo v prvi fazi vskočile v zadevo zasebne klinike na osnovi konvencij z deželami, kajti zakon izključuje možnost rentabilnosti pri teh posegih. Medtem skušajo napredne stanke v parlamentu izsiliti čimprejšnjo odobritev zakona o zdravstveni reformi, ki so ga doslej odobrili samo za polovico členov. Reforma naj bi, med drugim, omogočila spremembo vseh dosedanjih sedežev in ambulant raznoraznih bolniških blagajn (INAM, ENPAS, INADEL itd.) v «poliambulatorije» in družinske posvetovalnice. Morda bo mogoče storiti kaj že junija letos, vsekakor pa jeseni.

Končno se poraja še zadnji problem: zakon določa namreč pravico zdravnikov in zdravstvenega osebja, da iz razlogov vesti odrečejo sodelovanje pri prekinitvi nosečnosti. Napredne sile so mnenja, da bi se morali zdravniki odreči vnaprej, da ne bo presenečenj, obenem pa naj pristojne uprave bolnišnic in zdravstvenih enot reorganizirajo storitve tako, da bo zagotovljena prisotnost zadostnega števila zdravnikov. (st.s.)

Zopet dioksin

MILAN — V neposredni bližini osnovne šole ter otroškega vrtca v kraju Nova Milanese (pokrajina lombardijskega velemesta) so izvedenci včeraj zasledili sledove dioksina, to je človeškemu zdravju izredno nevarnega strupa, ki se je julija 1976 razlegel iz dimnika tovarne IC MESA na območje Sevesa.

Razgovarjal se bo z najvišjimi kitajskimi voditelji

ZBIGNIEW BRZEZINSKI DANES NA KITAJSKEM

Washington zagotavlja, da obisk Carterjevega sodelavca ni naperjen zoper Sovjetsko zvezo

PEKING — Danes prispe v Peking na štiridnevni uradni obisk glavni svetovalec ameriškega predsednika Carterja Zbigniew Brzezinski. Obisk naj bi spadal v okvir periodičnega izmenjavanja mnenj in bi imel predvsem posvetovalni značaj.

Brzezinski se bo v Pekingu sestal s kitajskim zunanjim ministrom Huang Huo. Predvidevajo, da bo govoril tudi s podpredsednikom vlade Teng Hsiao-pingom, sprejel pa naj bi ga tudi predsednik Hua Kuofeng. Te so namreč osebnosti, ki so se avgusta lani sestale z državnim tajnikom Cyrusom Vanceom.

V washingtonskih krogih pa vlada precejšnja opreznost, saj nočejo ponoviti napake ob Vanceovem obisku, ko so Kitajci ostro reagirali na izjavo, da so se pogovarjali samo o temah skupnega zanimanja. Obenem Američani nočejo škodovati svojim pogajanjem s Sovjeti o omejevanju strateške oborožitve (SALT). Prav zato zagotavljajo, da ni misija naperjena proti Sovjetski zvezi.

Nesporno pa je, da se je od Vanceovega obiska položaj na svetovnem prizorišču precej spremenil. Sovjetsko - kitajska polemika se je v zadnjem času po obmejnem incidentu na reki Usuri še bolj zaostrila. Kitajska z veliko zaskrbljenostjo gleda na vse večjo prisotnost Sovjetske zveze v Afriki in v četrtek je kitajski zunanji minister celo izjavil, da Kuba ni več neuvrščena država. Prav tako se je spremenil položaj v jugovzhodni Aziji s spopadi med Kampučijo in Vietnamom ter z begom kitajskega prebivalstva iz Vietnama. Kitajska torej išče zaslombe proti Sovjetski zvezi, in v ta okvir je spadal nedavni obisk kitajskega predsednika Hua Kuo-fenga v Severni Koreji.

Iz vsega tega je razvidno, da bodo z Brzezinskim razpravljali o varnosti na Daljnem vzhodu in o korejskem ter tajvanskem problemu, pa tudi o zaviranju sovjetske politike v Afriki. Brž kone bodo omenili tudi sovjetsko «nevarnost» v Evropi, vsekakor pa bodo Kitajci hoteli pojasnila o ameriško - sovjetskih pogajanjih za omejevanje strateškega oboroževanja.

Brzezinskijev prihod v Peking obenem sovpada z zaključkom Ceausescovega obiska na Kitajskem. Romunski predsednik je včeraj napovedal, da bodo podpisali dolgoročni sporazum o gospodarskem in tehničnem sodelovanju s Kitajsko. V prihodnjih dneh bo Ceausescu obiskal Severno Korejo, Kampučijo in Vietnam, niso pa znani cilji tega potovanja. Ve se le, da se bo ponovno vrnil v Peking, kar omogoča precejšnja ugibanja.

Kitajska torej vodi bogato zunanjo politiko, boji se osamitve in išče neprestane stike z državami, ki vodijo neodvisno politiko od Sovjetske zveze, še raje, če so ji sovražno razpoložene.

Kaj več o Brzezinskijevi misiji na Kitajskem pa bodo sporočili kasneje, kot je to napovedal Carterjev sodelavec včeraj ob svojem prihodu v Tokio. (voc)

RIM — V 62. letu je včeraj umrl časnikar Marco Cesarini Sforza.

Poziv za izpustitev anarhista Valituttija

Na tiskovni konferenci je včeraj odvetnik Foga pozval vse demokrate, da se zavzamejo za izpustitev milanskega anarhista Pasqualeja Valituttija, ali pa vsaj, da bi bil sprejet na zdravljenje v kako bolnišnico. Njegovo zaskrbljujoče zdravstveno stanje je posledica dolge gladovne stavke. Na sliki (telefoto ANSA) odvetnik Foga in mati Pasqualeja Valituttija.

NA PROCESU ZARADI ŠKANDALA LOCKHEED

Lefebvre je v bistvu povedal le to kar so že izjavile ameriške priče

RIM — Ovidio Lefebvre je odigral glavno vlogo tudi na trinajsti obravnavi procesa zaradi škandala Lockheed. Včeraj je odgovarjal na vprašanja tožilcev, ki so neusmiljeno vrtali, toda odvetnik ni klonil. Govoril je veliko, ustavil se je ob nekaterih podrobnostih, povedal pa ni nič novega. V bistvu in v bolj okrnjeni obliki je povedal le to, kar so pred časom izjavile ameriške priče.

Če nadrobneje analiziramo njegovo današnje zaslišavanje, je Lefebvre znova potrdil, da je v imeletalske družbe delil podkupnino in da je del le-te šel socialdemokratom. In to je vse. Niti besede o demokristjanih, kot da bi jih sploh ne bilo na tem svetu. Njegovi odgovori potrjujejo, da je ameriški človek, njim zvest v politiki in poslovanju. In če so v ZDA krili drugo podkupljeno stranko, je on ne bo razkrinkal.

Med včerajšnjo razpravo so znova obravnavali vsa ključna vprašanja afere — vendar kot rečeno — Lefebvre ni povedal nič novega. Pojasnil pa je, da ni dobro videl lartne torbe, v kateri je bil drugi obrok (360 milijonov lir) podkupnine. Nanjo ga je opozoril Cowden, ko sta zapustila Tanassijev urad, potem ko sta se zahvalila ministru za sklenitev kupčije. Cowden naj bi mu rekel: «Si videl svojo torbo?» Ovidio: «Zakaj?» Cowden: «Bila je v sobi.»

Lefebvre torej ni videl torbe, pač pa ga je nanjo opozoril spremljevalec. Nekaj zanimivih podrobnosti je nadalje povedal tudi glede Palmiottija, bivšega Tanassijevega osebnega tajnika, dasi je pri tem zašel v protislovje. Najprej je izjavil, da blagajnik, tisti, ki je dvignil podkupnino, ni bil v službi pri ministrstvu, ko pa so ga sodniki vprašali, če je bil to kdo med obtoženci, ni hotel odgovoriti.

Končno je v zaključku svojega pričevanja priznal, da je informacije o poteku pogajanj dobival iz uradnih virov in med drugim od Costarmaereo.

GRAZIA GASPARI

Proces zoper Petri Krause so odložili

ZÜRICH — Proces proti znani italijansko - zahodnonemški teroristki Petri Krause, ki bi se moral začeti prihodnji mesec, je bil ponovno odložen zaradi slabega zdravstvenega stanja prizadete. Le-ta je, kakor znano, obtožena, da je izvršila več atentatov v Švici ter razen tega dobavljala orožje in razstrelivo zahodnonemškim, španskim, grškim in čilskim gverilcem. Aretirana je bila 26. maja 1975, a 15. avgusta 1977 so jo švicarske oblasti izročile Italiji.

● Najbolj razviti

(Nadaljevanje s 4. strani)

ne v starosti od 15. do 19. leta. V ZDA se ta odstotek zniža na 72, kar je vsekakor še vedno zelo veliko tudi v razmerju s podobnimi podatki v drugih deželah.

Kar zadeva smrtnost, je na najboljšem Svedska. Tu umre na tisoč rojstev komaj 8,3 novorojenčkov, to se pravi niti en odstotek, dočim umre v nekaterih latinskoameriških deželah celo 24 odstotkov otrok v prvem letu življenja.

Glede potovanja v tujino so na prvem mestu Zahodni Nemci. O tem nas dovolj zgovorno prepričujejo kolone zahodnonemških turistov, ki preplavljajo tudi naše plaže, da ne govorimo o poplavi nemških turistov vzdolž Jadrana na tej in oni strani in drugod ob «toplem morju». Zahodni Nemci, ki jih je 62 milijonov, so lani potrošili za svoja potovanja v tujino 8,9 milijarde dolarjev. Američani, ki jih je 210 milijonov, pa so v iste namene potrošili 6,8 milijarde dolarjev. Če ta dva podatka primerjamo še v odnosu na število prebivalstva, vidimo, da so Zahodni Nemci daleč pred Američani in seveda pred prebivalci drugih razvitih dežel. Zahodna Nemčija, ki toliko potroši za potovanja v tujino, pa vendarle razpolaga z velikanskimi rezervami v tujih valutah

V PONEDELJEK BODO ZASLIŠALI SODNIKA SOSSIJA

Edgardo Sogno na procesu proti rdečim brigadistom

Bivši veleposlanik ni hotel odgovoriti na nobeno vprašanje sodnega zbora

TURIN — S pričevanjem Edgarda Sogna, ki se je prijavil kot prizadeta stranka, se je včeraj nadaljeval proces zoper zgodovinsko jedro rdečih brigad. Sogno je sicer že pričal na turinskem procesu, moral se je pa vrniti pred sodni zbor na izrecno zahtevo tožilca in obtožencev. Glavni predmet pričevanja naj bi bili odnosi «Centra za demokratično odporništvo», ki mu je predsedoval bivši veleposlanik, z nekaterimi sodniki. Poudariti gre, da so brigadisti vdrli na sedež organizacije in odnesli kopico arhivskega gradiva.

Sogno, bivši vodja monarhistične partizanske skupine in nato viden predstavnik liberalne stranke, se je postopno oddaljil od te in se približal tako imenovani «molčeči večini». Njegovo politično delo pa ni bilo kristalno čisto, če so ga prej turinski in nato rimski sodniki ravno v zvezi z delovanjem «centra za demokratično odporništvo» obtožili, da je snoval tako imenovani «beli golpe», katerega cilj je bila predsedniška republika.

In s te prižnice je Sogno včeraj odklonilno odgovoril na vprašanja obtožencev, tožilca in sodnika, češ «ne morem sprejeti politične konfrontacije z ljudmi, ki z orožjem v roki strežejo po življenju italijanski demokraciji». Bivši veleposlanik je tako tvegal obtožbo zaradi molčečnosti, toda sodni zbor je po kratkem posvetu sklenil, da od njega ni mogoče zahtevati teh odgovorov, ker je v Rimu v teku sodna preiskava in ni mogoče zahtevati od Sogna, da bi pričal proti sebi.

V ostalem je bila sodna obravnava dokaj nezanimiva. Glasniki brigadistov so prebrali kopico izjav, v katerih so v bistvu poudarili, da oni sami, ki v svoji analizi izhajajo iz razrednega spopada, lahko povsem doumejo pomen Sognovega stališča. Nadalje so obtožili zgodovinsko levico, da v sedanjih razmerah igra isto vlogo kot Sogno pred petimi leti.

Proces se nadaljuje v ponedeljek s pričevanjem genovskega sodnika Maria Sossija. (vt)

inex adria avioprometPotujte hitro in udobno z letali DC-9

VOZNI RED 1978 / 1. maj — 31. oktober

Ljubljana—Beograd

01. 05. – 31. 10. 1 2 3 4 5 JP 800	IAA	02. 05. – 31. 10. 2 4 5 JP 801	01. 05. – 30. 10. 1 JP 801	10. 05. – 04. 10.* 3 JP 801
06.45	d Ljubljana a	19.25	19.45	21.40
07.40	a Beograd d	18.30	18.50	20.45

* 11. 10. – 25. 10. leti BEG d 18.30 LJU a 19.25

Ljubljana—Sarajevo—Skopje

09. 05. – 24. 10. 2 JP 290	11. 05. – 26. 10. 4 JP 490	IAA	09. 05. – 24. 10. 2 JP 291	11. 05. – 26. 10. 4 JP 491
06.30	05.40	d Ljubljana a	20.25	10.00
07.15 08.00	06.25 06.55	a Sarajevo d d Sarajevo a	19.40 18.55	09.15 08.45
08.40	07.35	a Skopje d	18.15	08.05

Split—Sarajevo—Titograd

09. 05. – 24. 10. 2 JP 294	IAA	09. 05. – 24. 10. 2 JP 295
11.10	d Split a	15.45
11.45 12.30	a Sarajevo d d Sarajevo a	15.10 14.25
13.05	a Titograd d	13.50

Ljubljana—Dubrovnik

14. 05. – 01. 10. 7 JP 768	14. 05. – 24. 09. 7 JP 778	IAA	10. 05. – 11. 10* 3 JP 369	13. 05. – 30. 09. 6 JP 659	14. 05. – 01. 10. 7 JP 769	14. 05. – 24. 09. 7 JP 779
05.15	06.30	d Ljubljana a	22.05	24.00	23.25	23.15
06.15	07.30	a Dubrovnik d	21.05	23.00	22.25	22.15

* leti vsakih 14 dni

Ljubljana—Pula

28. 06. – 20. 09. 3 JP 338	31. 05. – 27. 09. 3 JP 348	11. 05. – 26. 10. 4 JP 468	20. 05. – 30. 09. 6 JP 668	14. 05. – 01. 10. 7 JP 758	IAA	28. 06. – 20. 09. 3 JP 339	21. 05. – 01. 10. 7 JP 669	14. 05. – 01. 10. 7 JP 759	11. 06. – 24. 09. 7 JP 749
11.10	07.00	10.30	06.50	06.50	d Ljubljana a	17.15	02.25	20.25	23.20
11.35	07.25	10.55	07.15	07.15	a Pula d	16.50	02.00	20.00	22.55

Ljubljana—Split

11. 05. – 12. 10. 4 JP 448	12. 05. – 22. 09. 5 JP 538	IAA	11. 05. – 12. 10. 4 JP 449	01. 07. – 02. 09. 6 JP 639
08.10	07.15	d Ljubljana a	23.35	23.45
09.55	08.00	a Split d	22.50	23.00

Ljubljana—Tivat

05. 06. – 25. 09. 1 JP 158	10. 05. – 11. 10.* 3 JP 368	IAA	05. 06. – 25. 09. 1 JP 159
06.00	05.15	d Ljubljana a	15.45
07.00	06.15	a Tivat d	14.45

* leti vsakih 14 dni

Letališče Ljubljana—Brnik zaprto od 1. 7. do 31. 8. Vse linije v tem času z letališča Maribor.

Beograd—Dubrovnik

10. 05. – 10. 10. 2 JP 278	IAA	16. 05. – 10. 10. 2 JP 279
08.25	d Beograd a	17.45
09.05	a Dubrovnik d	17.00

Beograd—Tivat

11. 05. – 14. 09. 4 JP 478	IAA	11. 05. – 14. 09. 4 JP 479
08.25	d Beograd a	17.45
09.05	a Tivat d	17.05

Dubrovnik-Sarajevo

30. 05. – 10. 10. 2 JP 228	IAA	30. 05. – 10. 10. 2 JP 229
16.40	d Dubrovnik a	18.35
17.15	a Sarajevo d	18.00

Pula—Dubrovnik

11. 06. – 24. 09. 7 JP 748	IAA	11. 06. – 24. 09. 7 JP 749
07.05	d Pula a	22.10
07.50	a Dubrovnik d	21.25

Skopje—Split

09. 05. – 24. 10. 2 JP 292	IAA	09. 05. – 24. 10. 2 JP 293
09.25	d Skopje a	17.30
10.25	a Split d	16.30

LEGENDA
1 — ponedeljek
2 — torek
3 — sreda
4 — četrtek
5 — petek
6 — sobota
7 — nedelja
JP — Inex Adria Aviopromet
d — odhod
a — prihod
OW — ena smer

Informacije in prodaja kart:
IAA Ljubljana, Titova 48
in vse turistične agencije v Sloveniji.